

Gutta cavat lapidem
Köznevelés

Ára: 590 Ft

www.koznev.hu

67. évfolyam 1-2. szám 2011. január 7.

Zenepedagógia
mesterfokon

OKTATÁSI HÍRMAGAZIN

Alapította: EÖTVÖS JÓZSEF

A szerkesztőség munkatársai:
SZUNYOGH SZABOLCS • főszerkesztő
NOVÁK GÁBOR • rovatvezető, főmunkatárs
VARGA STELLA • munkatárs
TETLÁK ESZTER • fotóriporter
BEZDOM IVÁN • munkatárs

A szerkesztőség címe:
1117 Budapest,
Móricz Zsigmond körtér 16. III. 3.
Levélcím: 1518 Budapest, Pf. 95.
Telefon: 318-4787 (közvetlen)
Telefax: 318-7782

Hirdetés: 318-4304
h.koznevel@gmail.com

A Köznevelés honlapjának címe:
www.koznev.hu

E heti jelszó: Továbbtanulás

Munkajogi tanácsadás keddenként,
15–17 óráig a 318-4304-es telefonszámon.

A Köznevelés e-mail címe:
koznevel@gmail.com

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk
vissza.

Kiadja a Sziget Kiadói és Nyomdai Kft. • Felelős vezető: Hasznos Emőke ügyvezető • Tipográfia, tördelés: Ciklon 2000 Kft. • Nyomás: Poster Press Kft. • Felelős vezető: a Kft. ügyvezetője • ISSN 0133-0969

Előfizetésben terjeszti:
a Magyar Posta Zrt. Üzleti Ügyfelek Üzletág,
Központi Előfizetési és Árusmenedzsment
csoport 1900 Budapest
(1089 Budapest, Orczy tér 1.)

Előfizethető:
az ország bármely postáján, valamint a hírlapot kézbesítőknél.
e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu

További információ: 06-80-444-444

Előfizetési díj a 2011. évre: 12 100 Ft.
Egyes példányok a szerkesztőségben kaphatók naponta 9-től 14 óráig.

Felhívjuk szerzőink figyelmét, hogy a közbeszerzési szerződés alapján a minisztérium jogosult a Köznevelésben megjelent cikkeket és fényképfelvételeket közzétenni kiadványaiban és a honlapján.

A címlapon Tetlák Eszter felvétele. (Cikkünk a 30–33. oldalon)

Út a felsőoktatásba

December 15-én, a felsőoktatás felvételiről tartottak sajtótájékoztatót a Nemzeti Erőforrás Minisztériumban. *Dr. Dux László* felsőoktatásért és tudománypolitikáért felelős helyettes államtitkár elmondta, hogy a 2011. év első felvételi eljárásra, a keresztfél éves képzésekre szeptemberben megjelent a felvételi tájékoztató, sőt novemberben befejeződött a jelentkezés. A februárban induló képzésre jelentkezettek hetvenegy százaléka a mesterképzést választotta méghozzá gazdaságtudományi szakon, mestertanári szakra azonban csupán tizenegy százaléka kíváncsi. Hogy ki nyer felvételt a keresztképzésre, 2011. január 14-én kiderül, ekkor születik meg ugyanis a döntés.

Az államilag finanszírozott képzésről szólva a helyettes államtitkár bejelentette, hogy a felsőoktatási intézmények 2011-ben *53 450 államilag támogatott hallgatót vehetnek fel az alapképzésre, egységes osztatlan képzésre 2840, a felsőfokú szakképzésre pedig 10 000 hallgatót.* Az államilag támogatott mesterképzésre 19 600, a doktori képzésre pedig 1 300 fiatal vehető fel, háromszázzal több, mint korábban. A keretszámok kialakításánál figyelembe vették a lisszaboni szerződésben foglaltakat és Magyarország gazdasági fejlődésének elősegítését. Ennek tudható be, hogy *nem csökkent, hanem nőtt az államilag finanszírozottak keretszáma a műszaki, informatikai természettudományos területeken.* Egyébként az államilag támogatott hallgatók számának általános csökkenése is viszonylagos, hiszen ahol kevesebb lesz a támogatott diák, ott rendszerint sokan jelentkeznek költségtérítéssel képzésre. Továbbá, ha a mesterképzésben nem tudnak a keretszámnak megfelelően felvenni hallgatókat, akkor sem növelhetik meg vele más szakok keretszámát. Az üresen maradt helyek feltöltéséről egy külön bizottság dönt majd.

Kerpen Gábor az Oktatási Hivatal elnöke arra hívta fel a figyelmet, hogy nincs változás a jelentkezési szabályokban, vi-

szont (az emelt szintű érettségi kivételével) minden *egyéb jogcímen kapható többletpont kevesebb lesz.* Például a középfokú (B/2) komplex nyelvvizsgáért 28 pont, a felsőfokú (C/1) komplex nyelvvizsgáért 40 pont jár – de a nyelvvizsgáért összesen legfeljebb 40 pont adható.

Közölte azt is Kerpen Gábor, hogy a *jelentkezési határidő 2011. február 15.,* a ponthatárok megállapításának ideje pedig 2011. július 21., illetve azt, hogy megnyit kell fizetni a jelentkezési eljárásért. Nos legfeljebb három jelentkezés esetén ez kilencezer forint, ezen felül jelentkezésenként kettőezer forint, melyet egy összegben kell befizetni az Oktatási Hivatalnak. A hátrányos helyzetű tanulók 4500 forint *kedvezményt* kapnak, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók pedig kilencezer forint kedvezményt az alapdíjból. (Erről és még sok más, a felvételi-vel kapcsolatos tudnivalóról értesülhetnek az érdeklődők a www.felvi.hu honlapon.) Kerpen Gábor kijelentette, hogy *a ponthatárok nem változnak* (kétszáz és négyszáz pont) az alap-, egységes, osztatlan és felsőfokú szakképzésben. Viszont a mesterképzésben a pontszámítás a felsőoktatási intézmény saját döntése alapján történik, az előzetes kreditismerési eljárást pedig a jelentkezés előtt kell kezdeményeznie a hallgatónak.

Kerégyártó Sándor az Educatio Non-profit Kft. ügyvezetője mutatta be azt a három kiadványt, amely segíti a főiskolára, egyetemre képszülok széleskörű tájékozódását. Az egyik a *felsőoktatási felvételi tájékoztató* a 2011 szeptemberében induló képzéseket mutatja be. Ebből ismerhetők meg az alapszakok, az egységes osztatlan képzések és a felsőfokú szakképzések. A másik könyv a *mesterképzésekkel* foglalkozik. Megtudhatják belőle az érdeklődők, milyen képzések indulnak szeptemberben, és melyek a jelentkezés feltételei, illetve az idevágó jogszabályok. A harmadik amolyan *tájéoló.* Közli az alapszakokat, a fontosabb statisztikai adatokat, a különböző szempontok szerint összeállított rangsorokat, a szakirányokat és az elhelyezkedési kilátásokat.

N. G.

Kedves olvasóink!

Lapunk papíralapon legközelebb február 4-én jelenik meg. Minden héten elolvashatják a Köznevelést – lapozható, letölthető formában – az interneten. Honlapunkon azok férnek hozzá a hetilaphoz, akik beírják az impresszumban olvasható jelszót. Ez a következő hónapokban is így lesz azoknál a lapszámoknál, amelyek csak interneten hozzáférhetők. A mostani jelszó így hangzik: Továbbtanulás. Reméljük, eljön az az idő, amikor újra minden héten papíron is napvilágot lát majd a Köznevelés.

„A gyerek élete múlik rajta”

Álom és valóság az általános iskolában

A pályaválasztásról, továbbtanulásról való gondolkodást nem lehet elég korán kezdeni, hiszen ez a korai döntés a gyerek jövőjét határozza meg. Az általános iskoláknak ezért kiemelt feladata a megfelelő tájékoztatás, valamint az, hogy a tanárok a diákok képességeit, továbbtanulási esélyeit reálisan lássák, véleményüket pedig megosszák a szülőkkel. Igaz, a szülők gyakran valótlan képet alkotnak a gyermekükről, és bizony nem jó irányba terelik őket – tudtam meg többek között Kuba Gábortól, a budapesti, XVIII. kerületi Eötvös Loránd Általános Iskola igazgatójától és Percné Baksa Gabriella felső tagozatért felelős igazgatóhelyettesétől. Az interjút azért éppen e két intézmény vezetőivel készítettük, mert itt kiemelt figyelmet szentelnek ennek a kérdéskörnek.

Az Eötvös Loránd Általános Iskolában helytörténetesek gondos kutatásai nyomán érdekes kiállítást láthatunk az aulában. Archiv fotókon végigkövethetjük, hogyan nőttek ki a panelházak a földből, hogyan építették fel a tizennyolcadik kerület nagy gyárait, közintézményeit. A Lakatos út környékén a négy emeletes és beton toronyházak között mindenhol fák, parkok, játszóterek találhatók. A szellős elrendezésnek köszönhetően a városrész a múlt rendszer egyik kellemes, lakható lakótelepének számított, még a vaskos lábú szocreál szoborasszonyok sem tudták elrontani a környék hangulatát. Amilyen biztos lábakon álltak ezek a derék munkásnők, ugyanolyan kiszámítható és tervezhető volt akkoriban a jövő. Az itt élők pontosan tudták, milyen szakmát érdemes választaniuk, hiszen úgy tűnt: a közeli gyárak, üzemek örökké működni fognak. A szocialista nagyipar leépülése óta azonban jelentősen megváltozott a helyzet. A gyárak bezártak, a környék előregedett, megkezdődött az elszlamosodási folyamat, szülők és gyerekek pedig egyaránt bizonytalanok a jövőt illetően. Mindez érzékelhető abban is, ahogy a továbbtanulásról, pályaválasztásról gondolkodnak. A jelen helyzetben azonban rendkívül fontos a gyerekek képességeiről való reális kép kialakítása, a lehetőségek helyes felmérése és a megfelelő iskola, szakma kiválasztása. Percné Baksa Gabriellát és Kuba Gábort először arról kérdeztük, milyen eszközök állnak a rendelkezésükre a gyerekek, szülők tájékoztatására.

PERCNE BAKSA GABRIELLA: A pályaválasztásról, továbbtanulásról már *igen korán, ötödikben, hatodikban tájékoztatjuk a gyerekeket,* az osztályfőnököknek ez egyéb-

ként kötelező feladatuk is. Hetedikben, nyolcadikban pedig szinte minden órán előkerül ez a téma, és a szünetekben is erről beszélgetnek a tanárok a diákokkal. Azért is fontos ilyen korán kezdeni a tájékoztatást, mert a továbbtanuláson múlik a gyerek további élete, jövője, ez határozza meg a munkáját, karrierjét.

A nyolcadik év elejére tehát már mindenkinek tisztában kell lennie azzal, hogy milyen irányban kíván továbbtanulni, melyik iskolát, iskolákat választja. A legtöbb középiskola indít felvételi előkészítőket (igaz, mi magunk is tartunk ilyen tanfolyamokat), ezekre pedig már év elejétől lehet járni, nem lehet tehát a döntést az utolsó pillanatra hagyni.

Ennek érdekében az Eötvös Loránd Általános Iskolában az előírtól is gyakrab-

ban adnak lehetőséget a szülőnek a szaktanárral való konzultációra, a tanárok nemcsak a kijelölt fogadóórákon, hanem a lyukasóráikban is szívesen beszélgetnek el a gyerekekről.

Mindenkinek a rendelkezésére állnak a *helyi pályaválasztási tanácsadók,* és ezekben az intézményekben valóban hasznos tanácsokat kapnak a szülők, gyerekek, ám kétségtelen, hogy az osztályfőnök nemcsak néhány alkalommal találkozik a gyerekekkel, hanem már hét-nyolc éve ismeri, mindenképpen érdemes tehát kikérni az ő véleményét.

A gyerekeket rendszeresen, szervezett keretek között visszük *pályaválasztási börszékre,* nem csak szólunk nekik az eseményről. Bármikor elengedjük őket a középiskolák által szervezett nyílt napokra és a sulibörszékre is. Külön tartunk egy nagy, általános, a pályaválasztásról szóló szülői értekezletet, erre eljönnek a középiskolák képviselői is, bemutatják az intézményüket, természetesen mi is tartunk előadásokat, a kivetítőn minden fontos adatot, határidőt megjelenítünk, hiszen itt bizony komoly feladatok vannak, a szülőkkel együtt végig kell csinálni ezt a folyamatot. Minden kiadványt közreadunk, elküldjük a szülőknek, összességében igyekszünk mindent megtenni azért, hogy képből legyenek a továbbtanulást illetően.

– *Mi a helyzet a szülőkkel? Mennyire látják reálisan a gyermekeik képességeit, továbbtanulási esélyeit?*

KUBA GÁBOR: A tanulók döntő többsége, 79 százaléka gimnáziumba és szakközépiskolába jelentkezik. Ez az arány nemcsak a tavalyi évet, hanem több évre visszamenőleg az elmúlt időszakot jellemzi. A szülők azt látják, hogy a fizikai munka nem kurrens, és nincs is jól megfizetve. Ez jó jel, viszont probléma, hogy sokszor *nem ismerik*

Nyílt nap

A december 6-tól 10-ig tartott fővárosi pedagógiai napok keretében nyílt nap volt a *Mérei Ferenc Fővárosi Pedagógiai és Pályaválasztási Tanácsadó Intézetben,* ahova osztályfőnökök, pályaválasztási felelősök jöttek el az iskolákból. Délelőtt *Kovács Zsuzsanna* osztályvezető a pályaválasztók körében kedvelt szakokról, szakmákról beszélt, *Csernainé Centeri Ildikó* pedagógiai asszisztens a bejelentkezés módját ismertette, *Gebauer Ferenc* pszichológus pedig a pszichológiai vizsgálatok menetét, illetve azt a moduláris elrendezésű, egyéni ütemezésű, ingyenes internetes programot, melyet az osztályfőnökök pályaválasztási munkájának segítségére fejlesztettek ki, és amelyhez az interneten bárki hozzáférhet. Szó volt még a délelőtti folyamán a hátrányos helyzetű gyerekek pályaválasztási lehetőségeiről *Udvardi Tiborné* tanácsadó eladásában, *Stevnyik László* tanácsadó a tanácsadás formáiról, *Málnási Gábor* pályaválasztási tanácsadó pedig az érettségiben és a felsőoktatási felvételi-
ben várhatóan bekövetkező változásoknak a pályaválasztást nehezítő körülményeiről tartott előadást. A nyílt nap résztvevői délután közvetlenül is betekinthe-
tek az intézet tanácsadással foglalkozó részlegeinek munkájába.

N. G.

a valós lehetőségeket, és ezért a szülők, gyerekek egyaránt igyekeznek kitolni a pályaválasztás pillanatát. Sokszor az alapvető ismeretek hiánya mellett azt is tapasztaljuk, hogy a finommunkára nem is alkalmasak a gyerekek! Otthon talán kevesebb segítséget kapnak a munkakultúra kialakításához, mint azt gondolnánk. A fiúk nem dolgoznak együtt az apjukkal, a lányok nem főznek a mamájukkal.

Tanúi lehetünk emellett a középiskolák szerkezeti átalakulásának is. A csökkenő gyermeklétszám problémája elől sok intézmény előre menekül, többek között ezt a célt szolgálják a nulladik, nyelvi előkészítő évfolyamok is. Ezzel természetesen nincs is semmi gond, de sok esetben olyan iskolák is éltek ezzel az eszközzel, amelyeknek a színvonala ezt nem indokolná. Nekünk ez annyiban okoz nehézséget, hogy a rossz tanulóinkat is felveszik ezekbe az intézményekbe, és ez negatív példát mutat a többieknek. Hogyha egy nyolcadikos félévkor több tantárgyból is megbukott gyereket felvesznek egy ilyen gimnáziumba, a társai azt gondolhatják: minek tanulni, amikor úgyis továbbmegyek.

PERCNE BAKSA GABRIELLA: A szülők nem hiszik el, hogy a gyerekről alkotott véleményünk bizony reális. Pedig általában az, és éppen a szülő ítéli meg rosszul a saját gyerekrét. Ezért sokszor rosszul is dönt, a gyerekek pedig tovább kínlódik, kimarad az iskolából, lemorzsolódik, így se érettségije, se szakmája nem lesz.

Nagyon jó ötletnek tartjuk *az előre hozott szakképzést*, amelyről remek tájékoztató kiadvány is megjelent. Ez egy kitűnő lehetőség a gyengébb tanulóknak, hiszen nem kell két évet végigszenvetniük az alapozó időszakban. Az előrehozott szakképzésnek köszönhetően néhány éven belül szerez egy szakmát, és ha van kedve továbbtanulni, természetesen azt is megteheti. A gyerekek azonban *mégsem élnek vele*.

A szülőknek sokkal rugalmasabban kellene hozzáállniuk ehhez a kérdéshez. Már csak azért is, mert az egész életen át tartó tanulás eszméje ma már nemcsak egy lözveg, hanem realitás, egy embernek az élete során sokszor kell szakmát váltania, továbbképeznie magát.

KUBA GÁBOR: Az is problémát jelent, hogy egy adott régióban nem tudják, milyen típusú munkákra lesz szükség a közeljövőben, hogy milyen szakmát érdemes választani, melyik az a pálya, ahol mindenképpen talál majd munkát a diák. A szakképzésben véleményem szerint ezért a rugalmasságra kellene helyezni a hangsúlyt, tehát egy *erős bázisú, általános szakmai képzést kellene adni*, amelyre az igényeknek megfelelően lehetne építeni a szakképzéseket. Sok gye-

rekről ki sem derül, hogy miben ügyes igazán, pedig rendelkezhet olyan képességekkel (például rendkívül jó manuális készséggel), amelyekről ő maga sem tud. Sajnos a lecsökkentett órakeretekben kevés idő jut a tehetséggondozásra. Ráadásul a gyerekek el- len dolgozik a környezete is, hiszen a szabadidőben nem a nagypapa mellett barkácsol, hanem lóg a téren, tévézik.

– *A gyerekek hogyan képzelték el az életüket?*

PERCNE BAKSA GABRIELLA: Sokan nem a realitást nézik, hanem *álmodnak* fogalmaznak

Továbbtanulási tanácsok

A tanuló dönt?

Ma már nem jelent életre szóló döntést a pályaválasztás, ám a jelentősége ma is meghatározó lehet a fiatal ember életének, sorsának alakulása szempontjából. Éppen ezért veszik nagyon komolyan a döntés előkészítését a zánkai *Egry József Középiskola, Szakiskola és Kollégium* pedagógusai. Nem is nagyon tehetnének másként, hiszen az intézmény mintegy háromszáz diákjának ötven százaléka nehéz sorú, csonka családban él, hatvanöt százalékuk pedig kollégista. Nem meglepő tehát, ha a tanárok a szülőknél esetleg jobban ismerik a gyerekek képességeit, érdeklődését, a jövőről való elképzeléseit. Azt mondja *Vellai László* igazgató, hogy a helyi adottságokhoz igazodva, elsősorban az idegenforgalommal, vendéglátással kapcsolatos szakmákat igyekeznek megismertetni a tanulókkal.

– *Elméletben vagy a gyakorlatban is?*

– Mindkettőre kínálkozik alkalom. Például az angol nyelvtanárok zánkai, országos konferenciáján tanítványaink közreműködtek a szervezésben, a lebonyolításban, próbára teheték angol nyelvtudásukat, meghallgathatták az előadásokat, a rendőrök ügyességi versenyén pályabírók voltak, az egyéb rendezvényeken (és ezekből sok van Zánkán minden esztendőben) felszolgálták, eligazították a vendégeket, és mindeközben sok, hasznos értesüléshez jutottak a munka világából. Számukra talán legemlékezetesebbek a külföldiekkel történő találkozások, hiszen velük idegen nyelven kell szót érteni. Ilyenkor kiderül: ki mennyire jutott németből, angolból, illetve, hogy érdemes több gondot fordítani a nyelvtanulásra.

– *Századunkban nem szokatlan, hogy valaki kétszer, háromszor is foglalkozást vált az élete során. Tisztaban vannak ezzel is a diákok?*

– Mindent megteszünk az élethosszig tartó tanulás, a foglalkozás váltásának tuda-

meg. Általános az a válasz, hogy majd „külföldön dolgozom, meggazdagszom, nagy autóm, házam lesz”. Ilyenkor felhívjuk a figyelmüket arra, hogy ahhoz bizony tanulni is kell, például angolul, mert egyébként nem boldogulnak majd Amerikában. A realitásoktól való elszakadás egyik oka természetesen a gazdasági válság, a bizonytalan jövő érzése, de mi igyekszünk visszatérlni őket a realitás felé, és bemutatni olyan pályákat, ahol tisztes munkával igenis itthon is lehet boldogulni. **BI**

tosításáért. Példa lehet számukra azoknak az útja, akik itt szakácsnak, idegenvezetőnek tanultak, de Hollandiában vagy Németországban pincérként, programozóként dolgoznak. Manapság nem biztos, hogy valaki a tanult szakmájában kap állást, éppen ezért jó alapokat kell adnia az iskolának. Olyat, aminek birtokában többféle foglalkozásra is alkalmas lehet a fiatal. Nálunk jók a feltételei a nyelvi, az informatikai, a sport és még sokféle képzésnek az idegenforgalom és a vendéglátás mellett. Az is elképzelhető persze, hogy az imént említett, külföldön dolgozó fiatal vastag bukszával hazatérve az eredeti szakmájában lesz vállalkozó.

– *A családnak, az iskolának vagy a gyerekeknek a döntése lesz meghatározó a pályaválasztásban?*

– A szülők többségének álláspontja szerint a gyerek tudja a legjobban, hogy milyen szakmát tanulna szívesen, mely foglalkozások jöhetnek szóba számára. Lányára, fiára bízva a választást, a döntést. Nem a döntéssel járó felelősség átruházása miatt, hanem azért, mert valóban azt gondolják, hogy a gyerek jó döntést hozhat, tudatosan választhat a lehetőségek közül. Minthogy a gyerekek szerepe ennyire jelentős, igyekszünk gazdagítani a pályaválasztással összefüggő ismereteiket. Pályaválasztási rendezvényeket tartunk, melyekre elhívjuk a szülőket is, hogy érezzék milyen fontos döntés előtt áll a gyerek, s hogy segítsenek neki a megfelelő szakma kiválasztásában. Számíthatnak a diákok és a szülők az osztályfőnökök segítségére is ebben a munkában, de tapasztalatom szerint a végső szó a gyerekéké.

– *Őn is említette, hogy az élet során többször is rákényszerülhetünk szakma- vagy foglalkozásváltásra. Ha így van, miért olyan fontos mégis a pályaválasztás?*

– Mert valamilyen irányba el kell indulni. Egyeseket a humán, másokat a reáljellegű szakmák, foglalkozások vonzanak. Később ez változhat, ahogyan az ember ma-

ga is változik az évek multával, a humán érdeklődés reállá, a reál humánná érlelődhet, azonban az egyik területen szerzett tudás a másikon is alkalmazható, felhasználható. Ezért fontos a jó, széles körű alapozás a szakképző iskolában. Egyébként a gyerekek jól látják a jövőt, színes a fantáziájuk, tudják, hogy jó néhány szakma, foglalkozás ma még nem is létezik, amiben majd nekik húsz-harminc év múlva helyt kell állniuk. A szülők ilyen tekintetben konzervatívab- bak, gyerekeiktől szívesebben veszik a ma ismert szakmák tanulását. **N. G.**

Felvételi a középfokú iskolákba

Középfokú iskolákba jelentkezhetnek az általános iskola nyolcadik évfolyamát befejezők: a gimnáziumok és szakközépiskolák 9. évfolyamára, beleértve a nyelvi előkészítő 9. évfolyamokat; szakiskolákba, előrehozott szakképzésre, és egyéves, szakképzést előkészítő oktatásra. Most jelentkezhetnek azok is, akik nyolc- vagy hatévfolyamos gimnáziumokban szeretnének továbbtanulni, illetve, akik a nyolc osztályt nem végezték el, de tanköteles korúak, a felzárkóztató képzésekre.

A felvételi eljárásnak két szakasza van, az egyik *2011. január 21-től április 22-ig*, a másik, rendkívüli eljárás *2011. május 2-től augusztus 31-ig*. A középfokú iskolák már 2010. október 31-ig nyilvánosságra hozták saját felvételi eljárásuk rendjét, tanulmányi területeiket, a rangsorolásuk módját. A középiskolák dönthetnek csak a tanulmányi eredmény alapján; vagy a tanulmányi eredmény és a központilag kiadott egységes, kompetenciaalapú feladatlapokkal megszervezett írásbeli vizsga eredménye alapján; vagy a tanulmányi eredmény, a központi írásbeli és egy szóbeli meghallgatás alapján. A szóbelik eredménye maximum 25 százalékát teheti ki az elérhető felvételi összpontszámnak.

A központi írásbeli vizsga időpontja a nyolc- és hatévfolyamos gimnáziumokba: *2011. január 21. 14 óra*; a kilencedik évfolyamokra *2011. január 22. 10 óra*. A pótló írásbeli ezekbe az intézményekbe *2011. január 27-én* lesz. A kiemelt tehetséget kibontakoztató felkészítést nyújtó középiskolák kilencedik évfolyamára *2011. január 29-én 10 órától* felvételizhetnek. Nekik a pótló írásbelit *február 3-án 14 órától* tartják. Pótló vizsgát csak azok írhatnak, akik az első írásbelin alapos ok miatt nem vettek részt.

A kiértékelt feladatlapok megtekintése az igazgató által meghatározott helyen és időben, nyolc napon belül lehetséges. A szülő észrevételt a megtekintést követő na-

pon 16 óráig tehet írásban az iskolában. A központi írásbeli eredményéről a vizsgát szervező iskola közvetlenül tájékoztatja a tanulókat *2011. február 10-ig*. Az értékelő lapot minden tanuló megkapja.

A szóbeliket a középiskolák *2011. február 21. és március 11. között* szervezhetik meg.

A Jelentkezési lapok és a Tanulói adatlapok továbbításának határideje *2011. február 18.* Az ideiglenes iskolai felvételi jegyzék nyilvánosságra hozatala *2011. március 16.*

A tanulóknak lehetőségük van eredeti továbbtanulási szándékuk megváltoztatására, a módosított Tanulói adatlapot *március 17-én és 18-án* kell leadni az általános iskolákban.

Az iskolák az egyeztetett felvételi eredményekről *2011. április 18-ig* kapnak értesítést a Felvételi Központtól, a tanulókat *2011. április 27-ig* kell értesíteniük.

Bővebb információt az Oktatási Hivatal honlapján kapnak olvasóink.

A családban minden eldőlhet

Nemrégiben kétezer, többségében mérnöki karon végzett, három éve dolgozó fiatalat kérdezett meg pályaválasztásuk sikerességéről *dr. Koczor Zoltán* az Óbudai Egyetem főiskolai tanára. A felmérés eredményeiből arra is következtethetünk, hogy jól választottak-e pályát annak idején a fiatalok. Egyáltalán, min múlik, hogy jól választ-e valaki? Erről is kérdeztük a felmérést vezető tanár urat.

– *A vizsgálat alapján elmondható, hogy a megkérdezettek többsége beosztottként dolgozik. Erre számítottak az egyetemi évek alatt?*

– Főként az egyetemi évek elején képzelték maguknak fontos, komoly, főnöki beosztást. Azt hitték hamar vezetői lehetnek a munkahelyeken. Közben rájöttek, hogy a magas beosztáshoz általában többéves gyakorlat, nagy szakmai tapasztalat kell. Viszont jó, hogy csalódott fiatallal mégsem találkoztunk. Olyannal igen, aki nem olyan munkát végez, amilyenről álmodott.

– *Kivüláglík a felmérésből az is, hogy a friss diplomások nem elégedettek az útravalóval, tovább szeretnének tanulni, azonban ez az elhatározásuk a három év alatt mintha megváltozna. Mi lehet az oka?*

– Részben az ország gazdasági nehézségei miatt, hiszen a tudásszerzésénél fontosabb a megélhetésről való gondoskodás, a családalapítás, a munkahelyi beilleszkedés, az életük anyagi, gazdasági megalapozása. Ez annyira leköti őket, hogy nem nagyon gondolnak a továbbtanulásra, tovább-

képzésre. Ez bennünket, oktatókat, tanárokat arra ösztönöz, hogy olyan kínálatlall álljunk elő, amelyekről a sokféle gond ellenére sem tudnak lemondani,

– *Nem lehet, hogy elhibázott volt a fiataloknak a pályaválasztása, hiszen aki szereti a foglalkozását, azt nem nagyon kell ösztökélni újabb szakmai ismeretek megszerzésére. Nem így gondolja?*

– Nézze, a mérnöki munka szinte sikerre predesztinált. Alkotó tevékenységről van szó, racionális, mérhető teljesítményű munkáról, melyet jól elvégezve sikerhez jut a mérnök. Kétségtelen viszont, hogy a mai világban már nem jut mindenki biztosan a szakmájának megfelelő munkához. A bolognai rendszerű képzés egyik előnye, hogy nagy gondot fordít az alapozásra, hogy a továbbiakban többféle szakmát is elsajátíthasson a fiatal. Elvégre ki tudná megmondani ma, hogy például ötven esztendő múlva milyen szakmákra, milyen végzettségű mérnökökre, lesz szükség, milyen mérnöki életpálya áll majd a fiatalok előtt?

– *Egy biztos, nyolcadik után – kevés kivételtől eltekintve – a szülő dönti el milyen középiskolában tanul tovább lánya, fia. Tízennyolc évesen már a gyerekek is lehet beleszólása. Ön mikor döntötte el, hogy mérnök lesz?*

– Noha a szüleim szabad kezét adták a pályaválasztásban, teljesen természetes volt, hogy mérnök leszek, elvégre mérnök családból származom. Engem nem kellett tereelni semmilyen szakma, foglalkozás, pálya felé, nem kellett tanácsadóhoz fordulni, mert gyerekkoromtól ez a terület érdekelt, így lettem gépészmérnök. Terveztem, mértem, kutattam, és most a minőségbiztosítással is foglalkozom az egyetemen. Ettől függetlenül, nem szakadtam el a gyakorlattól, ma is kijárok cégekhez, gyárakba, mert az oktatáshoz nélkülözhetetlen a szakértelem a termelés, a gyakorló mérnöki munka területén. Alkati adottság is lehet az oka annak, hogy könnyen, és elég korán választottam pályát. Tudom, a mai 18-19 évesek biológiailag érettek ugyan, ám szociálisan kevéssé, nekik tehát nehezebb feladat a megfelelő pálya kiválasztása. Ráadásul nem látják biztosnak a jövőjüket, a szaktudásuknak megfelelő munkához jutást, és a kredit rendszerű oktatásban nehezen alakulnak ki azok a diákközösségek, tanár-diák kapcsolatok, amelyek nemcsak az önbizalom növeléséhez, hanem a diákok önismeretéhez, következetesképpen a kívánt munka megtalálásához alig nélkülözhetők. Magam úgy látom, a helyes pályaválasztásban a családnak van a legfőbb szerepe. A nehézsorsú családban élő fiataloknak viszont valóban érdemes az osztályfőnök szavára hallgatni, vagy a tanácsadó szolgáltatokhoz fordulni.

Novák Gábor

„Mit is jelent embernek lenni?”

A drámapedagógia hatása a kulcskompetenciákra

Egy, a drámapedagógia-tevékenység hatékonyságát vizsgáló két-éves periódus zárult le 2010. december végén. A DICE (Drama Improves Lisbon Key Competences in Education – A drámapedagógia hatása a lisszaboni kulcskompetenciákra) -kutatás feltárta, hogy ez az oktatásban is használatos módszer mennyire képes a lisszaboni kulcskompetenciákat fejleszteni.

Bebizonyították, hogy a dramatikus tevékenységet is lehet biztos adatokkal szolgáló összehasonlítás alá vetni. Ez azért is fontos, mert a számok nyelvén a döntéshozók és az intézmények vezetői számára is világossá lehet tenni a sokszor mellőzött, háttérbe szorított drámapedagógia eredményeit.

A nemzetközi projekt kezdeményezője és vezetője a magyar *Káva Kulturális Műhely* volt. Az Európai Unió támogatásából megvalósult programban tizenkét ország (*Magyarország, Anglia, Lengyelország, Hollandia, Szlovénia, Románia, Csehország, Norvégia, Palesztina, Portugália, Szerbia, Svédország*) civil szervezetei, egyetemei, kulturális központjai vettek részt.

Vizsgálták az anyanyelvi kommunikáció, a tanulás tanulása, a személyközi és állampolgári kompetenciák, a vállalkozói és kulturális kompetenciák területét. A projekt résztvevői ehhez hozzátettek egy hatodik kompetenciát, amelynek azt az elnevezést adták, hogy *Mindez és még több...* Ennek lényege, hogy mit is jelent embernek lenni. Összesen 4500 13–16 éves fiától kérdeztek meg, akik 111 különböző tanítási színház és drámaprogramban vettek részt. De nemcsak a diákoktól gyűjtöttek adatokat, hanem tanáraiktól, a drámaprogramok vezetőitől, független megfigyelőktől, jelentős szakemberektől. A magyarországi minta volt a legnagyobb: 1336 gyereket és 26 programot vizsgáltak.

Összehasonlították azokat a diákokat, akik semmilyen drámafoglalkozá-

záson nem vettek részt azokkal, akik rendszeresen jelen vannak ilyen programban. Az eredmények egyértelműen pozitív eredményeket mutatnak, például a tanárok értékelése szerint a „tanítási színház” és a „drámaprogram” résztvevői minden szempontból jobb teljesítményt nyújtanak; magabiztosabban kommunikálnak; magabiztosabbak azokban a feladatokban, ahol olvasniuk kell és meg kell érteniük valamit; jobban szeretnek iskolába járni; jobban oldják meg a problémákat; hatékonyabban küzdenek meg a stresszel; toleránsabbak a kisebbségekkel és idegenekkel; aktívabb állampolgárok; kezdeményezőbbek; jobb a humorérzékük és jobban érzik magukat otthon. Ezekből a kutatást végzők arra következtetnek, hogy ezek a fiatalok jobban el tudnak majd helyezkedni, innovatívabbak, kreatívabbak lesznek, a módszer alkalmazása következtében az iskolából kimaradók száma csökkenhet. Mindezek ellenére kevés anyagi és erkölcsi támogatást kap ez a terület, ami – és ez nem vigasztal minket – sok más országban is hasonlóképpen van.

A kutatók ajánlásokat fogalmaztak meg az Európai Unió biztosának, döntéshozóknak, iskolaigazgatóknak. A magyar kutatók a döntéshozókat arra kérik, hogy az átdolgozott NAT megfelelő fejezeteibe építsék be – egyebek mellett – a színházi nevelést és a drámapedagógiát; legyen ösztönzött a tanárok drámapedagógiai továbbképzése, dolgozzanak ki egy elismerési rendszert a drámapedagógiával foglalkozó tanárok számára; legyen a pedagógus alapszakon legalább négy kredit általános drámapedagógiai képzés és több pályázati lehetőséget kaphassanak a civil szervezetek. Úgy látják, a magyar közoktatási rendszerben nem kap fontosságának megfelelő hangsúlyt több kulcskompetencia, ezért ha nem változik a helyzet, súlyos lemaradásban leszünk olyan országokhoz képest, ahol ezeket egységes rendszerben fejlesztik. A nemzetközi gyakorlatok széleskörű megisme-

rése után a kutatók azt állítják, hogy a magyar színházi kultúra és nevelésügy a legnemesebb hagyományokból táplálkozik, a drámapedagógia gyakorlata egyedülálló, vagyis hungarikum. Alkalmazási köre szélesebb, mint elsőre gondolnánk: kiválóan alkalmazható az irodalom-, a történelem- és a nyelvoktatásban, etikai és erkölcsi kérdések vizsgálatában, az állampolgári jogok és kötelességek, a társadalmi szerepvállalás foglalkozásainak megismerésében, vállalkozói készségek fejlesztésében.

A nagyszabású kutatás eredményeit decemberben mutatták be a szakmának, pedagógusoknak, a társ-művészetek képviselőinek, mégpedig a *Nemzeti Színházban*. A jelenlévőket a direktor, *Alföldi Róbert* is köszöntötte, aki ifjúkorának és „pályakezdekének” helyszínére, a szentesi *Horváth Mihály Gimnázium* drámatagozatára emlékezett, majd hangsúlyozta milyen fontos lenne a „plaza generáció” becsalogatása a színházba. *Réthy Miklós*, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium vezetője videófelvételen üdvözölte a jelenlévőket. A kutatásról *Cziboly Ádám* projektvezető, *Varga Attila* oktatási szakértő, *Danis Illdikó* fejlődépszichológus, a kvantitatív kutatások vezetője és *Németh Szilvia* oktatási szociológus, a kvalitatív kutatások vezetője beszélt. Egyebek mellett elmondták: azért választották ezt a korosztályt, mert ott a leghatékonyabb a drámapedagógia, és ekkor intenzív az attitűdváltozás.

A DICE-kutatást két nézőpontból is elemezték tekintélyes szakemberek. A tanítási színház, a dráma és a kultúra viszonyát, valamint a tanítási színház, a dráma és az oktatás viszonyát. *Herczog Mária*, az Eurochild elnöke, az ENSZ Gyermekjogi Bizottságának tagja a gyermekjogok szemszögéből közelítette a témát, hangsúlyozva azt: a leginkább rászorulókat kell valamilyen módon eljuttatni ezekre a programokra. A Kolibri Színház igazgatója, *Novák János* saját tapasztalatairól beszélt, és arról, hogy legfontosabbnak a tanárok megszeliítését tartja, vagyis rajtuk múlik, hogy eljutnak-e az osztályok színházba, ahol egy előadás kapcsán szembesülnek a diákok a különböző egyéni és társadalmi problémákkal. Programjaik segítenek a pedagógusoknak abban, hogyan lehet egy előadás után megszólalni egy adott témáról. Többen javasolták a magyar helyzet további elemzését, eset-

leg művészeti társterületek feltérképezését. *Törökné Szilágyi Katalin*, a NEFMI főosztályvezetője az uniós elnökségi év oktatási államtitkárságának programjairól beszélt, hozzátéve, hogy mind az aktív állampolgárságra nevelés, mind a tehetséggondozás (e két témában rendeznek majd konferenciát) területéhez kapcsolódhat a drámapedagógia. *Keresztúri József*, a Magyar Drámapedagógiai Társaság elnöke azt hangsúlyozta, el kell érni, hogy a pedagógusképzésben evidencia legyen a drámapedagógia. *Móka János*, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola docense, a drámapedagógiai szakirányú képzés vezetője azt javasolta: a NAT szabályozza, hogy kisebb csoportokban legyen lehetőség a drámapedagógiára, mégpedig tanórákon, és ne kizárólag 45 perces időkeretben. *Varga Márta*, a Janikovszky Éva Általános Iskola és Gimnázium igazgatója a náluk évek óta működő gyakorlatot mutatta be. Tizenegy évfolyamban vannak drámafoglalkozások az órarendbe beépítve.

„Szélesebb a világnézetünk, többet olvasunk, többet hallgatunk zenét, a mi kapcsolatunk jobb a szülőkkel” – ezeket *Hajdú Péter*, a Nemes Nagy Ágnes Humán Szakközépiskola Diákja mondta, aki maga is több éve vesz részt drámapedagógiai foglalkozáson.

A többórás konferencia zárásaként *Golden Dániel*, az Országos Diákszínjátszó Egyesület elnöke, majd *Kaposi József*, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet megbízott főigazgatója szólt meg. Golden Dániel azt mondta: a drámával valamilyen módon foglalkozó gyerekek vállalják saját személyiségüket, gondolataikat, ami mai társadalmunkban nem jellemző. Ha pedig a tanulók érzelmi bizonytalanságban élnek, felerősödnek az ellentétek a tanárokkal, a szülőkkel szemben. A dráma jó szolgálatot tesz azzal, hogy mintákat ad. A dráma a katartikus pillanat előidézője, ami segíti a diákot az érzelmi megerősítés folyamatában. Kaposi József örömmel szólt arról, hogy már vannak markáns megjelenítők a területnek a felsőoktatásban, és születőben van a drámapedagógia tudományossága.

A kutatást végzők a DICE eredményeit összefoglalták egy könyvben (DICE – a kocka el van vetve), valamint kiadtak egy másik kötetet olyan tanárok megsegítésére, akik tanítási színházzal és drámával foglalkoznak (Változások világa). –st–

Közoktatási Szakértők Országos Egyesülete küldöttgyűlése

2010. december 4-én tartotta alapszabály-módosító küldöttgyűlését a *Közoktatási Szakértők Országos Egyesülete* (KÖSZOE), a Budapest XVII. kerület Rákosmente Önkormányzatának jóvoltából a Péceli úti rendezvényházban. A rossz időre, továbbá a hosszú utazásra való tekintettel (*az ország minden megyéjéből jöttek képviselők*), a küldöttek kicsit késve érkeztek meg, így 10 óra 30 perckor tudta *Nagy Imre* levezető elnök a küldöttgyűlést megnyitni.

Az eseményt megtisztelte jelenlétével *Kerpen Gábor*, az Oktatási Hivatal elnöke, aki előadásában kifejtette, hogy a minőségi szakértőkre a közoktatás átalakítása során és utána, az elkövetkezendő években is fontos feladatok várnak. Ebben a munkában számít a KÖSZOE együttműködésére és az itt felhalmozódott tudásra, tapasztalatra.

A rendezvényen megjelent *Fohsz Tivadar*, Rákosmente Önkormányzat alpolgármestere is, aki köszöntőjében kiemelte az esemény fontosságát, többek közt azt a tényt, hogy itt egy országos szervezet kapott otthont, és ez kihatással lehet a kerület közoktatására is. Beszédében utalt arra is, hogy a KÖSZOE elnökségével azon dolgoznak, hogy si-

kerüljön véglegesen megoldani a székház kérdését is itt, Rákosmentén.

A küldöttgyűlés *Bella Tibor* elnök, majd *Jurecz Emil* főtítkárszámolójával folytatódott, amelyben az elmúlt időszak munkáját, az egyesület szervezeti kiépítését elemezték. A beszámolót követően *dr. Végh Lászlóné* általános alelnök és *dr. Nagy Imre* alelnök által előkészített alapszabály megvitatására, majd az érdemi vita lezárását követően az alapszabály elfogadására került sor.

A szavazás után a munka, az általános kérdések megbeszélésével folytatódott, majd *Debnár László* bemutatta a közgyűlés küldötteinek a megújított honlapot.

Az esemény zárása előtt Rákosmente Önkormányzata képviselőjében szintén jelen levő *dr. Varjú Dr. Fekete Illdikó* irodavezető méltatta a közoktatási szakértők munkáját, a rendszerszemléletet, amellyel átlátják a közoktatás rendszerét és a törvényváltozások során előttük álló lehetőségeket.

A küldöttgyűlés a kora délutáni időpontban ért véget. Zárásként *Bella Tibor* elnök megköszönte a küldöttek munkáját.

Elnökség

Tisztelt pedagógusok, könyvtárosok, tisztelt kollégák!

A közhiedelemben (de még a pedagógusok körében is) elterjedt nézet, hogy az olvasás fejlesztése szinte kizárólag a szépirodalmi művek olvasását, olvastatását jelenti. Valójában az olvasásfejlesztés ennél jóval tágabb tevékenységi kört ölel fel. A különféle szaktárgyakban kiadott olvasási feladatok elvégzésével a szövegértés legalább olyan hatékonyan fejleszthető, mint a magyarórán. Az olvasásfejlesztés tehát a tantestület egészének felelőssége! E kérdéskört tisztázandó, a *Magyar Olvasástársaság* (HUN-RA) a *NymE Savaria Egyetemi Központtal*, a *Berzsenyi Dániel Könyvtárral*, a *SEK Egyetemi Könyvtárával* és a *Könyvtárostanárok Egyesületével* összefogva *Az olvasás osztálytervi feladat* címmel 2011. május 13-14-én or-

szágos szakmai konferenciát szervez Szombathelyen.

A pedagógusok, a pedagógusképző intézmények oktatói és a könyvtárosok széles körei számára szeretnénk jó példák sorával bizonyítani, hogy az olvasási készségek fejlesztése korántsem csak a tanítók vagy a magyartanárok feladata. Ezért ezúttal nem a szépirodalom oktatása lesz a központi téma – noha nyilván ez is szóba kerül majd –, hanem minden más! A természettudományoktól a testnevelésig, a társadalomtudománytól a vizuális kultúráig és a zeneoktatásig. Vagyis a konferenciánk éppen a szépirodalmon kívüli területek olvasásfejlesztő hatására, a felfedező, információszerző olvasási stratégiákra, s azon belül is a főként természet- és társadalomtudományi tantárgyak ilyen

jellegű szerepére koncentrálni. Reményeink szerint a jó példák sorának bemutatásával a konferencia hatékonyan hozzájárul majd a pedagógus-, valamint könyvtárosképzések és -továbbképzések szellemének megújításához is.

A kétszer félnaposra tervezett szakmai programban péntek délután (május 13.) plenáris előadások sorát hallgatjuk és vitatjuk majd meg, szombat délelőtt pedig (május 14.) 8.30 és 13.00 között a szekciókban folytatjuk a téma kifejtését. Szakmai programokra főként gyakorló pedagógusok és könyvtárosok jó gyakorlatának, kísérleteinek bemutatását várjuk. Az említett fő témán belül az alábbi témakörökben lehet előadással, szekciószerzési javaslattal jelentkezni:

- A NAT, a kormányrendeletek, tantervek szövegértéssel kapcsolatos irányelvei
- Olvasásfejlesztés és tehetséggondozás
- Olvasásfejlesztés, szakszöveg olvasása – a szakórákon
- A könyvtár szerepe az olvasásfejlesztésben (szakkönyvek, szakfolyóiratok, internet)
- Mérések, teszteljárások, kutatómódszertan
- Sikeres fejlesztési módszerek az iskolán kívül
- Olvasásfejlesztés és szakképzés

Az előadások 20 percesek. Az előadásokon túl – érdeklődés esetén – lehetőséget szeretnénk nyújtani minden pedagógusnak és könyvtárosnak, hogy amennyiben kipróbált, sikeres olvasásfejlesztési módszerről szeretne hírt adni, ezt műhelymunka keretén belül megtehesse.

A jelentkezés feltétele a téma, az előadás vagy műhelymunka címe, max. féloldalas (900 karakteres) összefoglaló leírása.

A jelentkezések beérkezésének *határideje*: 2010. február 10., a jelentkezéseket a konferencia.hunra@gmail.com címre várjuk. Az e-mail üzenet-részcében a következő adatokat kérjük megadni: név, munkahely, e-mail cím, postacím, telefonszám, továbbá előadási szándék esetén az előadás címe. Az előadás vagy műhelymunka tartalmi kivonatát névtelenül kell az üzenethez csatolni MS-Word és PDF formátumban. Az elfogadott előadások és műhelymunkák tartalmi kivonatai legkésőbb 2010. március 1-jétől lesznek látványosak a konferencia honlapján (www.hunra.hu). Az előadókat az elbírálásról e-mailben is értesítjük.

A *részvételi díj* pontos összegéről a jövő év legelején adunk tájékoztatást. A Magyar Olvasástársaság (HUNRA) tagjai kedvezményekben részesülnek. A

részvételi költségek befizetésének határideje: 2011. március 20.

A plenáris előadásokról, a konferencia programjáról és a szálláslehetőségekről 2011. január végén, második körlevelünkben fogunk pontosabb információval szolgálni. A tudnivalókat a konferencia webhelyén is közzétesszük.

Miért tudunk Klebelsberg szemébe nézni?

A Köznevelés is hírt adott a *Tengernyi kaland* elnevezésű ismeretterjesztő internetes játék meghirdetéséről. A *Városmajori Gimnáziumban* december 10-én adták át a játék nyerteseinek a díjakat.

Az egybegyűlteket először *Szebedy Tas*, az gimnázium igazgatója köszöntötte, majd a játék szervezői és meghirdetői kaptak szót. *Pintér R. Róbert*, az Egyszervolt.hu nevű portál ügyvezető igazgatója, *Fekete Zsombor* az Egyszervolt.hu játékmestere, *Merényi Ádám*, a Microsoft Magyarország Kft. oktatási üzletág szakmai vezetője, *Kiss János Tamás*, a Nemzeti Tankönyvkiadó Zrt. új vezérigazgatója és *Szalóky K. Attila*, az Octopus Tengeri Régészeti Kutató Egyesület elnöke beszéltek arról, hogy az új típusú oktatásban, a felfedeztetésre, az örömteli, intellektuális élményt nyújtó tanulásra-megismerésre milyen kiváló alkalmat kínálnak az internetes-számítógépes játékok. A Tengernyi kaland is úgy szórakoztatta a benne részt vevő sokezer diákot, hogy közben tanította őket, mert a gyerekeknek szakkönyveket, lexikonokat, tanulmányokat kellett elővenniük, térképekkel és grafikonokkal kellett dolgozniuk ahhoz, hogy meg tudják oldani a feladatokat. A *kreativitásra nevelés, a korszerű technika alkalmazása és az ismeretterjesztés szerencsés találkozása* volt ez a játék, amelyik a vártnál lényegesen nagyobb tömeget mozgató meg és hatalmas sikert aratott.

A díjátadót *Pokorni Zoltán*, az Országgyűlés Oktatási Bizottságának elnöke, Budapest XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat polgármestere nyitotta meg. Pokorni beszédeire és előadásaira azért is érdemes odafigyelni, mert mindig el van rejtve bennük egy olyan fordulat, történet vagy üzenet, amely messze túlmutat azon a konkrét témán, amelyről éppen szó van. Ezúttal tőle

A konferencia válogatott anyagát lehetőségeink szerint tanulmánykötetben fogjuk publikálni. A konferencia szervezőbizottságának tagjai: *Borosné Jakab Edit, Fűzfai Balázs, Imre Angéla, Köntös Nelli, Nagy Attila, Pallósiné Tol-di Márta*.

Szeretettel várjuk Szombathelyen 2011 májusában!

megszokott módon oldottan és színészen arról beszélt, hogy ők a családjukban nem néznek televíziót, korlátozzák a számítógép-használatot is és inkább a közös tevékenységekre ügyelnek. – Négy fiam van – mondta Pokorni –, és az a tapasztalatom, hogy a gyerekeket akkor lehet a szobából kicsábítani a szabadba, ha az ember maga is kimegy. Ha az ember kimegy az udvarra és focizik velük, vagy ás, vagy fát fűrészel, akkor nagyon hamar csatlakoznak hozzá a gyerekek is. Nem kiküldeni, hanem kihívni kell őket. (Eszembe jutott egy régi 48-as történet, melyben egy öreg honvédtiszt visszaemlékezéseiben azt írta: az a siker titka, hogy a parancsnoknak nem azt kell kiáltania: előre, hanem ezt: utánam!)

Pokorni Zoltán kitért arra is, hogy mennyire szükség van a modernizációra az oktatásügyben. Példának *Klebelsberg Kunó* egykori miniszter hozta, aki rendszeresen írt cikkeket az egyik újság vasárnapi számába, és ezekben a cikkekben kifejezetten ünnepelte a technikai újdonságoknak iskolai megjelenését. A földrajztanítás és a film kapcsán megemlítette, hogy a hegycsúcsok sem azért vannak, hogy latin neveket adhassunk nekik, a tantárgynak éppen az a célja, hogy élményszerű közelségbe hozza a geográfiai világot, és ebben hatalmas segítségünk a modern technika, például a film.

Klebelsberg Kunóról szólva megjegyezte Pokorni Zoltán, hogyha visszatérünk a múltba, akkor szemünk összetalálkozhatnak ennek kitűnő oktatáspolitikusnak a tekintetével. – Ennek az a magyarázata – tette hozzá –, hogy Klebelsberg előre nézett, és nem hátra.

Akit a vetélkedővel kapcsolatban további részletek érdekelnek, annak ajánljuk figyelmébe a <http://www.tengernyikaland.hu/> portált az interneten.

Sz. Sz.

Vizsgálatomban több kérdésre kerestem választ. Egyrészt az érdekelt, hogy napjaink serdülői milyen körülmények között kaptak felvilágosítást, másrészt pedig az, hogy a diákok valójában milyen felvilágosítást szeretnének. Végül megnéztem, hogy a diákok vallása, neme, illetve középiskolájuk típusa hogyan befolyásolja az első két változót.

A vizsgálat önkitöltős kérdőívvel, 102 másodéves diák részvételével valósult meg 4 különböző típusú középiskolában: egy világi gimnáziumban, egy egyházi gimnáziumban, egy szakközépiskolában és egy szakmunkásképzőben. A vizsgálatban használt kérdőívet egyedileg erre a vizsgálatra szerkesztettem, és elővizsgálattal pontosítottam.

A kutatás során az alábbi kérdésekre kerestem a válaszokat:

1. Milyen a jelenlegi szexuális felvilágosítás helyzete Magyarországon?
2. Milyen elvárásai vannak a serdülőknek egy felvilágosító előadással kapcsolatban?
3. Mennyire elégedettek a diákok a kapott felvilágosítással?
4. Vajon szükséges-e a felvilágosítás során figyelembe venni a serdülők vallását, nemét, illetve annak az iskolának a típusát, amelybe járnak?

Az első kérdésre az a válasz született, hogy napjainkban *a fiatalok legfontosabb információforrása az internet és a kortárs csoport*. A felnőttek egyenrangú partnerként kezelik őket a témában, bár a tanárok, illetve a külső szakértők esetében inkább egyirányú kommunikáció történik. A második kérdésre a megkérdezettek azt a választ adták, hogy gyakrabban igényelnének felvilágosító órákat és inkább *gyakorlatiasabb*, szituációs és órai aktivitást igénylő formában, mintsem előadásként. Harmadik felvetésemre a válaszból kiderült, hogy *a jelenlegi felvilágosítási rendszer elégtelen és nem igazodik a serdülők elvárásaihoz*. A fiatalok jelentős hányada (66,7%) már senkitől sem vár felvilágosítást.

A negyedik témakörnél kapott eredmények azt tükrözik, hogy a szakmunkásképzőbe és szakközépiskolába járó gyerekek közel fele (szakmunkásképzősök 51,9%, szakközépiskolások 43,5%) elveszíti a szüzességét a második osztályra. Ebben nagy valószínűséggel szerepet játszik az a tény is, hogy ezekben az iskolákban a diákok korábban nem kaptak még felvilágosítást.

Jelentős különbség mutatkozott az eltérő vallású válaszadók között is. A vizsgálat szerint a református vallás egyfajta „protektív” tényező: az összes vallás közül ugyanis a református hitűek vesztették

Megfelelő-e a mai iskolai szexuális felvilágosítás?

el legkevésbé a szüzességüket (14%) a középiskola második osztályáig. Csak 14%-uk nem kapott felvilágosítást. Érdekes tény, hogy a szüzességüket elvesztett tanulók és a felvilágosítást nem kapott tanulók százalékos megoszlása megegyezik ennél a vallásnál. A kapott eredményekből egyértelmű, hogy az eltérő nemű, vallású és középiskolába járó diákok különböző előadási módokat és más-más tartalomra fókuszáló felvilágosítást igényelnek.

Következtetéseim alapján *az első el-érendő cél lehet a szakközépiskolákban és szakmunkásképzőkben elodázni az első szexuális aktus időpontját*. Második célként a szülőknek és a tanároknak a szexualitás témájában való felkészítését és a megfelelő kommunikációs stílus megtanítását lehetne kitűzni. Ezáltal hátrébb lehetne szorítani a kortárs csoportok által kapott információkat, melyek több torzítást, téves információt is tartalmazhatnak.

...
A szexuális nevelésnek *Szilágyi Vilmos* szerint három vonulata van: az információnyújtás, a motiválás és a készségfejlesztés. Az információnyújtás magában foglalja a nemi élettel kapcsolatos testi folyamatok, a terhesség és magzati élet, a fogamzásgátlás és a nemi úton terjedő betegségek szakszerű ismertetését. A motiválás a tudatos, a felelősségteljes szexuális magatartás oktatását tartalmazza. A készségfejlesztés az intimitás, a kommunikációs és viselkedési készségek, gyengédség, konfliktus megoldási készségek, szülői szerepek elsajátításának kifejlesztését jelenti. A szülők feladata lenne a gyermek jellemformálása, az iskoláé pedig a megfelelő és elegendő információ nyújtása. A megfontolt szexuálpedagógia a felvilágosítással együtt a szexuális attitű-

dók, készségek és szokások alakítását is szívén viseli, emellett a szexualitás biológiai, szociokulturális és pszichológiai dimenzióit is figyelembe veszi. Feladata elsősorban a gyermekek (pszicho)szexuális egészségének a biztosítása, a szexuális kultúra és a legfrissebb adatok átadása, amivel a harmonikus párkapcsolatok kialakításához és fenntartásához is hozzájárul.

...
Magyarországon több szexedukációs program is létezik, ám ezek részletes leírását jelen cikkemben nem tenném közre, mivel egyrészt rendkívül sok időt venne igénybe mindezek felsorolása és részletes leírása, másrészt ezen programok egyike sem „él” tudomásom szerint. Általánosságban elmondható, hogy *ezeket a programokat az iskolák megszüntetik*, amint elfogy a program életben tartására kapott pénz, függetlenül attól, hogy az adott program sikeres volt-e vagy sem. Azt is elmondhatjuk, hogy ezen programok közül *a spirális felépítésűek* azok, amelyek leginkább megfelelnek a folyamatos felvilágosítás kritériumainak. A spirális programok ugyanazt a tematikát követik évről évre, viszont mindig a diákok fejlettségi szintjéhez igazítják a leadott anyagot.

Egy 1989-es felmérés (SCHMIDT és munkatársai, 1989) 536 diákot vizsgált. A fiúk-lányok átlagéletkora 15,2 év, számuk közel azonos volt. A vizsgálat elsőként a szexuális ismeretek forrásaira kérdezett rá. A szakközépiskolások esetében mindkét nem az újságot és a könyvet jelölte meg elsődleges információforrásként. Ezt követte a szülő, a tanár és az orvos, valamint a barát, illetve az osztálytárs. A szakmunkásképzősök viszont elsőként a televíziót és a videót, majd az újságokat és

könyveket, az orvost/védőnőt, és végül a szülőt emelték ki.

A második kérdéscsoport a szexuális ismeretekkel való elégedettségre tért ki. A szakközépiskolások 34,89 százaléka elégedőnek tartja a megszerzett tudását, 70 százalék szeretne egy kicsivel többet tudni, és közel 10 százalék akar jóval többet tudni. Szakmunkástanulóknál hasonló eredményeket kaptak, viszont itt csak a tanulók 3,6 százaléka szeretne jóval többet tudni. A terhesség-megelőző módszerek kérdéscsoportjára első helyen mindkét iskolatípus diákjai a gumióvszert választották. Másodikként a szakmunkásképzőben a fogamzásgátló tablettát, szakközépiskolában (ahol a lányok voltak többségben) a spirál szerepelt. A megbeszélésben a szerzők azt látják elérendő célnak, hogy mindig melyik szakterületről való szakember tartja az előadást, csak az oktatás legyen jó és célravezető.

Egy hasonló felmérésben (SOMOGYI és munkatársai, 1990) arra keresték a kutatók a választ, hogy az akkori serdülők mennyire felvilágosodtak, milyen szexuális és fogamzásgátlási ismeretekkel rendelkeznek, és azokat a gyakorlatban hogyan hasznosítják. Vizsgálatukban 1150 középiskolai tanulót teszteltek. A résztvevők 56,5 százaléka nő és 43,5 százaléka férfi volt. A gimnazisták 16 százaléka-nak, a szakközépiskolások 23 százaléka-nak, a szakmunkástanulók 36 százaléka-nak volt már nemi kapcsolata. A szexuális kapcsolat elkezdésének időpontja iskolatípusonként és nemenként eltér egymástól, éppen ezért jogosan feltételezhető, hogy más információkra van szükségük egy szexuális felvilágosításon.

A szakmunkástanulók fogamzásgátlási ismeretei a leghiányosabbak, csupán 70 százalékuk rendelkezik megfelelő ismerettel, ahhoz képest, hogy itt kezdik el legkorábban a nemi életet.

A gimnazisták 28 százaléka nem védekezik, holott ismereteik alapján elvárható lenne egy magasabb szám. Szakközépiskolásoknál kimagasló a Postinor tabletta használata, ami jobb, mintha sehogy sem védekeznének, mégsem elfogadható. A cikk megemlíti, hogy ha a gyermek- és ifjúság-, nőgyógyászati szakambulanciák rendelésén megjelenők fogamzásgátlási módszereinek alkalmazási gyakoriságát nézzük, azt látjuk, hogy a hormonális szerek (60–65%) vezetnek, utánuk a megszakított közösülés (25%) a második, és csak 10 százalékuk védekezik kondommal.

A cikk a 15–18 éves korosztály (különös tekintettel a szakmunkástanulókra) veszélyeztetettségét hangsúlyozza, ahol

hatékonyabb és célzottabb szexuális felvilágosítást kellene tartani.

Egy másik nagyon érdekes vizsgálat a serdülők nemi neveltségét mérte fel (VARGA-KÖMÜVES, 1996). A kutatásuk módszere kérdőíves interjú volt. Ezzel 2 középiskolában 4 osztályt vizsgáltak, összesen 111 főt.

A válaszadó fiúk átlagéletkora 15,1 a lányoké 14,7 év volt. A diákok szüleinek iskolai végzettsége alacsonynak mondható, viszont a lányok szülei általában magasabb végzettségűek voltak.

Láthatjuk, hogy lányoknál és fiúknál is a 10–12 és a 12–14 éves kor az, ahol a felvilágosítás aránya megugrik. Érdeemes lesz ezt majd a kutatásom eredményeivel összehasonlítani és megnézni, hogy mennyit változott ez az elmúlt 13 évben.

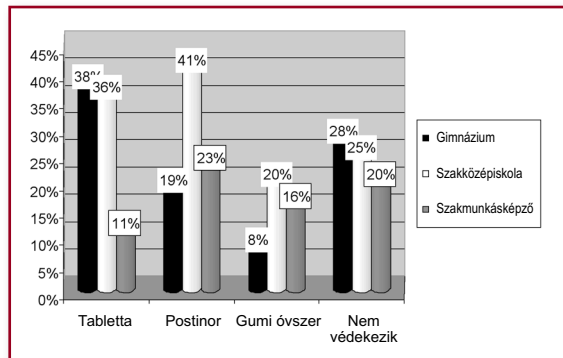
A táblázatból is kiderül, hogy mindkét nemnél a média (könyv, újság, televízió) játszik vezető szerepet. Viszont a másodikként megjelölt forrás már eltérő: a lányok a szüleiktől, a fiúk inkább a barátaiktól kapnak információkat.

Mint látható, a fiatalok körében a fogamzásgátló tablettát és a gumióvszer ismerete a legmagasabb. Ez öröndetes, hiszen láthattuk az előző vizsgálat (SOMOGYI és munkatársai, 1990) eredményeiből, hogy a gumi óvszer-használat meg-négyszereződött a 6 évvel korábbi adatokhoz képest.

Az összegzésben a szerzők felhívják a figyelmet, hogy a legtöbb oktatási intézményben még a téma fontosságát sem ismerték fel, nemhogy saját szervezett pedagógiai programot találjanak ki annak orvoslására.

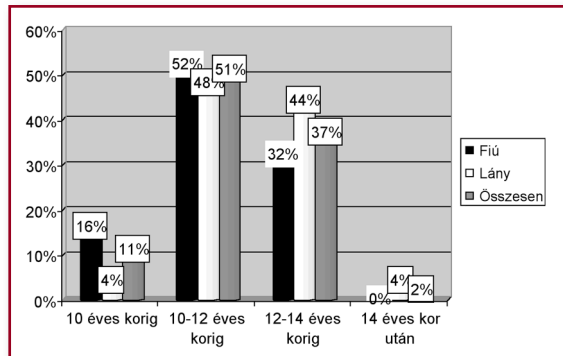
... Jelen vizsgálat egyik célja, hogy felmérje, a korábban végzett felmérések érvényesek-e még jelen korunkban, s amennyiben nem, akkor milyen irányba módosultak a tendenciák. Másrészt a korábbi adatokból látható, hogy az eredmények nemenként és iskolatípusonként eltérnek, éppen ezért feltételeztem, hogy ezeket a különb-

1. diagram. Nemi életet élő tanulók fogamzásgátlási módszerei százalékban

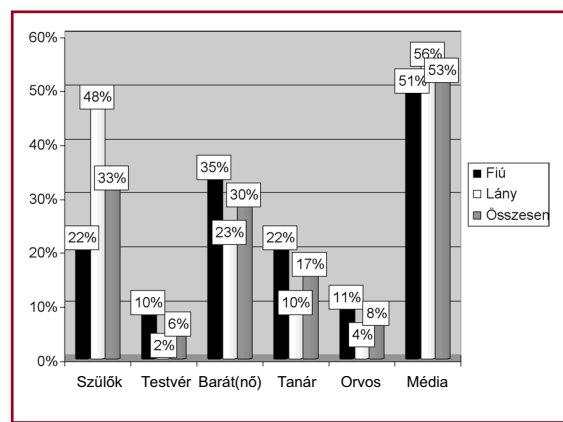
Megjegyzés: a szakmunkástanulók 30%-a nem választott. (SOMOGYI és munkatársai, 1990. 66. o.)

2. diagram. Az első felvilágosítás életkora

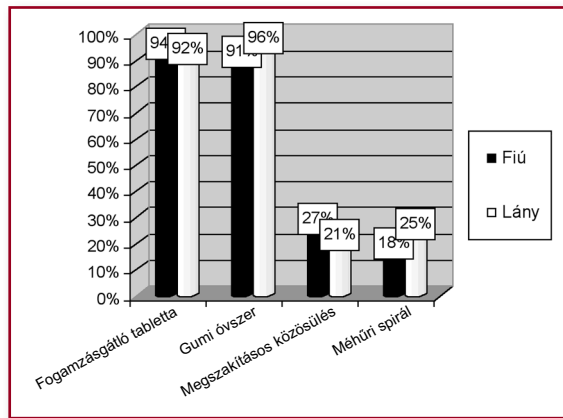
(VARGA-KÖMÜVES, 1996. 221. o.)

3. diagram. Az első felvilágosítás forrásai

(VARGA-KÖMÜVES, 1996. 221. o.)

4. diagram. Védekezési eljárások ismerete

(VARGA-KÖMÜVES 1996. 221. o.)

ségeket a felvilágosítás során is figyelembe kell venni.

...

A válaszadók 66,6 százaléka barátaitól kapott felvilágosítást először. Ezt követte az édesanya 56,9 százalékkal, az édesapa 26,4 százalékkal és a testvér 16,7 százalékkal. Ezeknél a beszélgetéseknél a kölcsönös párbeszéd volt túlsúlyban. A diákok 30,4 százaléka a tanárától (kétszer olyan gyakori volt az egyirányú kommunikáció, mint a kölcsönös), 21,6 százalék külső szakértőtől (itt több mint háromszoros volt az egyirányú kommunikáció) kapott felvilágosítást. Ha ezeket az adatokat összevetjük a 3. diagrammal (VARGA-KÖMÜVES, 1996. 221. o.), akkor kitűnik, hogy a kortársak több mint kétszeres fontosságot értek el most, mint korábban (29,7% → 66,6%). A testvér szerepe szintén ekkora növekedésen ment át (6,3% → 16,7%). A lányok (75,6%) inkább kaptak a kortársaiktól felvilágosítást, mint a fiúk (60,6%). Itt az arányok megfordultak, viszont a kettő közötti különbség szinte ugyanakkora, mint 14 évvel ezelőtt.

Ha nem a múltat, hanem napjainkat nézzük, akkor a válaszadók 62,8 százaléka barátaitól, 38,2 százalék az édesanyjától, 22,5 százaléka testvérétől kap felvilágosítást kölcsönös párbeszéd formájában. Az iskolában a diákoknak csak a 11,7 százaléka kap tanárától (itt háromszoros az egyirányú kommunikáció javára az arány), és 6,8 százalék kap külső szakértőtől választ a kérdéseire. A jövőben a diákok 66,7 százaléka senkitől sem vár felvilágosítást.

Az első szexuális felvilágosítás életkorát tekintve 5–10 éves kor között a gyerekek 25,5%-a, 10–13 éves kor között 64,7%-a, 14–16 éves kor között 9,8%-a részesült felvilágosításban. Mindhárom vallásnál a 10–13 éves kor közötti felvilágosítás volt a leggyakoribb. 5–10 éves kor között a fiúk 18 százaléka, a lányok 34,1 százaléka, 10–13 éves kor között a fiúk 70,5 százaléka, a lányok 56,1 százaléka kapott felvilágosítást. Ha ezeket a számokat összevetjük a 2. diagram adataival (VARGA-KÖMÜVES, 1996. 121. o.), akkor látjuk, hogy a lányoknál 5–10 éves kor között kapott felvilágosítás megnyolcszorosodott! (4,2% → 34,1%). Tehát 14 évvel a korábbi vizsgálat után ez az adat jelentősen megváltozott. Ez öröndetes, ugyanakkor sajnálatos, hogy a fiúknál nem kaptunk hasonló eredményt.

A vizsgálat egyik hipotézise volt, hogy a diákokat nem kezelik egyenrangúként a felnőttek a szexualitás terén, ám ez a hipotézis nem igazolódott be, mivel a serdülők 72,5%-a úgy érzi, egyenrangúként kezelik őket a felvilágosítás során.

Ha nem a személyektől származó infor-

mációkat nézzük, akkor a serdülők fő információforrása az internet 85 százalékkal, amit a film (55,9%), a könyv (32,4%), végül az újság követ (24,5%).

...

A diákok 73,5 százaléka nem volt elégedett a felvilágosítással, amit kapott, s mindössze 26,5% számolt be elégedettségről.

Jól láthatjuk, hogy azoknak, akik kaptak felvilágosítást, majdnem 75 százaléka elégedetlen volt a felvilágosítással. Itt valószínűleg annak a formájára kell gondolnunk, amit a következő eredmény támaszt alá: a diákok 65,7 százaléka szerint a mai szexuális felvilágosítás rendszere nem igazodik az igényekhez. 45,1 százalékuk szerint nem megfelelő a jelenlegi felvilágosítási rendszer, 35,3% szerint igen, 19,6% nem kapott még szexuális felvilágosítást. Az eredmények azt mutatják, hogy a diákok nagyobb része elégedetlen, mint elégedett. Ezzel együtt 80,4% elengedőnek tartja a tudását, 19,6% nem.

...

Arra a kérdésre, hogy milyen felvilágosítási forma lenne a legmegfelelőbb, szinte mindegyik iskolatípus a *gyakorlatias* formát választotta. A világi gimnázium az egyedüli, ahol első helyen az elméleti felvilágosítás utáni kérdés áll.

Arra kérdésre, hogy a mai szexuális felvilágosítás igazodik-e az igényekhez, az egyházi gimnázium diákjainak 85,7 százaléka azt válaszolta, hogy nem. Ennek az iskolatípusnak a diákjai voltak a legelégedetlenebbek a kapott felvilágosítással is (76,2%). A szakmunkás tanulók 70,4 százaléka szintén azt érzi, hogy a felvilágosítás nem igazodik az igényekhez. Összességében elmondható, hogy mindegyik iskolatípus diákjai elégedetlenek a felvilágosítással.

A szakmunkásképzősök az elérhető információforrások közül egy kivételével mindenhol utolsóként szerepeltek. Tehát jelenleg, amikor lehetséges elérni forrásokat, ők azok, akik legkevésbé néznek a dolgok után – és náluk a legnagyobb a szűzeség elvesztésének az aránya. A szakmunkástanulók 33,3 százaléka szeretné, hogy középiskolában negyedévente legyen felvilágosítás. Érdekes, hogy a lányok 70,7 százaléka szerint a mostani felvilágosítási rendszer nem igazodik az igényekhez. Ez a szám a fiúknál 62,3%.

...

Az eredményeket összefoglalva látható, hogy az eltérő iskolatípusok eltérő felvilágosítási módszert igényelnek. A vallások és nemek szintén. A vizsgálatot emellett rengeteg más változóval lehetne kiegészíteni, amelyeket a következőkben ismertetnék.

A szülőket az általános iskolában vagy akár óvodában fel kellene készíteni az ot-

tani szakembereknek, hogyan beszélgesse-nek a témáról, és hogy kezdeményezzenek ilyenfajta beszélgetéseket. Hiszen az eredményekből láthattuk, hogy 10–13 éves kor között kapja a legtöbb fiatal a felvilágosítást. Ezt korábbra lehetne tenni. Sőt lehetne spirális szerkezetű a felvilágosítás, tehát félévenként/évenként bővítenék a gyermekeik ismeretét ugyanabban a témában. A kettős vezetés elkerülése végett a nevelőkkel való folyamatos konzultáció ajánlott.

A nevelők részéről elvárható lenne, hogy nem egy, hanem két előadót is hívjanak egy felvilágosításra. Az egyik előadó szülés-nőgyógyász végzettséggel, a másik pszichológus végzettséggel rendelkezne. Így a diákok a szexualitás mindkét oldaláról tájékozódhatnának. Még tökéletesebb lenne, ha a két előadó neve különbözne, a mintakövetés miatt. Az előadónak a megszokott előadás helyett *interaktívabba* kellene tenni a felvilágosítást, a praxisukból hozott esetek bemutatásától kezdve a hétköznapi példák eljátszásáig. Előzetesen érdemes lenne felmérni, persze titkosan, hogy a diákokat milyen témák foglalkoztatják. Hiszen az eredményekből látszott, hogy magára az anatómiai felépítésre, ami a legtöbb felvilágosítás központi eleme, a fiatalok egyáltalán nem kíváncsiak. Ezzel szemben magával az aktuál sokkal többen szeretnének foglalkozni, beleértve a védekezést és a lehetséges veszélyeket is. A nemiséggel kapcsolatban gyakran találunk negatív attitűdöt, bizonytalanságot, szorongást, így érdemes lenne a negatívumok mellett pozitívumokat is mondani a hallgatóságnak.

...

A jelenlegi kormány több forrást biztosíthatna a rendszeres szexuális felvilágosító előadások támogatására. A minisztérium bevezethetne egy ilyen tárgyat a tanárszakos egyetemisták kötelező moduljai közé. A tanítóképzőn szintén lehetne akár több féléves anyag is a szexuális felvilágosítás. ...A prevenciót már az általános iskolában el kell kezdeni, mivel, ha a 15 éves kor megmarad, akkor a középiskola egy év alatt már nem képes az addigi hiányosságokat pótolni.

A diákok válaszait vizsgálva kiderült, hogy jobban szeretik azokat a kérdéseket, ahol nem nekik kell írni, hanem megadott lehetőségek közül választhatnak. Éppen ezért a kifejtős kérdéseket feleletválasztós kérdésekké kell átalakítani, természetesen meghagyva az önálló gondolatok kifejezésének a lehetőségét is.

Kincses Gábor
(Cikkünk egy hosszabb tanulmány rövidítésével készült.)

Javult a magyar diákok szövegértése

A 2009-es PISA-felmérés szerint érzékelhetően javult a magyar diákok szövegértése. A hatvanöt legfejlettebb országot összehasonlító tekintélyes mérés szerint hazánk most elérte az OECD átlagot. A matematika és a természettudományos tárgyak terén nem történt változás, továbbra is a középmezőnybe tartozunk. Hoffmann Rózsa oktatásért felelős államtitkár sajtótájékoztatóján elmondta: az eredmények azt mutatják, hogy a magyar oktatásügy nem elveszett, alapjai megnyugtatóak. A magyar pedagógustársadalom felmérte, hogy az alapkészségek fejlesztése nem csak az alsó tagozat dolga, felsőben és középiskolában is foglalkozni kell vele. Ugyanakkor hozzátette: nem szerencsés egyedül ezekből a mérésekből következtetéseket levonni az oktatási rendszerekről.

A szövegértés felméréséből kiderült, hogy a gyengébb és jobb képességű gyerekek is jobb eredményt értek el, mint 2000-ben, amikor szintén a szövegértés volt a fő mérési terület. Viszont a gyengébb képességűek fejlődtek többet. Magyarországon hat százalékkal nőtt azoknak a tanulóknak az aránya, akik szépirodalmat olvasnak, és kiugróan, negyven százalékkal nőtt az újságolvasó diákok aránya. Míg az OECD-országokban a 2000-ben mért 68 százalékról 63 százalékra csökkent a naponta kedvtelésből olvasó tanulók aránya, addig Magyarországon ez az érték nem változott, és maradt az OECD-átlag feletti 75 százalék. A mérések egyik legfontosabb üzenete Magyarország számára, hogy a tanulók eredményét szociális, kulturális és gazdasági háttérük erősebben befolyásolja, mint a legtöbb országban. Nálunk nagyok a különbségek a gyengébb és jobb háttérű tanulók eredményeiben, és más országokkal szemben kevesebb az olyan tanuló, aki hátrányos helyzete ellenére jó eredményt képes elérni.

Az államtitkár asszony e tényre reagálva azt mondta: a családok helyzetén kell javítani, mert az oktatási rendszer e nélkül nem változhat, a társadalom

súlyos bajait az oktatásügy egyedül nem tudja megoldani.

Csapó Benő, az SZTE Neveléstudományi Intézet vezetője, a PISA igazgatótanácsának alelnöke hangsúlyozta, hogy a mérésben a legfejlettebb országokat hasonlítják össze a legjobb szakértők által kidolgozott módszer szerint. Magyarország az elmúlt évek adatbázisaiból sokat tanulhat. Ezekből kiderül mi az erősségünk, és mi az, amit fejleszteni kell. A nemzeti közti szintű mérés mellett ezekben az években alakult ki a hazai visszajelzési rendszer, ami bizonyos aspektusait tekintve egyedülálló a világban, és lehetővé teszi az intézményi szintű összehasonlítást. Ugyanakkor a diákok összehasonlítására is van mód.

Arany János- pályázatok

A Nemzeti Erőforrás Minisztérium pályázatot hirdet a 2010/2011. tanévben 8. évfolyamon tanuló diákok, valamint azon tanulók számára, akik alapfokú végzettség hiányában kívánnak bekapcsolódni a szakképzésbe a *Halmazottan Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi, Szakiskolai Programjában való részvételre*.

A program célja az, hogy a halmazottan hátrányos helyzetű tanulók eredményesen tanulhassanak a szakiskolában. A program célja továbbá, hogy a tanulók számára szakiskolai tanulmányaikhoz a kollégium keretei között inkluzív pedagógiai környezetet biztosítson, gondoskodjon a szociális hátrányok kompenzálásáról, valamint hatékonyan támogassa a lemorzsolódás csökkenését, illetve szakmához jutásukat. A programban szakiskolás tanulókat is ellátó kollégiumok vál-

A PISA (Programme for International Student Assessment) olyan vizsgálat sorozat, amelyet 2000-ben indított el a világ legfejlettebb országait tömörítő gazdasági szervezet, az OECD. Idén már 65 ország, a 34 OECD-ország mellett partnerországok vettek részt benne. A vizsgálatot háromévente rendezik, és az a céljuk, hogy nemzetközileg összehasonlítható objektív adatokat nyerjenek. A PISA alkalmazásképes tudást mér, azt vizsgálja, hogy tizenöt éves diákok milyen mértékben képesek felhasználni tudásukat életszerű helyzetekben. A fő mérési terület a szövegértés, a matematikai és természettudományos műveltség. Ezek közül valamelyik mindig nagyobb hangsúlyt kap mint a többi terület. 2000-ben és 2009-ben a szövegértés volt a fő mérési terület. Tavaly a magyar mérésben 4600 tanuló vett részt.

A budapesti sajtótájékoztató napján Párizsban, Berlinben, Brüsszelben, Madridban, Mexikóvárosban, Tokióban és Washingtonban is nyilvánosságra hozták a PISA 2009 eredményeit.

—st—

lálnak felelősséget azért, hogy a program célcsoportjához tartozó, meghatározott számú gyermeket szakiskolában, nappali rendszerű iskolai oktatásban tanuló osztályokban államilag elismert, piacképes szakképesítéshez segítsék. A kollégiumok felelőssége különösen a programba való bekerülés és a pályáorientációval támogatott előrehaladás, a képző intézménnyel való tanári és szülői együttműködés megszervezése és megvalósítása a diákok lemorzsolódásának elkerülése érdekében. A programról további tájékoztatást nyújt a www.ajkszp.hu honlap.

Az Arany János-pályázatokkal kapcsolatos további információk beszerezhetőek a programban résztvevő intézményekben, vagy letölthetők a Nemzeti Erőforrás Minisztérium honlapjáról (www.nefmi.gov.hu), illetve a program honlapjáról (www.ajkszp.hu).

Beke Pál Budapesten 1943-ban született és 2009-ben hunyt el. Ki volt Beke Pál? A név hallatán a pedagógusoknak először valószínűleg a tanár, szakíró, oktatáspolitikus *Beke Kata* ötlene eszébe, ám általa véletlenül Beke Pálhoz is nagyon közel kerülnek, ők ugyanis *testvérek*. Feltehető azonban, hogy sokan még ennyit sem tudnak róla. Pedig halála hírére 2009. november 28-án megkondultak a hangok a dél-franciaországi Narbonne város katedrálisában, és 34 ország delegátusa tisztegett emléke előtt. Egy évvel később a *Magyar Kultúra Alapítvány* rendezésében kétnapos tudományos konferencia vette számba erkölcsi-szellemi örökségét.

Az MKA székházában 2010. november 30-án a résztvevők néma főhajtása és *Koncz Gábor* igazgató köszöntője után *Halász Péter*, *Bernard Kohler*, *Deme Tamás*, *Makovecz Imre*, *Kovács Flórián*, *Balázsi Károly* és *Varga István* írásaiból olvastak fel részleteket, melyek mind Beke Pállal foglalkoznak. A vele kapcsolatos személyes élményeit idézte fel *Balipap Ferenc* és *Vattay Dénes* közösségfejlesztő, *Mátyus Aliz* a SZÍN és *Bolvári-Takács Gábor* a Zempléni Múzsza főszerkesztője, valamint *Diósi Pál* szociológus. Kiállításban mutatták be Beke Pál életművét, a Lakitelek Alapítvány könyvadományaának bevételéből Beke Pál Emlékcímet hoztak létre.

Persze azok, akik közről ismerték, nem ilyen ünnepélyes Beke Pálra emlékeznek, hiszen nekik ő még most is egyszerűen *Bekepali*. „Bekepali, igen, így egybeírva, a vezetéknevét a keresztnévvel egybemosódva, szóval és tettel Bekepali népművelő volt. Ez a legnagyobb közösségi elismerés. Kevesek jutnak el erre a szintre, ez egy élethívatalás felső foka: népművelő” – méltatta személyét és munkáját *Lezsák Sándor*, a Lakiteleki Népfőiskola vezetője és az országgyűlés alelnöke.

Tízéves szakmai tapasztalat birtokában Beke Pál 1975-ben a budapesti Józsefváros (szűkebb pátriája) művelődési házának igazgatójaként robbant be a köztudatba. Közelharc sok tételben címmel kolumnás cikket közölt az Élet és Irodalomban. A népművelés állóvízibe dobott kő olyan hatalmasat csobbant, hogy azt az ágazat legfelsőbb intézményében, az Országos Közművelődési Központban is meghallották. Igazgatója, *Vitányi Iván* üzent érte, és – Beke Pál döbbenetére – megkínálta egy osztályvezetői székkal. Majd

Beke Pál hagyatéka

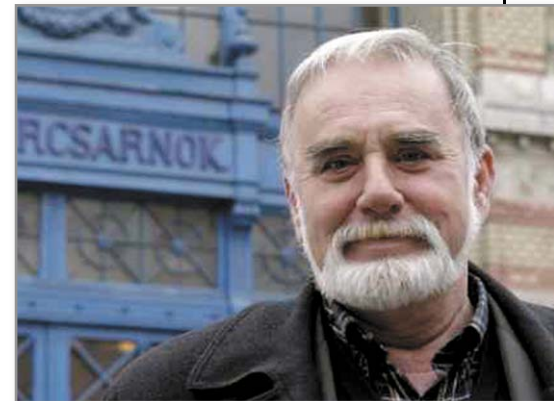
a szakmán volt a megdöbbenés sora, a lázadó ugyanis az állást elfogadta. Miért? Mert a megmerevedett hivatali struktúrában sok tenni vágyó, lelkes fiatal talált. Nyilván úgy érezte, hogy velük együtt sikerülhet valóságba ültetni rendhagyó elképzeléseit. Visszanézve úgy tűnik fel, hogy a népművelés megalkuvást nem ismerő fenegyereke a jó ügy érdekében készenek mutatkozott az ésszerű kompromisszumra.

Balázsi Károly értékelése szerint Beke Pál az önszerveződésen alapuló szabad művelődés híve volt. Különböző alakzatai egykoron hihetetlen gazdaságban virultak Magyarországon a falusi fonóktól és olvasóköroktől kezdve a kisvárosi iparos körökhöz és a nagyvárosi munkás egyleteken át a polgári s úri kaszinókig. Ezek szellemét kívánta feltámasztani – kasztosodás nélkül. A sztálinista hatalom persze valamennyit rövid úton felszámolta, és felülről vezérelhető kultúrházakat állított a helyükbe.

– Nos, ennek a kultúrháznak és ennek a kultúrát termelő-közvetítő-fogyasztó, velejéig manipulatív gyakorlatnak volt engesztelhetetlen ellensége Beke Pál – akár a Magyar Művelődési Intézet művelődési otthon osztályának vezetőjeként is – állítja a főiskolai tanár.

Beke Pál nevéhez fűződik az ún. előtér kísérlet a művelődési házak többnyire tágas, de üresen kongó előtereinek kihasználására; a nyitott ház koncepció, melynek révén az utcáról betévedők is igénybe vehették a ház összes szolgáltatását. Makovecz Imrével közösen dolgozták ki és kezdték megvalósítani a faluház-építési programot, melynek eredményeként sok impozáns és praktikus közösségi épület emelkedett az intézményeitől megfosztott kistételepüléseken szerte az országban. És természetesen ebbe a vonulatba illeszkedett bele a francia kapcsolat.

Először 1983-ban jutott ki Franciaországba Beke Pál, és ámulatlan tapasztalta, hogy ott a gyakorlatban olajozottan működik mindaz, amit ő itthon csupán elgondolt: a települési szintű

közösségfejlesztés és közösségi művelődés, különös tekintettel a gyerekek és fiatalok iskolán kívüli öngazgatási próbálkozásaira, mint a demokrácia iskoláira. Kitűnt, hogy a közösségteremtéshez, a kultúra szolgálatához nem kell feltétlenül intézmény, hivatásos népművelő sem, megfelelő adottságokkal bárki a település közösségi és kulturális központja, spiritusz rektora lehet. Számosan élnek és tevékenykednek ilyen emberek Magyarországon is, őket kell megtalálni és helyzetbe hozni! – vallotta. Utolsó éveiben az elsorvadásra ítélt művelődési otthonok helyébe lépett önkéntes közösségfejlesztés és művelődés sikeres példáival járta az országot, a Lakiteleki Népfőiskola Karácsony Sándor Kollégiumával és a közösségi művelődés országos civil szervezeteivel közösen vándoregyetemet hozott létre. Ám tudta azt is, hogy a kísérleteket hiba lenne intézményi egyenruhába bújtatni, mert lényegük a változatosság, és csupán egyének áldozatos misszióinak tekinthetők.

Az említett konferencián *Péterfi Ferenc*, a Községfejlesztők Egyesületének elnöke előadásában azt kérdezte: Hogyan válhatna stratégiai ágazattá a kultúra, a közösségi művelődés Magyarországon? Visszakérdezhetnénk: Mitől válna stratégiai ágazattá a kultúra és a közösségi művelődés, ha az ágazatnak sincs saját stratégiája? De van. Beke Pál az utolsó általa szerkesztett, *Saját művelődési otthonunk* című kötetet stratégiai alapvetésnek szánta.

Miksa Lajos

Kolontári gyerekek Szlovákiában

A budapesti Corvin áruház elé hatalmas jármű parkolt be december 7-én, kedden. A Boci Trans busza nem akármilyen küldetést teljesített: az iszapkatasztrófa kolontári károsultjait szállította Szlovákiába síelni.

A Szlovák Idegenforgalmi Hivatal kezdeményezésére megvalósuló síút gesztusként értékelendő északi szomszédunk részéről, de még a gesztusnál is többet jelent, hogy a katasztrófától sújtott családoknak, iskolás gyerekeknek lehetőséget ad arra, hogy friss, hegyi levegőt szívjanak, kikapcsolódjanak egy hétre az otthoni állapotokból, és – nem utolsó sorban – megtanuljanak síelni. A példamutató összefogásról Sona Jelinkovával, a Szlovák Idegenforgalmi Hivatal budapesti képviselőjének vezetőjével, és Klausmann Viktor újságíróval, a kirándulást nagymértékben ingyen segítő Magyar Síakadémia vezetőjével beszélgettünk.

A Blaha Lujza téren megszeppent tekintetű kisgyerekek, és fáradt arcú szülők néztek farkasszemet a legnagyobb tévétársaságok és médiumok kameráival, fényképezőgépeinek objektíveivel. A busz reggel nyolckor indult Kolontárról, Pesten csak egy fél órára állt meg, hogy felvegyék a Magyar Síakadémia felszereléseit. A kezdeményezést november 16-án tette közzé a Szlovák Idegenforgalmi Hivatal, és az azóta eltelt két hét alatt elképesztő szervezkedés kezdődött. A magyarok kedvenc síközpontja, a Park Snow Donovaly, a Magyar Síakadémia és a Boci Trans képviselői Kolontáron állapodtak meg a Szlovák Idegenforgalmi Hivatal képviselőivel, azóta sikerült mindent összehozni, így semmi akadály nem volt annak, hogy a nagy busz – oldalán egy kis bocival –

végre kigördüljön a Blaha Lujza térről, és elinduljon Donovaly felé.

Sona Jelinkovát arról kérdeztem, hogy miért kezdeményezte a Szlovák Idegenforgalmi Hivatal ezt a páratlan vakációt.

– A hivatal vezérigazgatója sokat járt Magyarországra, figyelemmel kísérte a vörösiszap-katasztrófát. Elhatározta, hogy valamilyen módon segít a bajba jutott családoknak. Donovaly hagyományosan a magyarok kedvenc üdülőhelye, ezért döntöttünk úgy, hogy megkeressük a helyi szállodákat, síközpontot. Azonnal felajánlották a segítségüket, ahogy magyar részről is rögtön rendelkezésre állt a Boci Travel autóbúsa, és a Magyar Síakadémia is. Ők ingyenes sífelszerelést, biztosítást, síoktatást nyújtanak – mondta el lapunknak Sona Jelinková.

– A Magyar Síakadémia egy oktató és továbbképző szervezet, az oktatóink sokat járnak Donovalyba, a helyiekkel állandó, jó kapcsolatban vagyunk. Mindannyiunkat megindított a katasztrófa. Amikor megkerestek minket, nem volt kérdés, hogy segítünk, hiszen ennél jobb al-

kalmat nem is találhattunk volna erre. Elsősorban azzal próbáltunk a kolontáriak segítségére lenni, amihez értünk: szereztünk sífelszerelést, ruházatot, igyekszünk megtanítani őket síelni. Nem volt kérdés a barátaink, beszállítóink számára sem, hogy azonnal segítenek. Hozzátenném, hogy a segítségnek mi csak a kisebbik részét adjuk, a nagyobb vállalás a helyi szállodáktól érkezett – mondta a Köznevelésnek Klausmann Viktor.

Arra a kérdésre, hogy a kolontáriak hogyan fogadták a kezdeményezést, Sona Jelinková elmondta, örültek neki, igyekeztek a leginkább rászó-

rultaknak felajánlani a segítséget, hogy a gyerekek, a családok kikapcsolódhassanak egy hétre, friss levegőt szívhassanak.

Klausmann Viktor arról számolt be, hogy a helyi emberek szörnyű két hónapon vannak túl, nagyon sok ígéretet kaptak a kártérítésről, anyagi támogatásról, ám a valóságban még igen kevés kézzelfogható segítség jutott el hozzájuk. Ezért nem is nagyon merték elhinni az egyhetes vakáció hírért, viszont az út hamar bizonyossággá vált, és remélem, szép emlékeket ad majd nekik. Szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy a szlovák fél részéről milyen jelentős gesztus a magyarországi bajbajutottak felé. Különösen fontos ez az elmúlt évek hűvös politikai viszonyának ismeretében – tette hozzá Klausmann Viktor.

Segítség a látássérült gyerekeknek

A szegregált vagy az integrált oktatás hasznosabb-e egy látássérült gyermeknek? Milyen szakmákat tanulhatnak a vak és gyengénlátó fiatalok?

Ezek a kérdések is felmerültek azon a szakmai konferencián, amelyet a *Vakok és Gyengénlátók Csongrád Megyei Egyesülete, Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város Önkormányzata, az Aranyossy Ágoston Egységes Módszertani Központ* és a helyi *Rotary Club* rendezett meg november végén Hódmezővásárhelyen a Ginkgo-Sas Hotelben.

A *Látássérült gyermekek oktatási lehetőségeinek kérdései* című tanácskozás szervezőinek célja az volt, hogy a legifjabb korosztályra is ráirányítsák a figyelmet. *Kószó Péter*, Hódmezővásárhely alpolgármestere jó példákkal szolgált arról, hogy a városban mi minden történt a látássérültek érdekében, hogy az önkormányzat milyen projektek megvalósításán keresztül segíti a látásukat elvesztett embereket.

Amikor a szülő döbbsen szembe-sül a ténnyel, hogy a gyermeke látássérült, keresni kezdi a lehetőséget, milyen intézményben lenne a legjobb a csemetéjének. A legtöbbet ilyenkor a fejlesztő gyógypedagógusok segíthetnek – hangsúlyozta *dr. Szőke László*, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium fogyatékosügyi főosztályának vezetője. – Számos óvodában ma már befogadják a fogyatékos gyermekeket. De amikor a gyerekek iskolába kellene mennie, megint csak választás elé kerül a szülő: speciális intézményben vagy az egészséges társaival együtt tanuljon-e a csemete? Az integrált oktatás csak akkor célravezető, ha annak a személyi és tárgyi feltételei is a rendelkezésre állnak az oktatási intézményben. Az is fontos, hogy a pedagógusok mellett az orvosok is segítsenek informálni a szülőket, hová, milyen szervezetekhez fordulhatnak problémáikkal.

Harmincnégy évig dolgozott Budapesten, a vakok iskolájában *Kuminka Györgyné* nyugdíjas orosz-földrajz szakos tanárnő, s a harmincnégyből tizenhat évet töltött igazgatóhelyettesként. Mint elmondta, napjainkban a vakok általános iskolájában tanulók már a harmadik osztályban megismerkednek a képernyőolvasó szoftverrel ellátott számítógéppel, ami az informálódásukat nagyban szolgálja. Az általános iskolát befejezve öt szakma közül választhatnak a vak és gyengénlátó fiatalok: megismerkedhetnek a kézművességgel, a szövéssel, a kosárfonással, a virágkötéssel, a számítógép kezeléssel. Jövő szeptem-

bertől a felnőttoktatás keretében bevezetik az iskolában a gyógymasszőrképzést, ami két éves lesz és előfeltétele az érettségi bizonyítvány megszerzése. A vakok iskolájának pedagógusai közül tíz utazó tanár járja az országot. Céljuk a látássérült tanulók közvetlen segítése, a befogadó intézmények pedagógusainak szakmai felkészítése, valamint a szülők tájékoztatása.

A konferencián hallhattunk a gyermekori szembetegségekről, a *Látásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság* és *Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ* munkájáról, valamint a hódmezővásárhelyi modellről is. Utóbbit a *Varga Tamás Általános Iskola* valósította meg. A projektet *Tóthné Kecskeméti Katalin* intézményvezető ismertette. Az iskolát egy pályázat segítségével fizikailag akadálymentesítették, de emellett gondoltak a megfelelő infrastruktúra kialakítására is, hogy a kompetenciaalapú, integrált oktatás megfelelő intézményi hátteret kapjon.

Sós Csilla, a *Németh László Városi Könyvtár* vezetője sokféle szolgáltatásuk közül kiemelte, hogy a fogyatékosokkal élők számára is igyekeznek elérhetővé tenni a könyvtári szolgáltatásokat: hangos könyvtári gyűjteményüket folyamatosan bővítik, képernyő-leolvasó programot bocsátanak a látássérült látogatók rendelkezésre.

Tildy Zoltán-pályázat

A *Tildy Zoltán Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat* negyedik alkalommal hirdet meg országos irodalmi pályázatot Szeghalom „híressége”, volt köztársasági elnökünk, Tildy Zoltán emlékére.

Témák:

- I. Tildy Zoltán (az ember, a lelkész, a politikus)
- II. Lakóhelyem híres szülőtte
- III. Kötetlen téma

Műfaj: mese, monda, elbeszélés, riport, esszé, vers.

Pályázati feltételek:

- Részt vehetnek az általános iskola felső tagozatos tanulói (10–14 év) • A pályázat jelíggel, ezért kérjük, hogy a pályázó nevét és címét egy külön, zárt, jelíggel ellátott borítékban mellékelje a pályázatához • A 3 példányban gépelt – max. 3 oldal terjedelmű – pályaműveket postai úton kérjük elküldeni a meghirdető címére (Tildy Zoltán Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, 5520 Szeghalom, Tildy Zoltán út 17–21.) • Nevezési díj nincs • A pályázatokat szakmai zsűri bírálja el • A pályaművek elbírálása csoportonként történik • A legjobbnak ítélt pályázatok tárgyjutalomban részesülnek • A beérkezés határideje: 2011. március 1. • Az eredményről, a díjátadás helyéről és idejéről a díjazott pályázókat értesítjük.

Reméljük, iskolájuk tanulói nagy számban fognak részt venni a pályázaton, s ehhez a munkához sok sikert kívánunk!

Györgyné Kiss Adrienn, a Vakok és Gyengénlátók Csongrád Megyei Egyesületének elnöke szerint a jó pályaválasztás az egész életre kihat, ezért kiemelt figyelmet szentelnek a látássérültek oktatásának, képzésének. Rendezvényük lehetőséget teremtett arra, hogy a fogyatékosággal élő gyermekeket támogató szervezetek bemutathassák tevékenységüket és az érintettek is felvehessék a kapcsolatot a szakemberekkel.

A szakmai konferenciát követően felavatták azt a tapintható kerámia domborművet, amelyet *Szemereki Teréz* kerámikus művész készített, s amely Hódmezővásárhely nevezetességeit ábrázolja. Ujjaik segítségével a vak és gyengénlátó emberek is megismerhetik a város legszebb épületeinek kicsinyített mását. Az ő tájékozódását segíti a makett, amely az esztendő minden szakában megtekinthető Hódmezővásárhely főterén.

A dombormű a Rotary Club Hódmezővásárhely felajánlásaként jött létre. A Rotary Clubok jóvoltából Magyarországon már hét helyen is találunk a látássérültek tapintható domborművet a helyi nevezetességek gyűjteményéből. Így: a szentendrei skanzenben; Budapesten, a Szentháromság téren; a Magyar Állami Földtani Intézet homlokzatán; a Duna-parton a Budavári panorámát láttatva, valamint Egerben, Szolnokon és Kecskeméten az ottani helyi nevezetességeket bemutatva, hogy ezzel is ismeretterjesztést, élményt nyújtsanak a vak és gyengénlátó embereknek és, hogy ezzel is szolgálják esélyegyenlőségüket.

Garamvölgyi Annamária

Kedves olvasóink!

Új szolgáltatásként ebben az évben **ingyen** megjelentetjük az **állást keresők** és az **állást kínálók** apróhirdetéseit. A hirdetés ne legyen hosszabb 300 karakternél (szóközökkel együtt). Természetesen, ha hosszú az iskola neve, akkor át lehet lépni ezt a terjedelmet.

Az apróhirdetéseket megjelentetjük **honlapunkon is: www.koznev.hu**

Szolgáltatásunk célja, hogy segítsük megoldani egyrészt az iskolák munkaerő-problémáit, másrészt pedig a munkát kereső pedagógus kollégák egzisztenciális gondjait. Az apróhirdetéseket a **h.kozneveles@gmail.com** e-mail címre várjuk.

i-PRESS ► Hírek egyenesen az iskolákból!

Kérjük, küldjék el az iskolájukat, munkájukat érintő információkat. Híreiket az ország egész területéről, bármelyik iskolából, oktatási intézményéből várjuk, és azokat rövid moderálás után megjelentetjük a címlapon. **Köszönjük!**

www.i-press.hu

hirek@ipress.hu

NYELVI LABOROK

nagy választékban!

**Minden iskola megtalálhatja a számára kedvező megoldást
300-nál több referenciahely!**

Több HUNDIDACT-díjas termék közül választhat:

- TANTÁL MOBIL-16, hordozható nyelvi labor
- TANTÁL XÉNIA, fix telepítésű nyelvi labor
- TANTÁL NLPC-24, multimédia nyelvi labor
- TanNet Multimédia oktatórendszer
- Számítógépes kabinetek
- Nyelvoktató szoftverek

a nyelvi laborok specialistájánál:

tantal KFT.

1149 Budapest, Nagy Lajos király útja 117.
Telefon/fax: 220-6455, telefon: 220-6454
Honlap: www.tantal.hu, E-mail: tantal@t-online.hu

PROJEKTOR szerviz!

15.000 Ft feletti megrendelés esetén, a kiszállítás Magyarország egész területén díjtalan!

Audio Visual
specialista

Tanácsadás, tervezés, kivitelezés.

1071 Budapest, Lövölde tér 2/A, Tel: +361 364 1939, FAX: +361 413 0629, E-mail: info@avspecialista.hu, Web: www.avspecialista.hu

Hogyan működik a digitális napló?

Egyre több helyről halani a digitális napló elterjedéséről. A hírek szerint országosan több mint 50 középiskola intézményben vezették már be a modern technológia vívmányát, amely nemcsak hogy kiváltja a régi, papírnaplót, hanem számos előnnyel rendelkezik szülők, tanárok, diákok részére egyaránt. A kazincbarcikai *Ságvári Endre Gimnázium* egyike ezen intézményeknek. *Petróczi Gábor* igazgató úrtól, címzetes főiskolai docenstől arról érdeklődtünk, hogyan működik egy digitális napló a gyakorlatban. Az interjú során az is kiderült, hogy a digitális kommunikáció alkalmazásában élenjáró iskolában az új napló egy *beléptető* és egy *étkeztető rendszerrel* összekapcsolva működik hamarosan.

– **Mikor határozták el, hogy bevezetik a digitális naplót?**

– Ebben a tanévben a TÁMOP 3.2.2 program keretében indult Hálózati együttműködés nevű program kapcsán 15 másik oktatási intézmény számára 25 jó gyakorlatát adta el, megteremtve ezzel az iskola technikai fejlesztésének feltételeit. A 2009/2010-es tanévben bevezettük a DINA nevű digitális naplót, amely egészen új munkakörnyezetet teremtett a diákok, a szülők és a pedagógusok számára. Az osztályzatokat, a hiányzás igazolását, a dicséretek a digitális naplóba jegyezzük be. A szülőkkel az írásos kommunikációt digitális platformra helyeztük, a napló támogatásával küldünk nekik webüzenetet, ahogy az osztályoknak, csoportoknak is. Tanulóink és szüleik a weben (az iskola honlapján elhelyezett link segítségével) tájékozódhatnak a diák osztályzatairól, igazolt és igazolatlan hiányzásáról, év végi eredményeiről, dicséreteiről (ritkán elmarasztalásáról is).

– **Mennyi többletmunkát jelent ez a pedagógusok számára?**

– A papír alapú naplót megszüntettük, diákjainknak nincs ellenőrző könyve sem, *nincs tehát kettős könyvelés*. A félévi bizonyítvány kiállítása nálunk a „Print” funkció aktiválásában merül ki. A pedagógusok kivétel nélkül megszerették a webes naplót, az *adminisztrációra fordított munkaidejük jelentősen csökkent*. Sokan úgy jönnek iskolába, hogy az aznapi órái-

kat már beírták. Naplónk ugyanis a tanárok otthoni számítógépéről is elérhető. A legtöbb időmegtakarítást azonban az iskolavezetés számára jelenti, mert a statisztikai adatok bármely napra vonatkozóan meghatározhatók, a tanítási időkeret mással időrabló kiszámítása pedig néhány kattintásnyi időre szűkül.

– **Hogyan működik a szülőkkel és a diákokkal való levelezés?**

– Az iskolában két éve – a Novell referenciaiskolájaként – bevezettük a GroupWise csoportkommunikációs szoftver alkalmazását, minden tanárunk saját iskolai e-mail címmel és ehhez kapcsolódó privát tárhellyel, saját digitális naptárral rendelkezik. Az iskolai munkanyagokat, szabályzatok tervezetét pedig az iskolai háló Posta könyvtárában olvashatják el a kollégáim. A rendszer a vezetők számára abba is betekintést enged, hogy melyik kolléga és mikor olvasta el a föltett anyagot. Ezzel párhuzamosan kialakítottunk egy automatizált pedagógus teljesítmény-értékelési rendszert is, amely formailag is esztétikus felületet biztosít az értékelés számára.

– **Úgy látszik, lassan minden digitálissá válik az önök gimnáziumában...**

– Igen, több milliós jó gyakorlatokkal szerzett bevételeinkből néhány napja chipkártyás beléptető rendszert helyeztünk üzembe az iskola bejáratánál, ahol minden diák és alkalmazott saját

chipkártyájával léphet be és ki, a rendszer pedig összegzi az adatokat. Azóta jelentősen csökkent az iskolát szabálytalanul elhagyó diákok száma is. Ilyen korszerű rendszer azonban már több magyar iskolában is működik.

– **Merre lehet még tovább digitalizálni?**

– A chipkártyás rendszer nálunk *ebédjegyként* is funkcionál, az iskolai étkezést igénylők chipkártyájuk segítségével vehetik igénybe az iskolai ebédet. Nagyon jól főznek nálunk, két menüből lehet választani, magas az egészséges, rostos, vitaminokat tartalmazó korszerű ételek aránya, és heti 3-4 alkalommal különböző deszertet is adunk a tanulóknak. A diákok a DINA-moduljába bejelentkezve választhatják ki, hogy az egyes napokon „A” vagy „B” menüt kívánnak fogyasztani, választásuk az iskolai szerverre fut be, az ebédlőben elhelyezett terminál pedig mutatja a konyhai személyzet számára, hogy az illető melyik menüt jelölte be, illetve azt is, hogy van-e egyáltalán érvényes előfizetése az adott napra. A beléptető rendszer és az étkezési rendszer összekapcsolása jelentős előrelépés volt ugyan, de januári kezdéssel össze fogjuk kapcsolni a beléptető rendszert a digitális naplóval is. Ennek az a további előnye, hogy a diák belépésekor a rendszer azt is tudni fogja, hogy van-e a tanulóknak első órája. Ha pedig van, akkor késés esetén a szerver a digitális naplóba automatikusan bejegyzí a késés időtartamát. A beléptető rendszer, étkezési rendszer és digitális napló összekapcsolása – tudomásom szerint – eddig még sehol sem valósult meg az országban. Örülünk, hogy e vonatkozásban is élen járunk a digitális kommunikáció XXI. századi módszereinek bevezetésében.

B. I.

Az Év Könyvtára

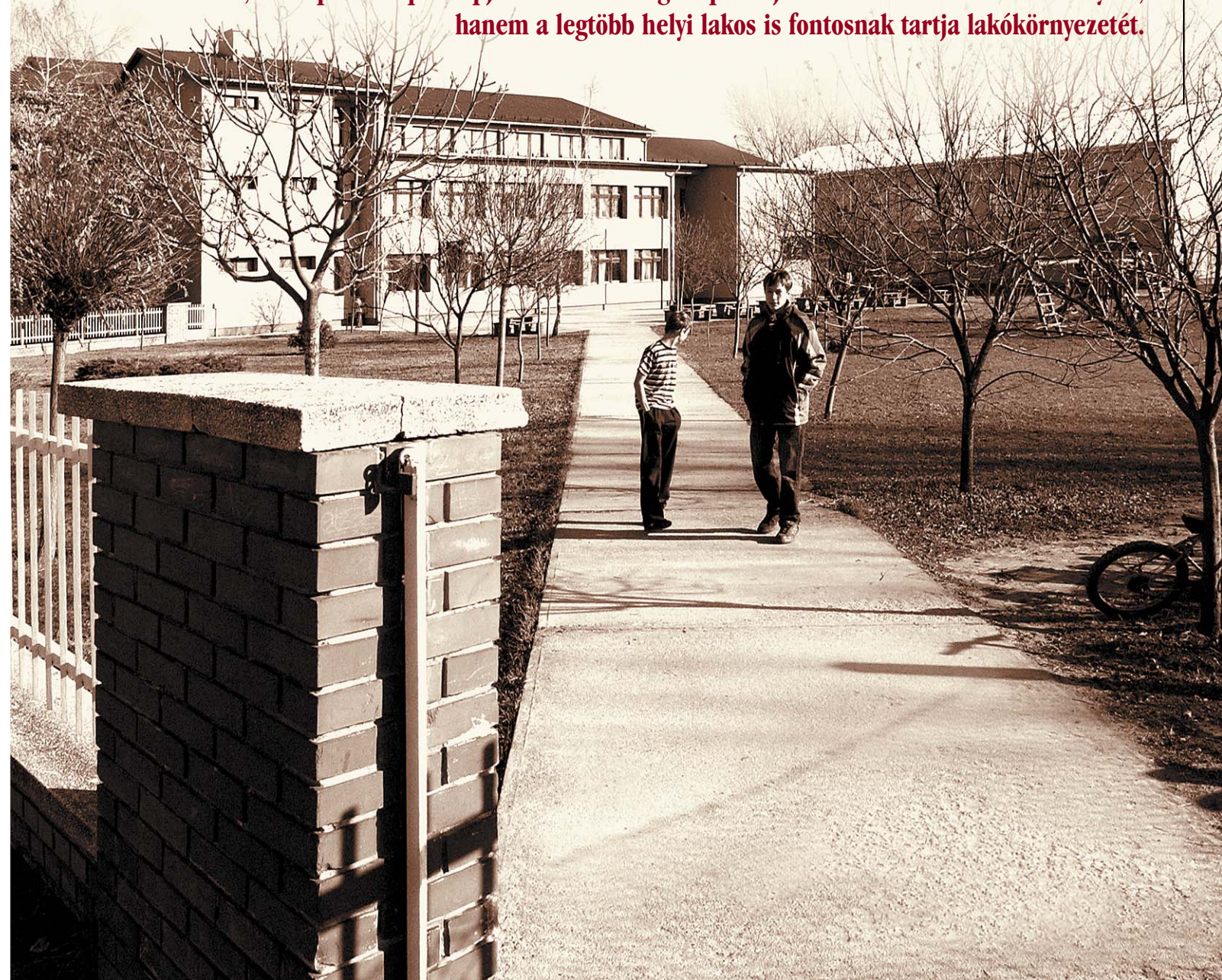
A könyvtár ügy ágazati irányításáért felelős minisztérium (jelenleg a *Nemzeti Erőforrás Minisztérium*) 1996 óta írja ki az *Év Könyvtára* pályázatot azzal a céllal, hogy a könyvtárakat megújulásra, korszerű szolgáltatásra ösztönözze, a minőség javítására készítse. Négy éve a könyvtárakon kívül a könyvtárhasználókat is bevonja a tárcsa pályázatok értékelésébe. Ebben az esztendőben az *Országos Idegennyelvű Könyvtár* lett az Év Könyvtára. A kitüntető címet *Szöcs Géza* kulturális államtitkár az értékelő bizottság javaslata alapján (tagjait a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, az Informatikai és Könyvtári Szövetség, valamint a tárcsa könyvtári szakterülete delegálta) ítélte oda az idegennyelvű könyvtárnak. Az erről szóló oklevelet november 19-én, ünnepélyes keretek között adta át *dr. Kálnoki-Gyöngyössi Márton* helyettes államtitkár *Mende Tibornénak*, a könyvtár igazgatójának. A helyettes államtitkár köszöntőjében elmondta, hogy az elmúlt években az intézmény fejlesztési tervét hozzáigazították az országos könyvtári stratégiához, szakmai munkájukban fokozatosan érvényesült a minőségelvű szemlélet, kiemelt feladatuknak tekintették a fogyatékkal élők kiszolgálását, ezért az épület nagy részét akadálymentessé tették. Különleges összetételű gyűjteményükre építve sokféle rendezvényt (filmvetítés, irodalmi estek, kiállítások, nyílt napok) kínálnak az érdeklődőknek.

N. G.

Újszilvás új energiái

Komló, pálinka, geotermikus fűtés, és az ország leendő legnagyobb naperőműve

Hideg, de világos novemberi napon érkezünk Újszilvásra. A falu határában épp a templomot újíttják fel, új tetőt kap, és szép, ízléses színekben ragyog; a faluba érkezve pedig széles bicikliútra leszünk figyelmesek, amelyen mosolyogva tekernek a helybeliek. A díszkövekből álló, az EU-támogatásából megépült kerékpárút mellett rendezett árok húzódik, és egymást érik a takaros házak, szépen rendben tartott porták. Riportunk célja egy – talán az országban is egyedülálló – fűtési rendszer bemutatása, amelynek révén a település oktatási és egyéb önkormányzati létesítményeinek rezsije jelentősen lecsökkent, a település képe alapján azonban megállapíthatjuk: itt nemcsak az önkormányzat, hanem a legtöbb helyi lakos is fontosnak tartja lakókörnyezetét.

A lényeg az innováció – válaszol mosolyogva dicsérő szavainkra **dr. Petrányi Csaba**, a falu polgármestere, aki úgy véli, manapság csak az a település lehet sikeres, amelyik konkrét tervekkel, fejlesztési elképzelésekkel rendelkezik.

Márpedig Újszilváson olyan emberek élnek, akik bizony örömmel vállalkoznak a fejlesztésekre. Tavaly három *Kiváló Magyar Élelmiszer-díjat* vittek el, 2006-ban az alpolgármester lett az év gazdája, a település pedig immár másodszorra nyeri el a *Falumegújítási Díj* második helyezését. Az itt élők kreativitásának, kezdeményezésének köszönhető az is, hogy a faluban ajtókat, ablakokat gyártó cég üzemel, illetve, hogy működik itt egy gumiabroncsokat újrahasznosító üzem. Ezeknek és még más helyi vállalkozásoknak – például az országban egyedülálló komlótermesztésnek – is köszönhető, Újszilvásról egyelőre nem vándorolnak el az emberek, és a falu dinamikusan fejlődik.

A komlótermelésnek egyébként ugyancsak nagy hagyománya van *Nandlstadtban*, Újszilvás bajorországi testvértelepülésén is, ahová nemrég az iskolások is elutaztak. Az erdélyi *Oroszhegy* pedig szilvapálinkájáról híres, a székely faluval a közeljövőben lépnek testvértelepülési kapcsolatra, és bizonyára a határon túliakkal is lesz miről beszélgetni, hiszen az újszilvásiak méltán büszkéek saját, *Bolyhos* nevű pálinkájukra. Mint ahogy arra a *tanösvényre* is, amelyet egy Leader-pályázatból

dr. Petrányi Csaba
polgármester

hoztak létre, nem is beszélve a helyi természet értékeit és a falusi életet bemutató tájházról.

A képviselőtestület évek óta minden lehetőséget megragad a fejlesztésre, pályázásra. A polgármester úr úgy véli: *a kisebb támogatásokért is el kell indulni*, mert csak így lehet igazán nagy sikereket elérni. Az önkormányzat és az oktatási intézmények közötti kiváló kapcsolatnak is köszönhető, hogy az óvodát nemrég újították fel, az iskolában új tornacsarnok (multifunkciós terem) épült, és informatikai fejlesztés zajlott le. Emellett új taneszközöket, iskolabútorokat szereztek be, és megtörtént az intézmény akadálymentesítése is.

A *megújuló energiák használatát* egyik legfontosabb céljának tartó polgármester beszámolt arról, hogy az idősök otthonára már szereltek fel *napkollektorokat*, ott innen nyerik a melegvizet, ám a Nor-

vég Alap pályázatán elindulva nemrég még izgalmasabb projektbe fogott a település: a *geotermikus energiát hasznosító hőszivattyúkat* telepítettek a polgármesteri hivatal, az általános iskola, az óvoda, a faluház és a könyvtár alá, ezeket a berendezéseket összekötötték, így egységes fűtési rendszer jött létre.

A kutakból feltörő 33 Celsius fokos vizet használja fel a rendszer a fenti épületek fűtésére és használati melegvíz-ellátására. Az októberben átadott új fűtésnek köszönhetően *gázszámlát szinte egyáltalán nem kell fizetniük*, és a rendszer működtetéséhez szükséges villamos energia sem emelte meg sokkal a villanyszámlát, a pályázat önrészét így néhány éven belül ki tudják fizetni, a közintézmények rezsije ráadásul igen jelentős mértékben csökken.

Miközben a polgármesteri hivatal gépházában megtekintjük a megújuló energiát hasznosító modern berendezéseket, például a több ezer liter víz melegen tartására alkalmas speciális tartályokat, Petrányi Csaba már egy következő tervéről beszél.

Csiszárné Zakar Ildikó
igazgató

A Széchenyi István Általános Iskola általános művelődési központként működik, ide tartozik az óvoda, a könyvtár és a faluház is.

– Állandó munkakapcsolatban vagyunk egymással, átjárnak egymáshoz, nagyon jó a viszony. Fontos, hogy egységes

Az iskola éppen egy háromhetes ökoprojekt végén jár, a folyosókon és a tantermekben látható hatalmas zöld plakátok (a könyvtárban a rákosi vipe-rát csodálhatjuk meg), díszletek is erről tanúskodnak. Három hét alatt több mint 30 külsős előadó, szakember fordult meg az iskolában, volt természetvédelmi vetélkedő, és rendőrségi tájékoztató nap is.

– Nagyon fontosnak tartjuk a környezettudatos szemlélet átadását a

gyerekeknek, a hőszivattyúk felszerelésekor is nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy a gyerekek megtudják, hogyan működik ez a rendszer. A fizika-tanárok folyamatosan magyarázzák a hőszivattyúk működési elvét, és hasznosságát, így a gyerekek a gyakorlatban is megtapasztalhatják, miért olyan fontos felhasználni a megújuló energiákat – tudtuk meg Csizsárné Zakar Ildikótól.

Az iskolában emellett nagy szerepet szánnak a *művészeti oktatásnak*, a gyereklélek ápolásának, az iskola falai között régóta zajlik erkölcsstan-, illetve hitoktatás. „Szilárd alapokat kívánunk adni határozott neveléssel” – mondja az igazgatónő. A *nyelvoktatás* kiscsoportokban zajlik, angol és német közül lehet választani, a remekül felszerelt informatikatermeknek is hála már harmadtól tartanak *informatikaórákat*. A tanár a központi számítógépen látja az összes monitort, ezt a lehetőséget más órákon – így például kémiaórán – is felhasználják.

Az átlagosan 20 fős osztályszámnak köszönhetően *valóban megvalósul a differenciált oktatás*, logopédus, fejlesztő- és gyógypedagógus segíti a tanárok munkáját, az SNI-s gyerekekkel külön is foglalkoznak.

Újszilváson a nagyobb települések elszívó ereje minimális, nagyon kevés diák megy másik iskolába. A továbbtanulás fő irányai: *Cegléd, Abony, Nagykőrös, Nagykáta, Újszász*. A gyerekek nagy része érettségig adó középiskolában – többségében szakközépiskolában – tanul tovább, a falu vezetése pedig mindent megtesz azért, hogy minél többen jöjjenek vissza, és vállaljanak itt, helyben munkát.

Bez

Tetlák Eszter felvételei

– Jövőre megépítjük az ország legnagyobb naperőművét! Már megvan a jogerős engedélyek egy napelemből álló, 400 kWh erőmű megépítésére, és a helyi áramszolgáltatóval is megállapodtunk arról, hogy az itt termelt elektromos áramot visszacsatoloztathassuk a rendszerbe – mondja lelkesen a polgármester.

legyen a közművelődés. Most például közösen készülünk fel az adventi időszakra, a karácsonyra – mondja Csizsárné Zakar Ildikó igazgató.

Megtudjuk, hogy az iskolába két-százötven, az oviba száz gyerek jár, mindkettő *integráló* intézmény. Külön foglalkoznak a hátrányos helyzetű és a tehetséges gyerekekkel egyaránt.

Helyneveink érdekességei

Helyneveink érdekességei, tanulságai, népi magyarázatai címmel a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és az Anyanyelvpolitika Szövetsége közös pályázatot hirdetett a magyar nyelv értékeinek feltárására, megővésére, nyelvi örökségünk megőrzésére és életre keltésére, az újabb nemzedékekkel való megismertetésére. A pályázaton társadalmi szervezetek, szövetségek, társaságok, alapítványok és magánszemélyek, valamint ugyanilyen jellegű határon túli magyar szervezetek és magánszemélyek vehetnek részt.

A pályázati téma: Helyneveink érdekességei, tanulságai, népi magyarázatai.

Minden magyart érdekel lakóhelye környékének, illetve általában a magyarok által lakott minden földrajzi helynek a neve, annak magyarázata, eredete, története. A jelenlegi tudásunknak megfelelő, tudományosan megalapozott etimológiák – igaz, csupán igen rövidre fogva – megtalálhatók Kiss Lajos Földrajzi nevek etimológiai szótára című kétkötetes munkájában. A népfiában és leányaiban azonban korábban is élt ezeknek a magyarázatoknak az igénye, s ezért elődeink igyekeztek is ennek megfelelni. Lakóhelyüknek (falujuknak, városuknak vagy az egész tájnak, vidéknek) és környékének (a közelben lévő patakoknak, tavaknak, hegyeknek, domboknak, különösen várromoknak, de hidaknak, malmoknak, csárdáknak nevére is) kigondoltak valamilyen magyarázatot. Noha nem pontosan névmagyarázatok, pályázatunkba belevonhatók a falucsúfolók is, amelyek egy-egy település egyedi sajátosságairól adnak legtöbbször humoros, de általában találó képet. Ezek a falucsúfolók (vagy akár faludicsérők) mindig jellemzőek voltak a korra, népcsoportra, annak gondolatvilágára.

A pályázóktól olyan, tetszés szerinti műfajba vagy műnembe tartozó írásműveket várunk, amelyek terjedelme legalább tíz-tizenöt oldal (20–30 ezer karakter). A pályázati felhívásra egy pályázó csak egy pályaművet nyújthat be.

A tartalmi és filológiai szempontból legjobbnak minősített pályázatok díjazásban részesülnek, a nyertes pá-

lyázók munkáiból készülő válogatást a minisztérium – lehetőség szerint – külön kiadványban jelenteti meg.

A pályázat díjai:

- I. díj: 800 000 Ft
- II. díj: 500 000 Ft
- III. díj: 300 000 Ft
- IV. díj: 200 000 Ft
- V. díj: 100 000 Ft
- VI. díj: 50 000 Ft

A pályadíjakat a bírálóbizottság meg is oszthatja.

A pályázatot *pályázati adatlap* kíséretében kell benyújtani, amely a www.anyanyelvpolitika.hu honlapról is, személyesen pedig a Nemzeti Erőforrás Minisztérium ügyfélszolgálati irodájában (1055 Budapest, Szalay u. 10–14.) díjtalanul szerezhető be. A pályázatot – a kitöltött adattal együtt, egy példányban, Anyanyelvi pályázat 2010. jelzéssel, a NEFMI Közművelődési Főosztálya címére (1055 Budapest, Szalay u. 10–14.), legkésőbb 2011. május 1-jei beérkezéssel – kizárólag postai úton lehet benyújtani.

A pályázattal kapcsolatban információ kérhető a 473-7582 (NEFMI), illetve a 317-3062 (ASZ) telefonszámon.

Dr. Grétsy László, elnök
Szócs Géza, Kultúráért felelős államtitkár

Bán Aladár- emlékév

A várpalotai Bán Aladár Általános Iskola és Tagiskolája 1988-ban vette fel a város nevezetes szülöttének, Bán Aladárnak a nevét. Bán Aladár, a tudós tanár, irodalomtörténész, nyelvész, néprajzkutató, műfordító és költő példaértékű életutát és gazdag munkásságát hagyott örökül. Halálának 50. évfordulója alkalmából az iskola Bán Aladár-emlékévet indított útjára.

Az emlékév nyitórendezvényét, a *Bán Aladár-emlékülést 2010. szeptember 25-én* tartották. Az iskola tanulói és tanárai ének-kar által adott ünnepi műsort követően négy remek előadást hallhattunk.

Az emlékülés előadói a magyar tudományos élet jeles képviselői, akik valamennyien Bán Aladár munkásságának más-más, de szorosan összetartozó oldalát világították meg érdekes

és tartalmas előadásukban. Dr. Szij Enikő, a Magyar–Finn Egyesület elnöke a tudós tanár alakját idézte fel, aki a tanítás mellett végezte tudományos tevékenységét, műfordításait, néprajzi kutatásait. Dr. Kerecsi Ágnes, a Néprajzi Múzeum tudományos főmunkatársa az 1900-as évek elején finn és észt gyűjtőutakon járó Bán Aladár tárggyűjtéséről és ott készült fotográfiaiáról beszélt. Dr. Révay Valéria, a Pannon Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének tanszékvezető egyetemi docense a Kalevala világába kalauzolta el értő módon a hallgatóságot. Bán Aladár szívéhez a legközelebb az észt nemzeti eposz, a Kalevipoeg fordítása állt. Reet Klettenberg, az ELTE észt lektora Bán Aladár és az észt irodalom kapcsolatát mutatta be, beszélt a Kalevipoegről, a műről és a jelképről, a műfordítás művészetéről és nehézségeiről.

Az emlékülésre nyitotta meg kapuit a *Bán Aladár-emlékkiállítás* mellett a *fotográfiaiából és tárggyűjtéseiből* készült két kiállítás is, melyek a *Néprajzi Múzeum* támogatásával jöttek létre. Ekkor indult országos útjára a *Kallódó kantele* című vetélkedő Bán Aladár nyomán.

A „Kallódó kantele” vetélkedőt az általános iskolák 5–8. évfolyamos 4 fős csapatai számára hirdettük meg, melyre 4 megye 6 településének 19 csapata nevezett be. A november 27-én megrendezett döntőbe 5 ajkai és 5 várpalotai csapat jutott. A résztvevő diákok Bán Aladár nyomán „néprajzkutatóvá”, „műfordítóvá” válva felderítették a Kalevala és Kalevipoeg varázslatos világát. A kantele-kaland nagyszerű hősök nyomába eredt, finn és észt tájakra vitte a döntősöket 100 éves fotográfiaiák és néprajzi tárgyak segítségével. A győzelmet az ajkai *Bródy Sándor Gimnázium* Gesztenye csapata szerezte meg, második helyezett a várpalotai *Várkeri Általános Iskola* Ökomanók csapata, a harmadik pedig a *Bródy Gimnázium* Margaréta csapata lett.

A szponzorok támogatásának köszönhetően egyetlen csapat sem távozott üres kézzel.

Az emlékév rendezvénysorozata 2011 tavaszán zárul Bán Aladár győri sírjának koszorúzásával, és a Bán Aladár napi programokkal.

Czirákyné Kiss Edit
Bán Aladár Általános Iskola
és Tagiskolája, Váralota

Palotainé Simon Ilona elsőöket tanít. Látogatásunkkor pajzsukat készítették a gyerekek. Lovagi öltöztükhöz már megvolt a saját címerrel díszített mellvert. Párban dolgoztak és közben a tanítónő a segítségnyújtásról, a másokra való odafigyelésről beszélt.

– Alsóban a rajz és a technika tantárgyba építjük bele a tíz héten át tartó programot. Elsőben a Magyar Nemzeti Múzeum Históriai történeti játszóházából merített ötletek alapján elkészítjük a teljes lovagi felszerelést papírból. Először a nagyobb mozgásokat igénylő feladatokat csináltatjuk a gyerekekkel, később egyre finomodnak ezek a mozgások, és az apróleosabb feladatok következnek – mesélt a részletekről a tanítónő, aki múzeumpedagógus is. – Másodikban várat építünk, miközben rengeteget megtudnak a tanuló a lovagokról, életükről, öltözetükről, viselkedésükről. Megbeszéljük, hogy a bátorság és a vakmerőség között mi a különbség, miért van szükség az iskolában fegyelmre, miért kell figyelni, miért kell követni az utasításokat. Harmadikban, amikor a tananyagban a Mátyás mondák következnek, Mátyás könyvet készítünk. Igyekszünk minél több élmény alapján bemutatni a kort, megmutatjuk a lúdtollas írást, kipróbálhatják a pecsételést. Ezeket a dolgokat a múzeumok módszertani anyagából merítettük. Negyedikben a török és a Rákóczi-korhoz kapcsolódunk a foglalkozások. A program csúcspontja is ekkor van, a lovaggá avatás, amiért négy éven át dolgoznak. Mindenki lovag lesz, de a sorrend nem mindegy, és ezt a gyerekek határozzák meg. Ők döntenek el ki érdemli meg legin-

Lovagi erények egy pestszenterzsébeti iskolában

Négy év áll rendelkezésükre és számos próbát kell kiállniuk míg valódi lovaggá válnak a pestszenterzsébeti József Attila Általános Iskola diákjai. A múzeumpedagógiát már 2000-ben, talán elsőként, beépítették az iskola pedagógiai programjába, ennek része a Lovag projekt, amely nyolc évfolyamon át kíséri végig a gyerekeket. Az alsó évfolyamokban történő felkészítő periódus végén az apródok és fegyvernökök a Rózsabogár Lovagrend érdemes tagjává válhatnak. Lovaggá a Máltai Lovagrend lovagai avatják őket ünnepélyes keretek között a Magyar Nemzeti Múzeumban. Az intézmény ebben az évben – az országban elsőként – elnyerte a Múzeumbarát Iskola címet, két pedagógusa – Palotainé Simon Ilona és Szepesházy Ágnes – a Múzeumbarát Pedagógus elismerést. A kitüntetést a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója alapította, és öttagú kuratórium ítéli oda.

kább ezt a címet. Nagyon reálsan ítéli meg a helyzetet. A négy év alatt el kell jussanak az önértékelés ezen szintjére, a szociális kompetenciájuk is jelentősen fejlődik. Nem mindig a legjobb tanuló lesz a legjobb lovag. Jelvényt (amit Szepesházy Ágnes Kurimay Ágnes tervezett) és oklevelet kapnak. Kilenc éve dolgoztuk ki ezt a programot, az osztály, amellyel elkezdtek tavaly végzett. Egy diák addig tarthatja meg ezt a címet, amíg érdemes rá, de az, hogy elvették volna ezt a dicsőséget – bár volt néhány eset, amikor szóba került – még nem fordult elő – mondta mosolyogva Palotainé Simon Ilona.

A bájos Rózsabogár elnevezés nem véletlen, az Apáczai Kiadó környezetismeret tankönyvében szerepel ez az állatka. A gyerekekkel megbeszéljük, hogy milyen fontos a körülöttünk lévő élőlények védelme. A környezetvédelemről is beszélgetnek velük, mert a középkori példától kissé eltérően, és nagyon helyesen, egy mai lovag erényeihez ez is hozzátartozik. Ahogy a tanárnő mondta: azt is megmu-

tatják, hogy egy rózsabogár mennyire kiszolgáltatott, és meg kell őt védeni, tudatosítják, hogy a rózsabogárnak és minden élőlénynek megvan a maga helye, szerepe a természetben.

A Lovag projektbe más alsós osztály is bekapcsolódhat, a szabadidős programok szervezője Szepesházy Ágnes földrajz-népművelés szakos tanár és Palotainé Simon Ilona az osztályban tanító kollégával közösen vezényli le a próbákat, foglalkozásokat. Szepesházy Ágnes a felsős gyerekek programjának gondozója is.

- A tanulóira nehezedő továbbtanulási feladatok miatt a két utolsó évfolyamon még nem próbáltuk ki a Lovag programot. Ötödikben a történelem tantárgyhoz kapcsolódva zajlanak a foglalkozások, a projekt címe, Színek és évek. Egy-egy színhez rendeltünk történelmi eseményt vagy kort. Fekete az őskor, ezüst a hordáktól a hadseregig, olajzöld az ókori görög világ stb. Behatóbban foglalkozunk az ókori Kínával és Indiával, mert ezekről az országokról kevesebb szó esik a hivatalos tananyagban. Pannónia története fehér, és ehhez kapcsolódik Aquincum látogatása. Ez is nagyon izgalmasan történik. Használjuk a drámapedagógia eszközeit, lepedőket viszünk, és tanulóink előadnak egy jelenetet. Ókori játékokat játszunk. Ezekben a programokban részt vesz a szaktanár, az osztályfőnök is. Én a romokon vezetem végig a gyerekeket. Különösen nagy sikerre van az árnyékszék bemutatásának, tetszik nekik a cso-

portos illemhely látogatás, ami szokásos volt akkoriban. Hatodikban is a történelemhez, valamint az énekhez kapcsolódnak a foglalkozások. A középkor olyan részeivel foglalkozunk, amit nem nagyon ismernek. Zenei motívumait is figyelve dolgozzuk fel az István, a király rockoperát. Tanulunk a szerzetesekről, hisz annyi mindent köszönhetünk nekik: a gyógyfűveket, a kódexmásolást. Az iszlámról is beszélünk nekik, hogy ne csak a robbantásos merényletek jussanak eszükbe róla. Egy-egy ilyen óra annyira sokrétű, hogy nem győzzük megválaszolni a kérdéseiket. Felsőben ezek, és általában a múzeumpedagógiai programok arról szólnak, hogy megtanulják a gyerekek hogyan tudnak ismeretekhez jutni, hogyan kell azokat rendszerezni és bemutatni. Megtanulják magukat és másokat értékelni, elfogadni.

- A lovagi élet első sorban a fiúkat érdekli. Hogyan viszonnyulnak a témához a lányok? - kérdeztem a tanárnőt.

- Ők is nagyon kedvelik. De megmutatjuk a kor női vonatkozásait is. Ékszer és hennint, csúcsos gótikus fejfedőt készítünk. Megtanítjuk hogyan kell bókolni, hogy adott helyzetben egy leány lesüti a szemét. A legények pedig gyakorolják, hogyan kell meghajolniuk egy hölgy előtt. Nagyon szeretik ezeket a szerepjátékokat. A foglalkozásokat átszövik a helytörténeti, a természettudományos ismeretek is. Egy

biztos, a gyerekeknek a program sikerélmény, mert mindenben van javítási lehetőségük. Mi tanárok pedig, ha a vártól eltérő megoldást kapunk, megpróbáljuk végiggondolni miért születhetett meg abban a gyerekekben az a gondolat. Elfogadjuk, hogy más véleménye is lehet, ezzel toleranciára neveljük őket - hangsúlyozta Szepesházy Ágnes. - A Lovag projekt mellett zajlik az egész iskolában a múzeumpedagógiai program. Arra törekszünk, hogy az első négy év végére értő múzeumlátogatóvá neveljük a gyerekeket. Ezért gyakran megyünk kiállításra, amire előzetesen felkészítjük a gyerekeket, és utána megbeszéljük velük a látotta-

Tetiák Eszter felvételei

kat. Elsőben a Magyar Nemzeti Múzeumot, másodikban és harmadikban a Budapesti Történeti Múzeumot látogatjuk. A programok mindig a tananyaghoz kapcsolódnak. Harmadikban, ami-

kor a Bibliát tanulják a Biblia Múzeumba megyünk, negyedikben a Koppányi aga testamentuma című könyvet olvassák, akkor a Magyar Nemzeti Múzeumba. Ez persze kapcsolódik a Lovag programhoz is. Sokszor szombaton szülők és testvérek is velünk tartanak. A Szépművészeti Múzeumba ez úgy zajlik, hogy külön órák foglalkozáson vesznek részt a kicsik, a szülők felnőtt tárlatvezetéssel, és külön foglalkozunk diákjainkkal. Feladatlapokat kapnak, ami aktív részvételt kíván tőlük. Emellett kirándulásokat szervezünk, amibe természetesen múzeumlátogatást is beépítünk. Ötödikben a Pál utcai fiúk nyomába eredünk, elmegyünk a Múzeumkertbe, golyózunk. A hatodikokkal jövőre a TÁMOP pályázat segítségével a Magyar Nemzeti Múzeummal közösen nyert program keretében reneszánsz hetet rendezünk, idén a hetedikeseikkel és nyolcadikosokkal a Széchenyi és kora kiállítást látogatjuk meg. Az utolsó évfolyamokat kivisszük a Szoborparkba, a Holokauszt Emlékközpontba, a Terror Házába és most a Maffia Múzeumot is meglátogatjuk.

Ezt a múzeumpedagógiai munkát csak úgy lehet csinálni egy iskolában, ha mögöttünk áll egy igazgató, az önkormányzat elfogadja, a pedagógus apparátus támogatja és segítséget nyújtanak a múzeumok. Az elmúlt tíz év bizonyított, a kollégák látják az eredményt, és könnyebb az együttműködés. Az iskolából kikerülve értő múzeumlátogatók lesznek a diákok, sőt többféle nehézséggel küzdő tanulót is segít ez a program. Például a diszlexiások a tárgyi környezetben jobban érvényesülnek.

A két múzeumpedagógus tanulmányaikra építve új, minőségileg más tananyagot dolgozott ki: nyolc évfolyamon át több tantárgyba beépíthető foglalkozást, amelyek különböző kompetencterületeket fejlesztenek. A program a Magyar Nemzeti Múzeum Históriai Játsszoházának mintájára született. Ma az ELTE hallgatói bemutató tanításon vesznek részt, de Lengyelországból és Oroszországból is érdeklődnek.

- Két fő projektje van iskoláknak: a múzeumpedagógia és a Biztosnásos Iskola, amelyet négy évvel ezelőtt indítottunk. Mind a kettő a személyiség fejlesztésében nagyon nagy szerepet játszik, és jelentős hatásuk van a problémák megelőzésében - mondta Krén Józsefné igazgató. - Ez nem azt jelenti, hogy különösen sok a gonddal küzdő diák, hanem fontosnak tartjuk a prevenciót, ne legyenek diákjaink sem bűnelkövetők, sem áldozatok. Az Arizona programot is be-

vezettük gyermekvédelmi felelős kollégánk, Botár Béla közreműködésével. Ki alakítottunk egy úgynevezett Arizona szobát olyan gyerekek részére, akik a tanórán nem tudnak figyelni, nem vesznek részt a munkában. Úgy gondoljuk, biztosan valamilyen problémát cipelnek magukban, és az oldja őket, ha külön hozzáértő személlyel megbeszéljük, aki segítséget nyújt nekik.

Az iskola 1906-ban kezdte meg működését, és 1927-ben költözött jelenlegi helyszínére. A szép régi épület a hetvenes években egy szárnyal bővült, ma 449 tanuló és 39 pedagógus dolgozik benne. Negyven éve emelt szintű énekzene oktatás folyik, a német nemzetiségi képzés négy éve kezdődött az iskolában. A gyerekek a környékbeli régi lakótelepről, a nemrégiben épült Mediterrán lakóparkból és a kertés lakónegyedből érkeznek. A német nemzetiségi és emelt szintű énekzenei képzésre az egész kerületből jöhetnek. A tehetséggondozást és a felzárkóztatást mindig fontosnak tartották. Diákjaik kerületi, fővárosi és országos versenyeket nyernek. Az önkormányzat támogatása lehetővé teszi, hogy ingyen járjanak a diákok a közeli jégcsarnokba korcsolyázni, az alsósok a testnevelésóra keretében teszik ezt. A gyerekek mindennapjaik az említett foglalkozáson kívül sok más programmal igyekeznek mozgalmassabbá tenni, például filmes szakkört is indítottak nemrégiben.

Varga Stella

Megújuló törődés

Hogyan adhatnék, amikor magam is gödörben vagyok?

Habár a pedagóguslét az idők végezetéig az elhivatottságról szól, napjainkban mégis hangsúlyosabbak e pálya nehézségei, mint örömei. Az utóbbi évtizedekben komoly változások zajlottak le feladataink terén, az elvárások mértéke folyamatosan nő, míg a társadalmi presztízs változása sajnos korántsem egyenesen arányos ezzel.

Legyen szó akár óvodapedagógusokról, vagy tanítókról, tanárokról, nagyot fordult velünk a világ. Nagy létszámú csoportokban-osztályokban kellene hatékony munkát végeznünk, miközben egyre több a problémás gyerek, egyre több a nevelési feladat. Mindehhez eszköztárunk bővítése nehéz és egyéni kötelesség, a szakmai tudás mellett „személyiségünk varázsa” az, amivel hatni tudunk a fiatalokra.

Mitől nőnek az elvárások?

Az elmúlt néhány évben a diákok értékrendje jelentősen átalakult, elsősorban a média és az informatika hatásaira. Pár éve még leginkább csak filmekben láthattunk sorozatos megcsúfolásokat egy osztályban, ma azonban már más a helyzet.

Manapság igen kevés az olyan diák, akinnek nem a kinézete az elsődleges, vagy a mobiltelefonja márkája és színe, nem beszélve arról, hogy az iskola előtt többségében diákok parkolnak autójukkal. Bulizni járnak, műkörmöshöz, egy szalagavatást minden kosmetikus és fodrász álma, de nem is kell kiemelkedni báli alkalom, minden nap „bálba öltözködnék”. Szabadidős fő elfoglaltságuk az érintkezés különböző közösségi oldalakon, általában azokkal, akikkel egyébként egész délelőtt együtt vannak a suliban. Nem divat jó tanulónak lenni, nem élvez megbecsülést a szorgalom, sőt, a jó eredmények már csak „kocakejú lúzereknek” valók. Természetesen ezért nem hibáztathatjuk a gyerekeket, és ha kicsit lelkükbe látunk, rögvést kiderül, hogy mindez általában csak álca. *Önbizalomhiánnyal* küzdenek, amit vagánysággal lepleznek, ha sikerül. Ez a viselkedés a „trendi”. Szerencsére persze van kivétel, de mivel az osztálytársak elvárásai ezek, a legtöbb tanuló alkalmazkodik. Ördögi kör, mert senki sem érzi szíve mélyén helyesnek, mégis terjed.

Hol vannak a családi értékek?

Gyakran tapasztaljuk, hogy *a szülők tőlünk várják gyermekeik nevelését*, értékrendjük kialakítását. Irreális ez az igény, hiszen otthon – lehetnek bár-

mennyien –, biztosan nincsen harminc gyerek, és idő is több kéne jusson rájuk, mint 5-6 óra egy héten. Való igaz, hogy a pedagógus tanulta a szakmáját, mégsem lehet ez indok arra, hogy csak rá, teljesen órá háritsuk a megoldását mindannak, ami otthon nem megy. Segítséget néha kérni kell, de egy szülő sem adhatja fel és testálthatja másra a saját gyermekére való odafigyelést!

Az egyik oka ennek a helyzetnek a családmodell és a gazdasági helyzet változása. Szinte minden családban mindkét szülő dolgozik, ami már régen nem délután 4-ig tartó munkaidőt jelent. A gyerekek napköziben vannak, vagy kedvük szerint lógnak valahol estig. Nincs, aki rájuk nézen, beszélgessen, törődjön velük. Egyre ritkább a családdal együtt, vagy hozzájuk közel élő, ráérő és segítséget nyújtó nagymama, hiszen ő is valószínűleg a munkahelyén van. Sokan egyedül nevelik gyermekeiket, munka után egyedül látják el a háztartást, érthető módon fáradtak, elgyötörtek, boldogtalanok, nincs energiájuk a gyerekekre, a szabályok (ha vannak) magyarázatára... Maguk is robbanékonyak, nyűgösek, így nem igazán tudnak törődni mások érzelmeivel. Nem hibáztathatóak, mégis rajtuk áll a változás lehetősége, a gyerekek csak alkalmazkodnak.

A legtöbb pedagógus szülő is, vagy ha nem is az, családi kötelessége azért akad bőven. Anyagi helyzete ritkán jó, mellékállásokkal igyekszik biztosítani megélhetését. Feladata bőven van, ideje annál kevesebb, és szíve mélyén tudja, osztálynyi gyermekének boldogulása, boldogsága is részben az ő kezében van. Önként vállalt teher ez, de ettől még nagy a súlya.

Nagyon fontos tehát, hogy milyen alapokról próbálja kötelességeit ellátni: ki-egyensúlyozott és biztos lábakon áll-e, vagy éppen a szakadék szélén egyensúlyoz, hátán óriási zsákjával.

Mit tehetünk?

Hogyan találhatnánk vissza *a biztos és örömteli útra*? Először is, ha *megtanulunk lazítani*, ráébredve arra, hogy amíg magunk feszültek és kimerültek vagyunk, lehetetlen harmóniát sugározunk. Aranyszabály, hogy amilyen a pedagógus, olyan az osztály. Természetesen a hatás visszafelé is érvényes, mégis a jó kezdet saját magunk kiegyensúlyozottsága. Amikor feszültek és kimerültek vagyunk, tevékenységünk színvonala romlik, félresikerülnek a dolgok, netán bal esetek érnek, megbetegszünk... Ha idejében szeretnénk ezt megelőzni, az csak a rohanás megállításával lehetséges. A legfeszültebb helyzetekben kell megállnunk, és időt szakítanunk magunkra és

szeretteinkre, általában éppen akkor kell lazítsunk, amikor „lehetetlen”!

Életkedvünk a kipihent, új ötletekkel teli állapot eredménye, a harmónia pedig a nyugalomé. *Sokféle tevékenység egyensúlyozhat ki bennünket*, attól függően, hogy mit szeretünk csinálni, miben bontakozunk ki, mitől csillapodik le az elménk, vagy éppen mi inspirálja azt a pihenés után. Azonban minden tevékenység közül kiemelkedő szerepe van a *mozgásnak*, ami nélkül előbb-utóbb oda a testi harmónia, ami okvetlenül kihat a lélekre. Legyen időnk a mozgásra, és figyeljük meg, milyen jó érzés tölt el bennünket egy kirándulás, vagy bármilyen sporttevékenység után.

Mindehhez nagyon fontos, hogy mi magunk tisztában legyünk mind aktuális érzelmeinkkel, mind alaptermészetünkkel, személyiségünkkel. *Kellő önismerettel* könnyen észrevevesszük, hogy jó úton járunk-e, megismerhetjük a megoldásokat problémáinkra, kitalálhatjuk, megkereshetjük önmagunk „terápiáit”. Ha felismertük, és beismertük, hogy néha kicsúszik a lábunk alól a talaj, lehetőségünk van a változtatásra, önmagunk „rendbeszedésére”, vagy akár segítségkérésre. Embertársaink támogatása, egy baráti beszélgetés, egy új nézőpont nagyon sokat lendíthet rajtunk, de felkereshetjük az intézeti pszichológust, vagy más pszichológus, kineziológus szakembert is, aki segít mind az aktuális helyzetünkön való változtatásban, mind a reális önismeret kialakításában.

A katedrán állva, a következő generációk neveléséhez, az önismeret és a tudatos érzellemkezelés minden pedagógus alapvető feladata! Példát mutatunk, nagyon nem mindegy hát, hogy milyet!

Frányó Zsófi

Emlékezés két tanítványra

Marika

Meglepődtem, amikor szeptember elsején, belépve az egyik tanterembe, ágyat láttam a terem végén. Utóbb megtudtam, az ágy Marikáé, ha nem tudná végigülni a napot, lepihenhessen. Marika mozgásérült kislány, két hatalmas mankóval jár.

A fogyatékkal élők gyakorta messze átlagon felül műveltté, kifinomulttá válnak. Hiszen, míg a többi gyerek játszik, szaladgál, sportol, ők gyakran, otthon és egyedül, könyv fölött ülnek, vagy épp behallgatnak a felnőttek beszélgetéseibe. Sajnos Marikának ez a koravén általános műveltség sem adatott meg. Szerény képességű kislánynak bizonyult. A sok és nagy tanári jóindulat ellenére bukdá-

csolt, évet ismételt, iskolát váltott. Ő az egyetlen, majd harmincéves tanári munkám alatt, aki nem értette meg, hogyan juthatott volna el Kolumbusz Indiába, ha nyugatra indult, India pedig keletre van? Mégis szeretetre – és nem csak sajnálatra – méltó gyerekek: csupa mosoly, kedveség, nyitottság.

Családjuk egyszer meghívta az egész osztályt, két kísérő tanárral, a tanyájukra. Nem hagyományos paraszttanyát kell elképzelni. Tágas, tiszta, újdonszerű portát, idegenforgalommal: étteremmel és szálláshelyekkel, lovakkal, fallabdával, kikapcsolási lehetőséggel, test és szellem kénevezetésének összes divatos adottságával. Itt aztán Marika a királykisasszony! Szüleinek óvó-féltő tekintetét az alkalmazottak gyengéd szeretete egészítette ki. Marikának két szülője a legnagyobb szerencséje. Édesanyja szeretete, mostohaapja vastag pénztárcája és szívbéli nagyvonalúsága. A férfi svájci vállalkozó, Magyarországra nősült. Marikát apjaként szerette. Többmilliósvájci műtétet fizetett. Az eredmény sem maradt el. Marika egy idő után, bár bicegve, de tudott járni, elhagyhatta mankóit.

Életének legkeserűbb eseménye édesapjához kötődött. Az igazi és valódi, ám inkább biológiai, semmint édes apa! Aki nem fogadta el Marikát. Ezért is vált el. Nem hitte, képtelen volt elfogadni, hogy neki ilyen lánya született. Szakadó esőben, lépésben ment autójával a falu sáros utcáján. Marika meg gyalog, szemközt, két mankójával. Esernyőre nem jutott szabad kéz. Az apa rápillantott. Elkapta tekintetét. Továbbhajtott. Marika meg, sírva, mankóival, bicegett haza.

Melinda

Azért írtatták épp ebbe az iskolába, mert itt már, állítólag, leérettségizett egy vak fiú. Melinda ugyanis születése óta vak. Hamar megszokta az iskolát. Meghökentően jól tájékozódott épületen belül. Igaz, gyakran akadt gyerek vagy tanár, aki segítette, vezette. De ha épp nem, hát elboldogult. Az utcán már nem járhatott édesanyja nélkül.

Nem lehetett számára könnyű a tanulás. Oly sok mindent nem elég elképzelni, látni kell! És nem használhat a készüléshöz könyvet, térképet, füzetet, nem látja a kísérletet, a függvénytáblát, a periódusos rendszert, a csontvázat, a számítógép képernyőjét! Marad a tanári magyarázat, s az otthoni, szülői felolvasás. Jómagam, földrajzból, kezével, tárgyaival magyaráztam, amit lehetett: köztlemeszt, földrenget, tengeráramlást. Az osztálytársak né-

ha gonoszkodtak vele. Melinda is ábrándozott olykor fiúkról, szerelemről, mint a többi lány. De tőle ezt valahogy groteszknak, érthetetlennek, nevetségesnek találták a kamaszok. Egyszer, esős napon, a fiúk útjába tették az összes, kinyitott esernyőt. Sorra nekiment, egyiknek a másik után. A srácok meg vihogtak.

Nehezen jutott el az érettségiig. Nehezen tette le a vizsgáit is. Elvértve találkoztunk csak később, jobbára autóbussen. Ráköszöntem, megismerte a hangom, pár szót váltottunk. Hamar elszaladt az idő – eljött az ötéves érettségi találkozó. Ahogy az már lenni szokott, a vacsorát megelőző osztályfőnöki órán ki-ki beszámolt róla, mi történt vele. Egy-kettő végzett, állást keresett. A többség ötödéves, államvizsga előtt. Jó néhányan évet halasztottak külföldi ösztöndíj miatt, vagy évet ismételték.

Melinda következett. Elmondta, nem vették fel főiskolára. Dolgozni kezdett. Egy gyógyszergyárban kapott munkát. A gyógyszeres dobozokon lévő Braille-írást ellenőrizte, helyes-e. Megismerkedett egy

fiúval, immár gyűrűs menyasszony. A fiú nem vak, de nem is teljesen egészséges, nagyon erős szemüveget visel. Házasságra készülnek, építkezést terveznek. Rengeteget hallgatnak zenét együtt. Nagyokat sétálnak, sokat beszélgetnek. Szeretik egymást, boldogok.

Egyszer Melindának megadatott, segíthetett valakin. Egy asszony autóbalesetet szenvedett. A baleset során megvakult. Súlyos depresszióba esett, öngyilkosságot latolgatott. Egy pszichiáter kérésére Melinda elbeszélgetett vele néhányszor. Mesélt vakként megélt életéről. Segített neki újrakezdeni, talpra állni.

Élete végén sem mondhatja el magáról mindenki: megmentettem egy embert. De huszonhárom évesen? Nem, nem állíthatom, hogy Melinda lett volna az osztályban a legboldogabb. De ő tűnt az érettségi találkozón részt vett egykori tanítványok közül a legfeljebbnek, a legkiegyensúlyozottabbnak. A legeredetibbnek. Ő hozta ki a legtöbbet abból, ami számára megadatott.

Ujlaky István

Ez a Zöld-ség nem zöltség!

Az alsóerdőszori *Bárdos Lajos Általános Iskola és Gimnázium* novemberben zöldórákat szervezett. A projekt célja a *környezettudatos szemléletmód* megalapozása. Ezen belül kapcsolódtunk a *Nulla Hulladék hét* és a *Ne vásárolj semmit nap* programjához is. A Zöld-ség programja az iskola valamennyi tanulójára és dolgozójára kiterjedt. A Zöld-ség ötletadója és szervezője *Móri Árpádné* igazgatóhelyettes volt.

Az 1–4. évfolyamon *csere-bere napot* szerveztünk, mellyel azt kívántuk elérni, hogy a gyerekek a már megunt játékaikat ne dobják el, hanem szerezzenek vele örömet másoknak.

A *hulladékképzés csökkentését* célozta több programunk is. A 4. c osztály tanulói papírból készült ruhákból tartottak divatbemutatót. A napközis tanulók hulladékra szánt anyagokból készített ajándéktárgyakból rendeztek kiállítást. De ezenkívül újrahasznosított papírból készített tárgyakból és ennek ellentétéként, fölöslegesen megvásárolt, hulladékra szánt tárgyakból is volt kiállítás.

Az 5–6. osztályosok munkáiból *plakátkiállítást* rendeztünk, két témában. A témák címe: Ne vásárolj semmit nap, illetve a Használj saját poharat! A tudatos vásárlás néhány fortélyát ismertettük meg az 1–4. osztályokban tartott *reklámórakon*, a felsősök pedig angol kisfilmek segítségével angol órán foglalkoztak a vásárlási szokásokkal.

A 6. osztályosok angol nyelven adták elő a *Kőleves* című mesét, ami a semmiből is készíthető valami-t szimbolizálja. A gimnáziumi tanulóknak rendhagyó órákat tartottak a *Zöld Fiatalok Egyesület* tagjai, akik az ár-érték arányt elemezték interaktív formában. A héten minden nap *csapvíz-bárt* üzemeltettünk, hogy az ásványvíz helyett a csapvizet népszerűsítsük.

A pedagógusokat sem hagytuk ki a felvilágosításból. Számukra filmvetítést szerveztünk, amely a környezetvédelemre hívja fel, igen sokkolóan a nézők figyelmét.

A Zöld-ség órák november 26-án fejeződtek be, egy projektzáró eseménnyel. Az iskola tanulói és tanárai *a tömeges valami egy helyen* kategóriában (a Ne vásárolj semmit nap mondanivalójának jegyében), 529 bevásárló kosárral új Guinness-rekordot állítottak fel. Így kívánták megakadályozni a szülők aznapi vásárlását. A rekordállítás zároeseménye egy *táncház* volt, amellyel kifejeztük, hogy vásárlás helyett hasznosabb időtöltéssel tudunk magunknak és másoknak is örömet szerezni. Meghívott vendégünk: *Polyák Lilla* színművész.

A rekordkísérletet tombolahúzás koronázta meg: színház-, múzeum-, koncert-jegyeket sorsoltunk ki az iskola tanulói között.

Móri Árpádné, igazgatóhelyettes

Kutya a tanórán

Becsöngettek.

– Osztály vigyázz! – mondta az osztályfőnök. A gyerekek felálltak, Athos pedig leült a gazdája lábához a tanítónőnek jelentő hetesek mellé.

Miután megtudtuk, hogy ki hiányzik és, hogy az idő jó (aznap kezdődött a nagy havazás, és a diákok nagyon örültek), a fiatal német juhász egy vakkantással köszöntötte a gyerekeket. Majd végigsétált mellettük, és a diákok is köszöntötték őt egy-egy simogatással. Megkezdődött a matematikaóra a XVIII. kerületben, a Havanna lakótelep közepén működő Kondor Béla Általános Iskolában. A tanítónő kihívott négy gyereket, adott nekik és a kutyának egy-egy számot. A számokat rövid ideig nézhették a többiek, majd megfordították a táblácskákat, természetesen Athoson is, és a többieknek fejből fel kellett sorolniuk azokat. Egy másik feladatban a gyerekek pórán vezették Athost, és közben kettesével vagy ötösével kellett számolniuk. Nagy izgalmat jelentett a kicsiknek, amikor egy képzeletbeli szakadék – egy hosszú kötél – mentén egyensúlyoztak azért, hogy meg tudják menteni a „túlparton rekedt” kutyát. Ehhez a gyerekeknek három próbát kellett kiállniuk, vagyis három matematikai feladatot kellett megoldaniuk. A sikeresen elvégzett feladatok végén a gyerekek adhattak „juti falatot” Athosnak.

Az óra szinte elillant a sok érdekes és mozgalmas feladatot figyelve. Lesnyák Mária másodikosai jól ismerik Athost, gazdájával, Urbankovics László kutyaképzővel, a tanítónő férjével már elsőtől rendszeresen látogatják őket.

– Egy tanársoporttal bécsi iskolát látogattunk, és ott láttuk, hogy egy golden retriever kutya bent volt az órán. Passzívan vett részt, csak feküdt a gyerekek között, mert úgy gondolták a pedagógusok, hogy az jól tesz nekik.

Ez az élmény bátorított fel arra, hogy itthon is kipróbáljuk ezt, hisz megvolt hozzá a szükséges szakmai háttér a családban. Mi viszont a konkrét feladatokba is bevonjuk a kutyát – mondta Mária.

A programot a Kondor Béla iskola négy évvel ezelőtt befogadta, sőt azóta egy másik tanítónő is alkalmazza a módszert. Csikászné Szalay Kata rájongva beszélt az előnyeiről. – A program osztályra, egyénre szabott, erős a motiváló hatása, a gyerekek észre sem veszik, és tanulnak. Formálja a jellemet, a személyiséget. A szorongó, problémás gyerekekhez gyakrabban odaengedem Athost és simogathatják. Ezen az órákon nem sietünk, hagyunk időt a kutyára, de megéri. Elsőseimmel úgy gyakoroljuk a szótagolást, hogy annak ritmusában kell végigsimogatniuk Athost. Tehát a délelőtti órákba is beépítjük ezt a foglalkozást, de délutánonként is találkozhatnak a gyerekek Athos-szal. Akkor játékos programokat csinálunk.

– Az első alkalommal persze az ismerkedéssel kezdjük. A gyerekeknek meg kell tanulniuk, hogyan kell bánni egy kutyával, hogyan kell közelíteni hozzájuk – erről Urbankovics László beszélt. – Sokan félnek a kutyától, tehát először ezt az érzést kell megszüntetni. A gyerekek megtanulnak kutyát vezetni, és a helyes kutyatartást, mert ugyan sok embernek van kutyája, de nagyon sokan ezt rosszul csinálják.

A programot a Szeretve Tanulni Közhazsnú Egyesület felkarolta. Lőke Józsefné elnöktől megtudtam, hogy szervezetük tíz évvel ezelőtt az országban máig egyedülként romológiai és hátrányos helyzetűeket támogató műhelyt hozott létre. A munkaközösség tagjai pedagógusok, szociális munkások és pszichológusok. Nyári balatoni táborukban – amelyet a kerületi önkormányzat is támogatott – nyolcvan rászoruló vesz részt évente. Az egyesület tagja Lesnyák Mária is, és két éve már Athos is velük tart a nyaraláskor. Mindenki örömmel fogadja, hisz az élménypedagógia módszereivel dolgozó pedagógusok jól tudják, hogy a kutyaprogram is segíti őket céljaik elérésében.

A módszer már kellően megerősödött és stabil eredményességet is mutat, ezért kiöltői és gyakorlóúi úgy döntöttek, hogy tankönyvet írnak. Alsóban a környezet vagy az életvitel tananyagba lehet beépíteni, bár mint láttuk a matematika és az irodalom

tű. Fejlesztéssel, tehetséggondozással, fejlesztőpedagógus, logopédus közreműködésével segítjük a rászorulókat. Nálunk működött a „Szeretve Tanulni” egyesület tanoda programja, külön foglalkozás volt a „Mi Havannánk”, és

évek óta sikeresen működik a kutyás program. 1993-tól erdei iskolát vezetünk, ahová szülők is jönnek segíteni, így 9-10 ezer forintból kihozzuk a heti költséget, amit mindenki ki tud fizetni részletekben. Beindítottuk már a kicsiknél a vállalkozói, gazdasági ismereteket bemutató foglalkozást is. A 80-as években elsőik között kezdtünk angolt tanítani, elsőként lett matematika-számítástechnika és képzőművészeti tagozatunk a 90-es években. Akkoriban a válogatott gyerekek mentek a tagozatokra. Most testnevelést, spanyolt, angolt, matematikát és számítástechnikát tanulhatnak emelt óraszámban diákjaink, igyekszünk a lakókörnyezet igényeit kielégíteni. Az integráció az emelt szintű képzésben is megvalósul, ahol együtt vesznek részt a különböző osztályok tanulói, ezeket a foglalkozásokat az utolsó órában vagy tanítás után tartjuk. Eredményességünket mutatja, hogy tanulóink 90-92 százaléka érett-

ségit adó középiskolában tanul tovább. Azt hiszem ritkaságnak számít, hogy egy tantestület 95 százaléka harminc éven át nem változik. A tanárok nem csak jó kollégák, jó barátok is. A három évtized, a munka, ami csak akkor eredményes, ha együtt végzik, összekovácsolta őket. Tizenhárom éven át együtt utaztak – családotul – Spanyolországba, de most is együtt nyaralnak. Ha elfáradnak a hétköznapi munkában, rendelkezésükre áll a fitneszterem az iskolában. Hogy mindezt hogyan teremtik meg?

– Ügyesen kell gazdálkodni – válaszolta leegyszerűsítve az igazgató. Persze, mint más intézményben, ők is pályáznak és pályáznak. Hozzátette: ez a pedagógusok iskolája a gyerekekért, igyekszünk, hogy jól érezzük itt magunkat, mert akkor könnyebb elvégezni a feladatokat.

Varga Stella

Tetlák Eszter felvételei

„A magyar zenepedagógus az igazi csoda”

„Tapsolják meg a tanárt is!”

A Budapesti Fesztiválzenekar és zeneiskolások közös gálakoncertje

A budapesti Corinthia Hotel csillogó dísztermében egy kislány áll a színpadon. Ezüsttrombitájából gyönyörű trillákat csal elő, amelyek vidáman járják körbe az aranyozott díszeket, a festményeken ábrázolt nagy magyar zenészek pedig elismerően bólintanak bajuszuk mögül, ahogy az elegánsan fémes dallam ellibben előttük a levegőben. Bízatóan biccent Fischer Iván a fiatal trombitás felé, amikor a kis muzsikusz lelép a színpadról, és begyűjti a Budapesti Fesztiválzenekar tagjainak tapsát is. A helyére siet, ahol zenetanára és rokonai várják, sietve összecsomagolja a hangszerét, aztán kimennek az ajtón: még van ideje pihenni néhány órát estig, akkor azonban össze kell szednie minden bátorságát és tehetségét, ugyanis a színültig megtelt nézőtér előtt kell majd újra előadnia tudományát.

A Budapesti Fesztiválzenekar és a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége által a zeneiskolákban tanuló gyerekek számára szervezett országos verseny gálakoncertje ugyanis ekkor kezdődik.

Jelenleg a főpróba zajlik, nem messze tőlem egy másik kislány szorongatja a csellóját, míg Fischer Iván nem int neki, hogy jöhet a színpadra, mert most ő következik. A hangszere majdnem nagyobb, mint ő, de becsülettel felemeli, és hamarosan játszani kezd rajta. A jelenlévők ámulva figyelik, milyen ügyes, milyen érett a játéka, milyen gyorsan megérti a karmester

instrukcióit, milyen jól együtt halad a zenekarral. Aztán átalakul a színpad, össze-vissza repkednek a hangok a levegőben (a zenekar újra hangol), középre húznak egy nagy zongorát, Fischer Iván a világosítókkal egyeztet, majd megint egy aprócska legény penderül a színpadra, egyenesen a fekete versenyzongora elé. Lélegzetelállítóan játszik, érthetetlen, hogy ilyen kis karok, kezek hogyan képesek ennyire gyorsan végigpásztázni a klaviatúrát és kipörgetni a romantikus harmóniákat. A marimbás növendék már kissé idősebb és megtermettebb is, ám az ő profizmusa is elképesztő: a jazzből ismert vibrafonhoz hasonló, gyönyörű hangszerén egyszer sem nyúl mellé az ütőkkel, és egyszer sem téveszti el a rendkívül bonyolult ritmust.

A próba végén a világhírű, és a legfrissebb statisztikák szerint a világ tíz legjobb zenekarában szereplő Budapesti Fesztiválzenekar vezetője, Fischer Iván interjút adott lapunknak.

– Ön többször is azt nyilatkozta, hogy kifejezetten nem zseniket, kis Mozartokat keresnek, nekem azonban úgy tűnt, a fellépő gyerekek egészen különleges tehetséggel rendelkeznek...

– Valóban, nem kimagasló zseniket kerestünk, ám engem is meglepett, mennyire ügyesek ezek a gyerekek. Mindenesetre a cél nem elsősorban a tehetséggutató volt, hanem az, hogy bemutassuk, a zeneiskolák milyen értékes munkát folytatnak. Hogy milyen érték az, hogy van zeneiskola, ahová el lehet vinni a gyereket, hogy ott menyinyi öröme le a tanuló. „Mellékesen” kiderült, hogy milyen kimagasló tehetségek bukkantak itt fel. A magyar zeneiskolák nem versenystálok, sokkal inkább azt a célt szolgálják, hogy az emberek zenélni tanuljanak, és ezáltal örömben legyen részük. Azt szeretném, hogy

ennek a kezdeményezésnek az legyen a hatása: az anyuka fogja meg a gyereket, és vigye be abba a zeneiskolába.

– A gyerekekkel való közös munka során mit tapasztalt? Megilletődtek, hogy igazi világsztárokkal játszhatnak?

– Szerintem ezek a gyerekek teljesen profik. Nagyon jól tudják a darabjukat, felkészültek, nyugodtak, jól lehet velük együtt dolgozni. Ők már játszanak itt-ott, léptek már fel, nyertek versenyeket. Az ő példájuk leginkább azt mutatja, hogy hová lehet eljutni a zeneiskolák segítségével. Egyébként mi nem dresszíroztuk őket túl, azt szeretnénk volna, hogy minél többet mutassanak a személyiségükből.

– Mi a jövője egy ilyen kaliberű muzsikuskának?

– Minden attól függ, hogy elmegy-e külföldre, vagy nem. A gyerek általában azért nem szokott még elmenni, mert a szüleivel él. Tizennyolc éves korában eldöntheti, hogy külföldön tanul, vagy itthon. Szerintem egyáltalán nem baj, ha külföldön tanul, szedjen csak össze mindenféle tudást, tanuljon nyelveket, lásson világot. Az a kérdés, hogy ezután hazajön-e, vagy külföldön marad. Jelen pillanatban a magyar zenei élet súlyos problémája, hogy a külföld számára termeljük a tehetségeket, nem tudjuk őket itthon tartani. A magyar tehetségeket ugyanis szétkapkodják. A berlini filharmonikusoknál az összes trombita-szólamvezető magyar, de a világ tíz vezető zenekarában is mindenhol ott vannak a magyarok. Ez persze büszkeség is, de meg vagyok győződve arról, hogy sokkal tudatosabban itt kellene tartani a tehetségeket.

– Mi a véleménye a zenetanárokról?

– Úgy gondolom, hogy a magyar zenepedagógus az igazi csoda: odaadó, azonosul a gyerekekkel, nemcsak szakmailag felkészült, hanem lelkileg is.

Együtt él a gyerekekkel, akinek a zeneiskola a második otthona jelenti. A zenepedagógus hagyomány ma is továbbél. Több országban voltam, ahol inkább egyfajta kötelességteljesítésként fogják fel a tanítást...

– Ön többször azt nyilatkozta a magyar zenekortatásról, hogy az többek között azért is egyedülálló az egész világon, mert a közoktatás részét képezi. Ez miért annyira fontos?

– Azért, mert a zenei tehetség nemcsak zenész családokban bukkan fel,

világon semmi baj nincs. Én ezt a kérdést a másik oldalról közelíteném meg. A közönséget nem kell nevelni, hanem izgalmas produkciókat kell nekik kínálni, és akkor jönnek az emberek. Szerintem az a baj, hogyha az ország számos olyan intézményt tart el, amelyek nem feltétlenül nyújtanak kimagaslót. Akkor az emberek elszoknak onnan, őket ugyanis mindig a kimagasló tehetség érdekli. A koncertekre pedig azért jár sok idős ember, mert nekik van rá idejük.

– Ebből a versenyből lesz tradíció?

– Ez a verseny mindenkinek nagy élményt, örömet okozott, úgyhogy remélem: igen.

Az esti koncertig még rengeteg a teendő, Fischer Iván folytatja megbeszéléseit a világosítókkal, hangosítókkal, a gyerekek (vagy ahogy a világhírű karmester szólította őket: a művész urak, kollégák) pedig pihennek néhány órát az esti megpróbáltatásig.

Fischer Iván tavaly ősszel találta ki a verseny ötletét, miután hallotta, hogy a zeneiskolák körül sok költségvetési

hanem olyan környezetben is születnek kis Wolfgang Amadeus Mozart, ahol az apa nem Leopold Mozart. Az, hogy a zeneiskolák támogatott intézmények, lehetővé teszi: ne a pénz döntse el, ki tanuljon zenét. A zeneiskola a legjobb módja annak, hogy közel hozzuk a gyerekeket a zenéhez.

– Magyarországon sok ember van kapcsolatban a komolyzenével, elegenden mennek el a koncerttermekbe, operába?

– Szerintem a közönséggel az ég-

probléma van. Arra gondolt, hogy tünetek, sztrájkok helyett a támogatni érdemes értékeket kellene megmutatni. Megkereste a Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetségét (MZMSZ), és közösen szervezték meg a válogatást. Az első fordulót a szövetség szervezte, itt tömeges kiválasztásról volt szó. Ember Csaba, a szövetség elnöke arról tájékoztat, hogy a zenetanároknál több mint kétszáz kislány jelentkezett, az első fordulóra szá-

zat jelöltek a zeneiskolák. Innen további negyvenet választottak ki, őket pedig már Fischer Iván és a Fesztiválzenekar is meghallgatta. Az eredeti tervek szerint a döntőbe került néhány gyerek meghallgatása után hirdettek volna eredményt, azonban végül arra jutottak, hogy nem lehet különbséget tenni, és azt mondták: nem öt gyerek játszik, hanem hét, ráadásul mind-egyik győztes, és szerepel is a gálakoncerten, amelynek bevételét a BFZ további gyermekprogramjaira, ifjúsági koncertjeire fordítják majd.

– Amikor a gyermeket tapsolják, mindig tapsolják a tanárát is – mondta Fischer Iván az esti koncerten, amelyen jelen voltak neves politikusok, pénzügyi szakemberek is. Reménykedhetünk tehát abban, hogy a közoktatás részét képező zenei oktatás a gálakoncertnek köszönhetően nagyobb figyelmet kap, illetve, hogy jövőre újra megrendezik a zeneiskolások versenyét.

Fischer Iván és a Fesztiválzenekar tagjainak találkozása a művészeti képzés elején járó gyerekekkel gyönyörű szimbolikát mutat: a világ élvonalába jutott zenészek köszöntötték az ifjú tehetségeket, gondolatban egyszerűs mind vissza is tértek abba az életkorba, azokba az intézményekbe, ahol ők maguk is kezdték karrierjüket. Ember Csaba az MZMSZ elnökeként a mai napig képviseli azt a rendkívül jól működő hálózatot, amelyik a hotel Corinthia

A győztesek

Balogh Ádám – zongora, Liszt Ferenc Zeneiskola, Pécs. Tanára: *Megyí-móreczné Schmidt Ildikó*. Előadott mű: Mozart: d-moll zongoraverseny K. 466 – 1. tétel.

Devich Gergely – gordonka, Szent István Király Zeneiskola, Budapest. Tanára: *Antók Zsuzsanna*. Előadott mű: J. Chr. Bach: c-moll gordonkaverseny – 2. tétel.

Harmos Szilvia – fuvola, Kocsis Albert Zeneiskola, Hatvan. Tanára: *Kováts Krisztina*. Előadott mű: Vivaldi: F-dúr fuolaverseny, opus. 10. No. 5. 2–3. tétel.

Holl László – trombita, Weiner Leó Zeneiskola, Budapest. Tanára: *Kis András*. Előadott mű: Baldassare: B-dúr szonáta.

Matos Dennis – marimba, Bartók Béla Zeneiskola, Vác. Tanára: *Fazekas László*. Előadott mű: Ney Rosauo: Marimba-verseny.

Tomasz Máté Milán – gordonka, Szent István Király Zeneiskola, Budapest. Tanára: *Kárpáti Mónika*. Előadott mű: Dohnányi: Koncertdarab gordonkára és zenekarra, opus. 12. – 1. tétel.

Váradi Gyula – hegedű, Tóth Aladár Zeneiskola, Budapest. Tanára: *Ácsné Szily Éva*. Előadott mű: Mendelssohn: d-moll hegedűverseny (1822) – 3. tétel.

dísztermében játszó fiatal zseniket is „kitermelte”.

Ember Csabát a versennyel kapcsolatos tapasztalatairól kérdeztem.

– *A döntőbe került gyerekek fantasztikus zenei tudásról tettek tanúbizonyságot. Ez az ő egyéni teljesítményüket, vagy valóban a zeneiskolák magas színvonalát mutatja?*

– Mindkettőt, de természetesen nélkülözhetetlen volt az iskolai képzés. Főleg, ha arra gondolunk, hogy az első fordulóra több mint százan jelentkeztek, akik szintén rendkívül tehetségesek voltak, ez a hét fiatal pedig különlegesen kiemelkedő talentummal rendelkezik. Mindez

annak köszönhető, hogy van egy jó zeneiskolai hálózat, amely nyitva áll minden tehetséges fiatal előtt.

– *Milyen hatással volt ez a verseny a zeneiskolák mindennapjaira?*

Tetiák Eszter felvételei

– Nagyon nagy hatással volt. A zeneiskolákkal kapcsolatban az utóbbi években általában annak volt nagy sajtóvisszhangja, hogy az alapfokú művészetoktatás, azon belül is a zeneoktatás megkapja-e a szükséges támogatást. Most végre odafigyel ránk az a nagy tömeg (a tervek szerint a Duna Televízió és a Magyar Televízió is bemutatja

a koncertet), amely befolyásolhatja a művészetoktatás támogatását. A nagyközönség is láthatja ugyanis, hogy nem pénzkunyerálásról van szó, hanem egy nagyon fontos, meglévő érték támogatásáról. Ezt a kollégáim is érezték.

– *A főpróbán rendkívül lelkesnek tűnő zenetanároknak is nagy elismerést jelenthetett a koncert...*

– A zenetanárok erre teszik fel az életüket, nekik ez nem munka, hanem

mindennapi tevékenység, a legtöbben maguk is már öt-hat éves korukban elkezdtek zenét tanulni. Amikor ráadásul egy olyan gyerekkel találkozunk, aki igazán tehetséges, és szárnyal, az egy közös, örömet adó alkotómunka.

– *Fischer Iván igazi profikként titulálta a növendékeket. Kicsit sem voltak elfogódottak, hogy ilyen híres zenekarral játszhatnak együtt?*

– A gyerekeknek mindenképpen szokatlan volt a környezet, és kétségtelenül az is, hogy egy igazi, nagy zenekarral játszhatnak együtt, ez azért nagyon ritkán adódik ebben az életkorban. Az viszont a zenei nevelés kulcsfontosságú eleme, hogy a gyerekek megszokják a közönséget, van bátorságuk pódiumra állni. Nem véletlen, hogy sok jó politikusról is kiderül, zenésznek tanultak. A zeneoktatásban mindig vannak hangversenyek, amelyek során ünnepé válik az is, ami a mindennapi munkában talán nem látszik.

– *Mekkora lökést adhat a gyerekeknek ez a koncert?*

– Én úgy látom, hogy ők már mindenképpen muzikusok lesznek, a Fesztiválzenekarral közös koncert tehát valóban csak egy lökés, a gyerekek valószínűleg már a pályán vannak.

– *És azok a növendékek, akik nem jutottak el ide?*

– Ma nagyon kevés olyan pozitív, követendő példát kapnak a gyerekek a médiából, hogy a tehetség és a sok munka előre visz az életben. Hogy a művészetekkel való foglalkozás egy egész életre hatással van és inspirálólag hat az ember lelkére, nos ez a verseny erre is jó példa.

Bezdom Iván

Az énekkar az egyik legjobb közösségteremtő erő

A Magyar Zeneiskolák és Művészeti Iskolák Szövetsége 20 éves szakmai szervezet, ám legtöbbször akkor hallunk róluk, amikor a zenei intézmények költségvetéséről van szó. A nagy múltú szervezet azonban nemcsak egyfajta érdekképviseletként működik, hanem pedagógusképzéssel, tehetséggondozással, a zenei, művészeti nevelés kutatásával, nemzetközi kapcsolatok építésével is foglalkozik. A nemzetközi tanácskozásokon örömmel tapasztalják, hogy a magyar zenei nevelésről elismerően nyilatkoznak a külföldi kollégák, sokszor úgy tekintenek a magyarokra, mint egy olyan bástyára, amelyből az európai zenei nevelés is erőt meríthet.

A művészeti oktatásban a fogyó gyermeklétszám ellenére a tanulók számára-nya folyamatosan növekszik (az elmúlt évben 245 ezer fő volt, ezen belül a zenével foglalkozók száma meghaladta a 100 ezer főt). Ezt a kedvező folyamatot nagyrészt az indokolja, hogy a közoktatásból a művészeti nevelés szinte teljesen kiszorult. Nem feltétlenül óraszámban, hanem azokat a művészeti tevékenységeket tekintve is, amelyekre feltétlenül szükség lenne.

A Szövetség elnöke, Ember Csaba szerint már a bölcsődében figyelni kell arra, milyen kultúrát sajátít el a gyerek. Manapság, a tömegkultúra korában nagyon csekély esélye marad a gyerekeknek arra, hogy a jót kapja. A szülők többsége ugyanis sajnos nem segít, hogy a zenei nyelv minél hamarabb a gyerek anyanyelvévé váljon. Sok olyan zenét hall a gyerek, amelyek többségét nem is lehet zenének nevezni. Nem a zenei műfajokkal van probléma, hanem azzal, hogy az embereknek semmilyen segítségük nincs annak eldöntésére, melyik zene jó, és miért az. Ma már nem énekelnek otthon népdalt a gyerekeknek. De meg lehet tanulni bölcsődében, óvodában, és utána az iskolában.

Igaz, nem heti egy énekórán. Ráadásul nem is csak énekórákban kellene gondolkodni, hanem éneklésben, napi zenei tevékenységben. „Emellett kötelezővé tenném – mondta Ember Caba – az énekkart! De nem a gyerekek, hanem az iskolák számára!”

Az énekkar valóban az egyik legjobb közösségteremtő erő. Kodály Zoltán a zenét az emberek nevelése eszközeként szánta, éppen abból kiindulva, hogy hihetetlenül gazdag tevékenységi körre van lehetőség. A módszerének is ez a lényege: a legjobbat adni, aktív tevékenységben. Sokan arról beszélnek, hogy Magyarországon „ortodox Kodály-hívők” vannak, de elfelejtik, hogy Kodály soha olyan időszerű nem volt, mint ma, csak jól kell olvasni. Hiszen amiket ő mondott, azok egy ma is érvényes embernevelési eszmény alapjai.

A zenélésnek, éneklésnek ráadásul a legutóbbi kutatások által is egyértelműen kimutatott, gazdasági szempontból is meghatározó pozitív hatása van az emberekre. Agykutatások bizonyítják, hogy a zenélni tudó gyerekek könnyebben tanulnak nyelvet, jobban megértik a matematikát. Egy gyermek, akinek sok énekórája van, sokkal gyorsabban tanul meg írni, olvasni, és érti is azt, amit olvas. Mivel az együtt zenélés során alkalmazkodni kell a másikkhoz, megtanul beilleszkedni. Könnyebben kezeli a konfliktusokat, még a munkanélküliséget is könnyebben éli meg! Angliában kimutatták, hogy aki zenét tanult, bármely szakmában jobban el tud helyezkedni, mert megtanulta az életben át tartó tanulás képességét! Aki ugyanis zenél, az egy életen át tanul: új ritmusokkal, hangnemekkel, műfajokkal, darabokkal ismerkedik meg. A zenélni tudó jobb munkaerővé válik.

A szükséges anyagi támogatással a zenei oktatás tehát nemhogy megmenekülne, hanem még tovább is fejlődhetne, és Magyarország egyik nagy büszkesége lehetne.

Pódium és küzdőtér

Látogatás a józsefvárosi Vörösmarty Mihály Gimnáziumban

Pest második, nem felekezeti, magyar tannyelvű reáltanodája 1871-ben nyitotta meg kapuit a Józsefvárosban. Négy évvel később már főreál rangot kapott az intézmény, ahova 1876-ban maga a császár és király, Ferenc József is ellátogatott. Hogy ennek a vizitnek van-e valami köze az egy hónappal későbbi, nagy dunai árvízhez, amely az iskolát sem kímélte meg, csak a rossz nyelvek állították, de az iskola történetének krónikájából ez kimarad. Az viszont nem, hogy az első érettségit 1878-ban tartották magyarból, németből és mennyiségtanból, illetve az 1890/91-es tanévi beszámolóból az alábbi megjegyzés: „Feltűnő volt azon törekvés, hogy aránylag sok szülő igyekezett gyermekét a tornázás alól felmenteni és a felsőbb osztálybeli tanulók általában nem nagy kedvvel vettek részt a tornázásban.” Furcsa fintora a sorsnak, hogy ennek az iskolának egyik nagy vonzerejét ma éppen az élsportolói tagozat jelenti.

Szebbnél szebb, főként klasszicista épületekben gyönyörködhetünk a Horánszky utcában. Csak a gimnáziumé kivétel. Koptottan, lepusztultan alig emlékeztet fénykorára. Jó, ha az ember óvatosan közelíti meg a bejáratot, hiszen bármikor a fejére pottyanhat egy darab vakolat, apróbb törmelék az oromzatról. (Se király, se császár, akinek látogatási hírére gyorsan előkerülne hatvanötmillió az épület külsejének felújítására. Utóbb megtudom, hogy a tervek készen vannak, és a fővárosnál erős az akarat a homlokzat eredeti formájában történő helyreállítására. Csakhogy műemlék épületről lévén szó, a szokásosnál is több az idevágó előírás, a szabályozás.) Mindenesetre az épületben egyszeribe elhagyják az embert a borongós gondolatok. Ízlésesen fel van újítva minden folyosó, ajtó, ablak, tanterem, zsi bongó. Az emeletre vezető, díszes, kovacsoltvas korláttal övezett lépcsőház telis tele a dohányzás ártalmait megjelenítő rajzokkal, festményekkel. Az egyiken halálfej, a másikon füstfelhőbe burkolt, torz arc, a harmadikon *Cigivel ne szennyezd a környezetet!* – felszólítás. A vést jelző alkotások betöltik a lépcsőház

mindkét oldalát. Akik mindezt tudják, vajon rágyújtanak? A kérdést költőinek tekintve nem várok rá választ. Csak reménykedem, hogy ahol élsportolók tanulnak, ott talán többen veszik komolyan a rajzok, festmények figyelmeztetéseit. Egyébként ebben az iskolában sportosztály működik, amely ma élsportolókból áll, és hivatalosan az oktatási sportosztálynak nevezik. Mit jelent ez, és hogyan működik?

A kérdésre *Mátyás Andrea* igazgatóhelyettes válaszol.

– Budapest szinte minden sportegyesületével kapcsolatban vagyunk. Befogadó sporttagozatunkra kézilabdázók, focisták, teniszezők, atléták, öttusázók, karatások stb. járnak. Nem tudom van-e olyan sportág, amelyben nem lennének érdekeltek tanítványaink.

– Jó mozgású, fizikumú gyerekekről van szó, kell nekik egyáltalán testnevelésóra?

– Hogyne kellene! Ezek a fiatalok egy sportágban kiemelkedők, egyfajta mozgáskoordinációjuk fejlett. Szükségük van kiegészítő sportra, általános mozgáskultúrájuk fejlesztésére is. Ne feledje, többségük emelt szintű érettségire készül testnevelésből, mert a Testnevelési Egyetemen kíván továbbtanulni, ahol atlétikából, küzdősportokból, labdajátékokból, úszásból stb. is felvételizni kell.

– A fizikai megterhelésen kívül elméletből is több jut a sportosztályosoknak?

– Négy éve a közoktatási sportiskola keretantterve szerint működünk, a gimnáziumi kötelező tananyagon felül sportegészségtant, pszichológiát, sporttörténetet, és sportági ismereteket is tanulnak. Ez a javukra válik, hiszen így jobban megértik mit, miért csináltak velük az edzőjük. Megjegyzem óraszámban, tartalomban kevesebbet kapnak a természettudományokból.

– Nem okoz gondot az egyesületi edzésekhez alkalmazkodni?

– Akiknek reggel van edzésük, azok a második órára érnek be, a focisták néha tízenegy órára, és van néhány, a sportban nagyon ígéretes tanuló, akiknek az edzéséhez lehetetlen az órarendet hozzáigazítani,

ők gyakorlatilag mentesülnek a napi iskolai munka alól. Velük külön is foglalkoznak a kollégák, a dolgozatokat se az osztállyal együtt írják. Szerencsére a Nemzeti Utánpótlás Sportigazgatóság gondoskodik a tanárok plusz munkájának finanszírozásáról.

– Igazolódik-e, amit a sporttudomány állít, hogy a mozgás, a megfelelő fizikum jó hatással van a tanulásra, a viselkedésre?

– Tökéletesen. Habár inkább azt mondanám, hogy a sportban élenjárók a tanulásban sem maradnak le, a viselkedésük pedig rendszerint példamutató. Ám aki a sportban lusta, hanyag, sok gondot ad az edzőnek, az a tanulásban és a magatartásban sem tartozik a jók közé.

Van ennek a gimnáziumnak egy másik, a sporthoz hasonlóan nagy vonzerőt jelentő osztálya is, a *drámatagozat*. Nagy múltja van, hiszen az első ilyen osztályt az 1979/1980-as tanévben indították. Ezt a tagozatot *Koromné Beck Zsuzsanna* igazgató mutatja be.

– Kezdetben egy osztályt alkotott a két tagozat. Miért vált ketté később?

– Kinőttük a fele sportoló, fele drámatagozatos osztályt. Mindkét terület specializálódott, szükség volt a különválásra. Főként az utóbbi tíz évben nőttek és változtak meg a követelmények. Például az egyéni sportágakban, mint amilyen a tenisz vagy a sí, a szülők jelentős anyagi hozzájárulása nélkül nem tud továbblépni a fiatal. A drámatagozaton is nagy a fejlődés, de mi ragaszkodunk az elképzelésünkhöz, miszerint nem színészképzést folytatunk, hanem *személyiségfejlesztést drámapedagógiai, színházi eszközökkel*. Természetesen színész is lehet a nálunk végzett fiatal, de diszlettervező, világosító, dramaturg, rendező, sőt orvos, tanár, mérnök-közgazdász is. Mi itt igyekszünk gazdagítani az önismeretüket, ahogyan mondani szoktuk, közelebb visszük önmagukhoz a gyerekeket.

– Úgy értem nem lépnek fel, nem szerepelnek a drámatagozatosok?

– Az első két évben nincs produkció! Játékos formában tanulják a helyes beszédet, a kifejező mozgást, énekelnek, zenélnek, kreatív színházi foglalkozásokon vesznek részt. Ez heti plusz tíz órát jelent számukra a gimnáziumi kötelezők mellett. Igaz a természettudományos tantárgyak óraszámát és tartalmát a merőben humán beállított-ságú tagozatosokhoz igazítottuk, és a két idegen nyelvet is csak heti három órában tanítjuk nekik. Viszont két bizonyítványt kapnak a végzősök, mert a *Keleti István Alapfokú Művészeti Iskolával* együttműködve az érettségi bizonyítvány mellé megkapják az alapfokú művészeti végzettségről szóló oklevelet is.

– Bejutás a tagozatra?

– Nem könnyű, hiszen hatszorosa a túljelentkezés. Tizennégy évesen főként azért jelentkeznek hozzánk, mert színészek szeretnének lenni, és egyenyejük a tizenketedik év végén is kitart ennél. Sok gyereket a különböző, úgynevezett színiiskolákban megtanítanak bizonyos panelekre, technikákra, elhitetik vele, hogy a színház szép díszletekből, fényből, csillogásból, jelmezekből áll, ahol neki csak „mórikálnia” kell magát. Nekünk le kell nyesegetni a vadhajításokat. Több, kevesebb sikerrel megoldjuk. Van, aki tizenhat évesen már nem akar színész lenni. Általános iskolában ő volt a jó szavaló, az osztály központja, ám ide kerülve még harminchárom ugyanilyen gyerekekkel találkozik. Két év alatt rájön, hogy futja-e a tehetségéből többre. Ha nem, akkor vagy az irodalom, a színház közelében marad később, vagy más pályát választ, remek tanár, mérnök, pszichológus, egyéb foglalkozású ember lehet. Ne feledje itt megtanult, helyesen, szépen, kifejezően beszélni, jól mozogni, előadni, és ezek a képességek bármely hivatásban, munkaterületen kamatoztathatók.

– Milyen diákok a drámatagozatosok?

– Gyakran reggeltől estig az iskolában vannak a próbák, gyakorlatok miatt. Szintén második otthonuk a gimnázium épülete, melyet tökéletesen belaknak. Számukra természetes, hogy olykor zokniban, mezítláb szaladgálnak. Néha csodabogaraknak tűnnek fel, de ők a többiekénél sokkal nyitottabbak, közvetlenebbek, lezserőbbek és egy kicsit hangosabbak is. Más módon léteznek az iskolában, mint az általános vagy sport tagozatra járó társaik. Megbízhatóak, elmennek a próbákra, megtanulják a szöveget, zenélnek, énekelnek, és nagyon jól tanulnak. Úgy vélem a drámatagozatosok a sportosoknál is jobb eredményeket érnek el az általános tantárgyakban.

– Rájuk nem jellemző a hanyagság?

– Csak kevesekre. Tapasztalatom szerint, akik elhanyagolják a tanulást (tudják, hogy a színművészeti felvételin a gimnáziumi eredmény nem számít, csak a három felvételi vizsgán szerzett pont) azok a színjátszásban sem viszik sokra.

Azt hinné az ember, hogy a drámatagozatót felelős tanár bizonyára drámapedagógus vagy magyar irodalom és történelem tanár, a sporttagozat vezetője pedig aligha lehet más, mint a testnevelő tanár. Nos a Vörösmartyban nem érvényesül a papírforma. Mátyás Andrea és Koromné Beck Zsuzsanna is matematika-fizika szakos tanár, mindketten az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerezték a diplomájukat. **Novák Gábor**

Zeneiskolások országos hegedűversenye Szombathelyen

2010. november 26–28-án – tizenharmadik alkalommal – rendezte meg a szombathelyi *Bartók Béla Zeneiskola* a zeneiskolások országos hegedűversenyét. Az iskolai és regionális versenyek után 32 zeneiskola (harmada fővárosi) 55 diákja mutatta be felkészültségét. Az 1974 óta (1980-tól háromévenként) rendezett vetélkedők célja „a hegedű tanszak eredményeinek bemutatása, tehetségkutatás”.

A találkozáson három korcsoportban versenyeztek a tanulók. Az I-ben (2000–2002-ben születettek) 20, az II-ban (1998–2000) 17, a III-ban (1996–1998) 18 diák állt a zsűri elé, amelynek elnöke *Perényi Eszter* a Zeneművészeti Egyetem tanszékvezető professzora volt.

A verseny kötelező és kötelezően választható darabokból állt idén is. A kötelezően választható négy zenedarab közül három Mozart-mű volt, tekintettel az idei Mozart-évre. A verseny az eredményhirdetést követő gálakoncerttel zárult. A verseny magas színvonalára jellemző, hogy két korcsoportban nagydíjat és két első helyezettet hirdetett és adományozott a zsűri.

I. korcsoport győztesei (I. helyezettek): *Oláh Ernő* (Budapest, Józsefvárosi Zeneiskola, VIII. kerület) és *Vörös Brendon* (Győr, Liszt Ferenc Zeneiskola). II. korcsoport: nagydíj – *Králik Abigél* (Budapest, Tóth Aladár Zeneiskola, VI. kerület), I. díj – *Tóth Kristóf* (Budapest, Nádasdy Kálmán Zeneiskola, XXII. kerület). III. korcsoport: nagydíj – *Váradi Gyula* (Budapest, Tóth Aladár Zeneiskola, VI. kerület), I. díjasok – *Somogyi Barnabás* (Budapest, Józsefvárosi Zeneiskola, VIII. kerület) és *Tánczik Zsófia* (Kecskemét, M. Bodon Pál Zeneiskola). Az 55 versenyző közül 32 diák kapott pénzt, illetve tárgyjutalmat. Díjazták a felkészítő tanárokat is. Életműdíjban részesült *Baranyai Györgyné* (Szeged, Király-König Péter Zeneiskola), tanári nagydíjban pedig *Ácsné Szily Éva* (Váradi Gyula és Králik Abigél főlkészítője). Zongorakisérő különdíjas lett *Arató Ágnes* (Tóth Aladár Zeneiskola) és *Gémes Adrienn* (Kecskemét, M. Bodon Pál Zeneiskola).

A verseny első helyezettjei megkapták *Borsos Miklós* Koncz János plakettjét is. A hegedűverseny Koncz János (1894–1937) szombathelyi születésű kiváló hegedűművész nevét viseli. 1902-ben – 6 évesen – a Szombathelyi Zenekedvelők Zeneiskolájában csillogtatta meg először tehetségét.

Gál József

A tankönyvek ára

A *Nemzeti Erőforrás Minisztérium oktatási államtitkársága* felhívja a tankönyvkiadók és tankönyvforgalmazók figyelmét arra, hogy megjelent a nemzeti erőforrás miniszter rendelete a *közoktatási tankönyvek legmagasabb fogyasztói áráról* a Magyar Közlöny 2010. november 25. 179. számában. A tanulók által több évig használt tankönyvek, illetve a több évfolyam tananyagát egyben tartalmazó tankönyvek, valamint a speciális tantervű iskolák, osztályok számára készített tankönyvek ára legfeljebb húsz százalékkal meghaladhatja a rendeletben szereplő, kategóriánként meghatározott árat. Az 1000 példánynál kisebb példányszámban előállított, kompetenciaalapú oktatási program részeként jóváhagyott közoktatási tankönyvek ára legfeljebb tíz százalékkal haladhatja meg a kategóriánként meghatározott árat. Az ebben a rendeletben meghatározott legmagasabb fogyasztói árakat e rendelet hatálybalépését követően a 2011/2012. tanév közoktatási tankönyvjegyzékére való felvétel iránt benyújtott kérelmek vonatkozásában kell alkalmazni.

A konkrét táblázatokat is tartalmazó rendelet letölthető a NEFMI honlapjáról. A rendelet internetcíme a következő: <http://www.nefmi.gov.hu/miniszterium/sajtokozlemenyek/kozoktatasi-tankonyvek-101207>

számára lényeges tudnivalóval szolgál, aki fogékony a humán értékekre, s azokban is felkeltheti ezek szeretetét, akik eddig nem gondoltak erre. Maga az olvasgatása is lélekemelő utazás. Ha éppen nem annak hitbéli értelme szerint, annak köszönhetően mindenképpen, hogy gyönyörködhetünk benne – abban, hogy mennyi bámulatos, megragadó hely, a természet faragta vagy az ember alkotja ilyesfajta szentély van ezen a világon. Elvégre ahhoz sem kell vallásosnak lenni, hogy – a kötetből véve a példákat – átérezzük a Szent Péter-bazilika lenyűgöző méltóságát, örömmel csodáljuk a córdobai nagymecset, az amritsári Aranytemplom egzotikus világát, megilletődötten bámuljuk Angkor Vat vagy éppen Bagan vörös templomainak méltóságát, s voltaképpen itt sorolhatnánk e lebilincselő album valamennyi helyszínét.

500 szent helyről 400 oldalon, gazdag képanyaggal – ez szükségképpen azt jelenti, hogy a kötet mind-egyiküket illetően csak a csúcspontokba, legragyogóbb, legérdekesebb vonásaikba adhat valamelyes betekintést. A tematikus csoportosítás kulcsszavai: • Megszentelt tájakon – Szent dombok, titokzatos hegyek és szakrális források • Megalitemlékek és -rejtélyek – A régimúlt titkai • A hit bölcsői – A legfőbb vallási központok • Fenséges romok • Mindennapi áhitat – Imádságba merült helyek • Kegyhelyek • Zarándokúton – Szentek és vallásalapítók nyomában • Szenttartások és ünnepek • Vallási szervenély, látványosság és szórakozás egyben • Az emlékezés jegyében – Tiszteletadás a holtaknak • Menedék helyek. (*Geographia Kiadó/ National Geographic, 2010*) **Osman Péter**

Széchenyi világai

A Magyar Nemzeti Múzeumban 2011. március 6-ig láthatjuk a „legnagyobb magyart” bemutató, eddigi legátfogóbb kiállítását. Ez a megnevezés gróf Széchenyi Istvánt (1791–1860) illeti meg. Több mint 400 tárgy idézi fel az életét és a munkásságát.

„Egy ember történetét látjuk, akit a XIX. század leg-szebb hölgyei szerettek, aki nem volt tudós, mégis akadémia alapítót, aki megírta a legnagyobb magyar könyvsikert, holott nem a magyar volt az anyanyelve, akinek először épült angol-véce a kastélyában a Kárpát-medencében, aki a Lánchíddal megteremtette az új magyar fővárost, aki betegen is sikerrel harcolt elnyomott nemzete szabadságáért” – olvashatjuk a kiállításról szóló tájékoztatóban.

Az öt terem közül az első a reformer, az író és a művelt világpolgár gróf indulását mutatja meg, közöttük Széchenyi tizenkét éves korában apjához írott levelét, útlevelét, tiszti öltözködését és gyermeki tárgyait. A második terem az álmait valóra váltó, nagylelkű, nemzete javára tevékenykedő politikust mutatja be főműve, a Lánchíd makettjével, az eredeti vakolókanállal, az első Duna-híd egyik óriási láncszemével és *Barabás Miklós* 1864-es festményével a *Lánchíd alapkövének letételéről*. Látható *Liszt Ferenc* zongorája, amely korábban Beethoven tulajdona volt. Itt belehallgathatunk Liszt zeneciklusának abba a darabjába, amit az általa nagyra becsült Széchenyi István alakja ihletett.

Azután a kiállításon szereplő festmények és rézkarcok részleteivel ismerkedhet felnőtt és gyerek a hibakeresővel ellátott óriás-kirakónál. A reformkor vi-seleteit is felpróbálhatjuk, de a legszebb, eredeti öltö-

zékeket a vitrinekben helyezték el.

Misztikus hangulatú a következő fekete falú, félhomályos helyiség, amely Széchenyi *döblingi éveit* idézi fel. A középpontban álló, rekonstruált fotel eredetijében történt egy átvirrasztott éjjelen az öngyilkosság. A tárgyak mellett színek, hangok emlékeztetnek a szanatóriumi lakosztályra. A nemzet máig tartó gyanúja, hogy az osztrák titkosrendőrség ölte meg. Ez ugyan nem igazolódott be, de anynyi igaz, hogy megfigyelték, üldözték, a házkutatások során iratait, naplóját elvették a rendszert bíráló *Blick* című röpirata miatt 1860. március 3-án. Labilis lelki-állapotán bizonyára tovább rontott a rendőri felügyelet. Újabb döblingi naplója április elsején szakadt meg. Utolsó mondata így szólt: *kann mich nicht retten!* Azaz: nem tudom megmen-teni magamat. Egy héttel később, az április 7-ről 8-ra virradó éjszakán végzett magával. Orvosai szerint a körképe akkor „mélakór” volt, ma inkább cikloid pszichózisnak mondják.

A naplót csupán november 18-ig állították ki Széchenyi tollával együtt. Utána visszakerült a Magyar Országos Levéltárba. Meghatóak a gyászviszetelek és a magyarok gyászával foglalkozó emléktárgyak, képek.

A kiállításához múzeum-pedagógiai foglalkozások kapcsolódnak, hirdetnek fotópályázatot és irodalmi estet is.

Csorba László főigazgató, Széchenyi-kutató szerint: „Aki fölfedező útra indul, a modern Magyarország születésének sok ragyogó pillanatával éppúgy találkozik, mint az elmúlt százötven esztendő történelmének sok igazságával és hazugságával, a magyar nemzettudat jó néhány egészséges virágával és káros nyavalyájával. És meg-

sejt valamit egy különleges lángész hatásának emberi titkaiból is” – olvashatjuk a Széchenyiről írt könyvének új, harmadik kiadásában.

Új hír, hogy a hónap mű-tárgya a *Világjáró Széchenyi* 1818-as portréja lett. *Johann Nepomuk Ender*, József nádor udvari festője kísérte el az ifjú grófit itáliai, görög- és törökországi útjaira. A kiállítás belépőjegyén a három portré közül ez az első. *Vayer Lajos* művészettörténész így jellemezte: „...göndör hajtól és bodros nyakravalójától keskeny arcból a *mal du siècle* szokásos szomorúságán túl szinte tragikus komolyságú szemek néznek... Ender megkapó képét teremtette meg a problémába mind mélyebbre merülő, a belső csend után té-tovább vágyakozó férfinak”. „Az akvarell árulkodik Széchenyi extravagáns eleganciájáról... A kortársak meg-gegyeztek, hogy feltűnő, egyéni öltözködési stílusa ... visz-szatűkrözte jelleme sajátosságait. A képen ábrázolt ifjú öltözete Lord Byron irán-ti rajongásáról” tanúskodik.

Az akvarell az MTA Művészettörténeti Gyűjteményének darabja. Széchenyi katonai pályájának köszönhetően és tudásszomjától hajtva bejárta egész Európát. Míg Nyugat-Európába főleg a gazdasági és műszaki újdonságok miatt utazott, addig Dél-Európában az ott élő emberek élete, művészete és történelme iránt érdeklődött.

További információk az aktuális programokról a www.mnm.hu/szechenyi világi weboldalon. Az Országos Széchenyi Könyvtár elektronikus könyvtárában (www.mek.oszk.hu) már megtalálhatók Széchenyi művei és Zichy Antal róla írt első életrajza, valamint az a sajtóanyag, ami-ben Kossuth és Széchenyi vitája kibontakozott.

Dobi Ildikó

Lapunk az alábbi szervezetek támogatásával jelenik meg:

nka
Nemzeti Kulturális Alap
Nemzeti Kulturális Alap

Zánka Gyermek és Ifjúsági Centrum

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet

Zenei újdonság!!!

Egyedülálló újdonság hazánkban a *Nagy zenei találkozások* CD-sorozat. Az általános és középiskolások számára készült zenei oktató- és játéksomag célja gyermekkorban megismertetni és megszerettetni a komolyzenét.

Fedezzük fel Beethovent!

Ismerjük meg életútját, színesen anekdotákkal elmesélve. A szöveget legismertebb művei illusztrálják (francia művészek előadásában). A CD-hez tartozó kvíz-kártyával leellenőrizhetjük új ismereteinket. A *Zenész leszek* komplex oktató játékdoboz kártyáival. Segítségével minden alapismeret nélkül, játszva, rövid időn belül sajátíthatjuk el a szolfézs alapjait (hangjegyek és szünetjelek értékeit, az ütemek szerkesztését, a hangszeresaládozatokat). A memorizálást kifestő- és feladatlapok segítik.

A *Fedezzük fel Beethovent* CD és a *Zenész leszek* oktató célú játékdoboz első lépés a zenei kultúra el-sajátításához, a klasszikus zene felfedezéséhez és megszerettetéséhez.

A Nagy zenei találkozások sorozat első darabja

megrendelhető a **36-30-231-0938**-as telefonszámon, illetve a tetlake@t-email.hu e-mail címen.

Kedves Hirdetőink!

Tarifáink 2011-ben is változatlanok

1 egész oldal	90 000 Ft + 25% áfa	(ismétléskor: 86 000 Ft + áfa)
1/2 oldal	48 000 Ft + 25% áfa	(ismétléskor: 44 000 Ft + áfa)
1/4 oldal	29 000 Ft + 25% áfa	(ismétléskor: 26 000 Ft + áfa)
1/8 oldal	18 000 Ft + 25% áfa	(ismétléskor: 16 000 Ft + áfa)

Egy apróhirdetés (300 karakter szöközőkkel) 1000 Ft + 25% áfa. Annak, aki az apróhirdetéshez a Köznevelés bonusát mellékeli, a tanévben egyszer ingyenesen jelenhet meg hirdetése.

Méretek

1 egész oldal:	185 × 265 mm
1/2 oldal, fekvő:	185 × 130 mm
1/2 oldal, álló:	90 × 265 mm
1/4 oldal, álló:	90 × 130 mm
1/8 oldal, fekvő:	90 × 62 mm

Az átfutási idő két hét.

Továbbra is várjuk hirdetéseiket!

Köznevelés

Állás

A ceglédi Dózsa György Kollégium a 2011/2012. tanévre kollégiumi nevelőtanári állást hirdet határozott idejű kinevezéssel, helyettesítés idejére. A kézzel írott önéletrajz beadási határideje: 2011. január 31. Telefon: 06-53-310-988. E-mail: dozsakollegium@gmail.com

A csákvári Gróf Esterházy Mór Általános Iskola pályázatot hirdet angol tanári állás betöltésére, határozott időre, 2011. március 1-jei kezdéssel. A pályázat beadásának határideje: 2011. február 14. Cím: 8083 Csákvár, Szabadság tér 8. E-mail: iskola@csaiz1.axelero.net

A Csontváry Kosztka Tivadar Általános Iskola heti 12 órás angol szakos tanári állást hirdet határozott időre, 2011. január 17-től június 30-ig. Cím: 1181 Budapest, Kondor Béla sétány 10. E-mail: csontisk@freemail.hu

Könyvtárosnő, aki közművelődési szakember, munkahelyet keres Budapesten, a budai agglomerációban. Telefon: 06-23-334-892. E-mail: tezsuzs@citromail.hu

A Gábor Dénes Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Szakiskola azonnali kezdéssel felvett hirdet angol főállású és angol óradó tanári munkakörök betöltésére. Az önéletrajzokat a vik.t-online.hu e-mail címre várjuk.

Budapesti (VII. kerület) középiskola azonnali kezdéssel felvett hirdet angol főállású és angol óradó tanári munkakörök betöltésére. Az önéletrajzokat a vik.t-online.hu e-mail címre várjuk.

A lengyeli FVM DASZK, Apponyi Sándor Szakképző Iskola pályázatot hirdet biológia, kémia, fizika vagy fizika és természetismeret középiskolai tanári állásra. Az állás betölthető 2011. január 15-én.

Érdeklődni az iskola igazgatójánál lehet a 06-74-482-375-ös telefonszámon.

A Gárdonyi Géza Általános Iskola a 2011/2012. tanévre kizárólag földrajz-történelem szakos tanári állást hirdet meg, határozott idejű kinevezéssel. Pályakezdők és nyugdíjasok is jelentkezhetnek. Cím: 1114 Budapest, Bartók Béla út 27. Telefon: 381-0672. Önéletrajzokat az alábbi e-mail címre várunk: titkarsag@gardonyi-bp.sulinet.hu

Vendéglátóipari iskola felvesz: művészettörténet, angol, német, orosz, biológia, kémia, turizmus-vendéglátás, szállodai ismeretek, ételkészítés, felszolgálás szakos tanárokat. Telefon: 06-30-623-1983.

A miskolci Jókai Mór Református Általános Iskola pályázatot hirdet kémia-matematika szakos tanári állás betöltésére a 2011/2012. tanévtől. Elsősorban református keresztyén pedagógus jelentkezését várjuk. A pályázat beadásának határideje: 2011. január 31. Cím: 3525 Miskolc, Pallos út 1. Telefon/fax: 06-46-509-683. E-mail: jokaisuli@jokai-miskolc.sulinet.hu

Angol-történelem-turizmus szakos tanár állást keres Budapesten. Tel.: 06-20-296-0909.

Számítógépes rendszerek kezelésében nagy gyakorlattal rendelkező gazdasági-informatikus - ügyintéző, informatikus, iskolatitkári állást keres Budapesten. Elérhetőség: 06-30-508-4396, e-mail: rozila1@gmail.com

Kirándulás, nyaralás

Kiránduljon diákjaival a történelmi Esztergomba és szálljon meg a dunaparti Gran Camping és Ifjúsági Szállás 4-10 ágyas diákszállásán, 10 percre a városközponttól, 500 m-re az élményfürdőtől. Saját uszoda, foci-pálya, étterem stb. Nyitva tartás: május 1-jétől szeptember 30-ig. Nyári táborozásra ideális helyszín, teljes ellátással! Web: www.grancamping-fortanex.hu

hu, e-mail: fortanex@online.hu. Telefon: 06-30-948-9563.

Olcsó szállás Balatonudvari-Főnyesen: a CAMP-OH Kempinget szeretettel ajánljuk: sátor, üdülő, sport, vándor, gólyatáboroknak, erdei iskoláknak, sportrendezvényeknek, kiránduló, kerékpárral érkező csoportok szálláshelyeül. Elhelyezés: motelszobákban, faházakban, saját sátorban (210 fő). Étkezés: saját főzőkonyha éttermünkben. Érdeklődni Dr. Simon István, telefon/fax: 06-88-424-353, 06-20-924-1017, www.campohfoenyves.uw.hu

18 000 forinttól 7 napos nyári tábor, 5400 forinttól 3 napos hétvége teljes ellátással a Balatonnál. 1 700 forint/főtől reggelivel egy éjszakát tölthet el osztályával a Balatonnál. 20 fő után 1 fő, 100 fő felett minden 16. fő ingyenes. Telefon/fax: 06-87-482-135, 06-20-943-0643. Web: www.balaton.guest.hu

Mindenféle

A Csajág-Küngös Gyermeknevelési Egységért Alapítvány köszönetét fejezi ki mindazok-

nak, akik a 2009. évi személyi jövedelemadójuk egy százalékát az alapítvány javára ajánlották fel. A befolyt összeg 278 980 forint, melyet tanulóink jutalmazására, táborozásra, tanulmányi versenyek támogatására használunk fel.

Zászlók! Szabvány nemzetiszínű, EU-, gyász-, sport-, iskolai és egyéb zászlók egyedi igények szerint. Kérésre országosan postázuk! Tel.: 06-70-557-5368.

Hanghálózatok és hangtechnikák szakszervezet! Mobil hangrendszerek megvalósítása, mikrofonok, hangsugárzók. Video és hangosító berendezések telepítése és felújítása. Szaktanácsadás, beszerzési lehetőségek: 06-30-946-3040.

Iskolatáblák felújítása, festése, vonalazása igények szerint, hétféteken is. Hagyományos táblák készítése, festése, zsirtalanítása! Majda Bt. Tel.: 06-30-981-9943, 376-5500 ill. timeamajda@freemail.hu

Csengetőórak sokoldalú alkalmazással! Egyéb iskolai csengetőórak szakszervezet. Kérje ingyenes ismertetőnket! Tel.: 06-22-361-177. Ifj. Paics Attila 8151 Szababattyán, Mártírok útja 7.

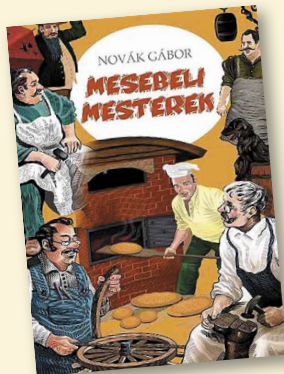
Könyvajánló

Olyan kihalófélben levő mesterségekkel ismerteti meg az olvasót

Novák Gábor: Mesebeli mesterek című mesekönyve,

mint a **kötélverő**, az **esernyőjavító**, a **csizmadia**, a **gyertyaöntő**, a **kádár** vagy a **kerékgyártó**.

És olyan jó kezű mesteremberekkel, akik szakmai tudásukon kívül, hol furfangosságukkal, játékoságukkal, vidámságukkal, hol morcoságukkal, zárkózottságukkal, fura szokásaikkal vonják magukra a gyerekek figyelmét. A **tizenkét mesterséget** és **mestert** bemutató mese egyben a **felnőtt** és a **gyereklélek** egymásra találásának szép története, melyet Sárkány Roland Ferenczy Noémi-díjas grafikus rajzai tesznek még kifejezőbbé.

A december elején könyvesboltokba került könyv, melynek ára 2200 forint, megrendelhető telefonon: 06-30-341-66-51 vagy e-mailben: gabornovak@citromail.hu

KÖZNEVELÉS-BONUS

2011

Ha ezt a szelvényt a hirdetéshez mellékeli, egyszer ingyen közöljük (4-5 gépelt soros) apróhirdetését.